

**VIRGILII CHRISTIANI
OPUS PETRI ANGELI
SPERÆ U.J.D. NOVA
IMPRESSIONE
RESTAURATUM À...**

Pietro Angelo Spera

1.6.1

A
VIRGILII
CHRISTIANI

O P U S

PETRI ANGELI SPERÆ U. J. D.

Nova Impressione restauratum à J. C.

DON FRANCISCO DE VILLEGAS

D E P A S S I O N E

D. N. JESU CHRISTI
C A R M I N A

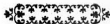
ILLUSTRISS. ET REVERENDISS. DOM.

THOMÆ BONAV. ^{R.Æ}

EX COMITIB. DE GHERARDESCHIS

ARCHIEPISCOPO FLORENTIÆ

D I C A T A.

FLORENTIÆ. MDCCV.

Typis Vincentii Vangelisti. Superiorum licentia.

THE
JOURNAL OF THE
ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE
OF GREAT BRITAIN AND IRELAND
VOLUME 38
PART 1
1908
LONDON
PUBLISHED BY THE
Royal Society of Great Britain
at the Royal Society's Office,
1, BEDFORD SQUARE, W.C.2

Second Series
No. 152
1908

ILLUSTRISS. ET REVERENDISS. DOM.
THOMÆ BONAVENTURÆ
 EX COMITIB. DE GHERARDESCHIS
 ARCHIEPISCOPO FLORENTIÆ

— 150 —

J. C. DON FRANCISCUS VILLEGAS

Felicitatem precatur.

Agnum Infantia sua Mecenate[m] invenit Christianus hic Virgilius cum primum lucem vidit, Apostolicæ nimirum Sedis umbra protectus, post grandior factus clementissimam in-

† 2

Augu-

Augustissimo Hispaniorum Rege sortitus tutelam
 est: Cujus videlicet auspiciis magna emensus itine-
 rum spatia tuum tandem jure quodam suo recipe-
 re se gessit in sinum; Patere igitur, Illustrissime, &
 Reverendissime Domine, facilius soles, hanc Sacrae
 Poeseos clientelam, & officio ne desis qui deesse
 Tibi claritate sanguinis, & virtutis non potes. ha-
 bes profecto in hisce carminibus in quo foveas sapien-
 tiam, habes in argumenti sanctitate in quo religionem
 colas. Equidem plus penè dixerim Virgilio debes,
 quod Te tot nominibus Patronum adoptet, quam
 virtuti Tuae, quod omnium amorem Tibi devincias,
 hæc ut accedere ad Te cuperem effecit, ille animos
 addidit ut auderem. Jam clemens accipe quod exhi-
 beo, futurus mihi beneficentior cum acceperis; Ma-
 gna dederim, si placere Tibi hoc quaecumque conti-
 gerit, majora tamen do si vota respicies, genialem
 hanc meam, erga Authoris Opus justitiam dignetur
 humanitas Tua reflectere dum tanto ingenii Opere
 habemus Virgilium qui & si suis loquatur verbis nostro
 loquitur sensu, & meum affectum in spirituali hoc
 opere licet effectum non habeam dignare non sperne-
 re, & magna Tua utere clementia; & benignitate si
 ausus sum dicare Illustrissimo, & Reverendissimo Pa-
 stori Florentinis carissimo, & digno Ecclesiae univer-
 salis honore. Meas Jurisprudentiae in Italiae Rotis De-
 cisiones typis commissas, alacriori animo audebo pre-
 sentare si pretiosa humanitas Tua dignabitur perpen-
 dere

dere veritatem servitutis meæ erga Illustrissimam, &
 Reverendissimam Tuam Pastoralem dignitatem non
 solum, sed erga Tuarum virtutum, & pretiosorum
 meritorum acclamations ubique panditas; Vive felix
 Tuarum Ovium Pastor, & ex hac reverenti oblatione
 alieno labore composita inspicere Authoris ingenium.
 Tuis dignum laudibus, & demum vale in D. N. J. C.
 pro cujus Sanctissima Fide ut omnibus sit salutaris in-
 tus, & extra tam magnam curam Pastoralem impen-
 dis ut omnium utilitati, & æternæ plurimum saluti
 cunctis prodesse possit Florentiæ Kal. Aprilis 1705.

Publius Virgilius Maro Poeta a Mantua.

Anagramma purum

Mors tua, Jesu, an pabulum pii? tua Gloria.

A L I U D .

Publius Virgilius Maro Poeta .

Ubi pollui? si amor Jesu purgat .

M. R. P. Joseph Vanlych Relig. Carmeli
Magister & Sacerd.

Obitu-

Obstupuit Mundus quod Scarron ludicra fecit
Carmina Virgilio: nunc stupet esse pia.

PARAFRASE POSTA IN

S O N E T T O.

STupì già tempo, e con ragione il Mondo,
Quando Scarrone al Gran Testor di Manto
Con vano ardir tentò di togli il vanto,
Che ha senza pari il di lui dir profondo.

Di Virgilio lo stil troppo è facondo,
Perchè dispiaccia il suo piacevol canto:
Canto che forma un troppo grato incanto,
Quanto più inteso tanto più giocondo.

Ah! che disdice il convertirlo in gioco,
Mentre de' carmi suoi fama sincera
Più vantaggi n'addita in più d'un loco.

In fatti vedo alzar fino alla Spera
Sacre quell'Opre, che stimasti poco;
Sai per mezzo di chi? stupisci, e PERA.

Idem M. R. P. Joseph Carmel. Mag. Vanlych.

LE-

L E C T O R I.

Onorum, inquit D. Augustinus lib. 4. cap. 12. de Doctrin. Christi, Ingeniorum insignis est indoles, in rebus veram amare, non verba, ideoque si Christianam fidem dedecere, nonnulla, videbantur, Poetarum more, usurpata, ea libens Author Censura submisit, & irrita indicta voluit, proinde nihil hic occurret legendum, nisi quod in Evangelii Sanctorum Patrum, & Interpretum sensis, piisque aliorum commentationibus excogitatum, vel revelatum. Romana Ecclesia comprobavit, hac sunt quibus monendus mihi eras, benigne Lector, labores ama, patientia, & amoris, & aarum, atque me amicum habeas; Vale.

PETRI ANGELI

S P E R Æ

DE PASSIONE

D. N. JESU CHRISTI

VIRGILIOCENTONIS

Liber Primus.

- Æn. 1.** **Q**UI mare, qui terras, qui res hominumque
deumque Ibid.
- Æn. 2.** Aeternis regis imperiis, & fulmine terres,
Æn. 1. Nate Patris summi, noctem ducentibus astris.
Æn. 6. Natus & ipse Dea, solum te Virgine digna, **Geo.**
- Geo. 1.** Da facilem cursum, atque audacibus annue coeptis,
Ecl. 3. Cantando ut liceat totum mihi ferre per Orbem 8. Ecl.
- Æn. 10.** Hic Mortis duræ casum, tuaque optime facta,
Æn. 11. Quo vitam dedit æternam mortalibus ægris Ibid.
- Æn. 10.** Omnipotens Genitor Deus: evocat agmine magno
Geo. 1. Jampridem clausas tenebris, & carcere cæco 8. Æn.
- Æn. 6.** Illustres animas, superumque ad lumen ituras;
Æn. 3. Infernique lacus custodem in vincla petivit. Ibid.
- Geo. 3.** Te sine nil altum mens inchoat; accipe mentem:
Ecl. 8. A te principium tibi desinet: aspice; vites 6. Æn.
- Ecl. 9.** Cantantes sublime ferent tua dicere fæsta. 8. Æn.
- Æn. 7.** Argumentum ingens; magno nunc ore sonandum. 3. Geo.
- Exordium & revocatione Lazari ad vitam.*
- Æn. 9.** Insignis late volitans jam fama per urbes
Geo. 1. Cucum, multiplici populos sermone replebat, 7. Æn.
- Ecl. 3.** Quid Domini faciant voces, & verba vocantis, 4. Æn.
- Ecl. 4.** Magnus quem chorus, & focii-comitantur ovantes: 4. Æn.
- Geo. 4.** Scilicet Huc reddi deinde, ac resoluta referri. 1. Geo.
- Geo. 4.** Omnia, nec morti esse locum, sed viva manere. 2. Æn.
- Ecl. 6.** Namque canebat, uti (magnum, & mirabile monstrum) 9. Æn.
- Æn. 4.** Dixerat Ille, Patris magni prece numen adorans, 3. Æn.
- Geo. 1.** Multa gemens, casuque animum concussus amici. 5. Æn.
- Æn. 3.** (Illos porticibus iste accipiebat in amplis)
- Æn. 6.** Effusæque genis lacrymæ, lacrymæque decoræ: 5. Æn.
- Æn. 9.** Rumpe moras omnes ad lumina surgere vitæ: 7. Æn.

2 De Passione Domini N.

- Æn.* 3. Ecco, ubi vitam dampus, & miseresчимus ultro.
Æn. 3. Obsistere animi tantorum lumine quarto
Æn. 9. Spiramenta animæ, corpusque exsangue sepulcro,
Æn. 8. Impositum superas coeli venisse sub auras,
Æn. 5. Libavisse dapes, audire, & reddere voces.
*Hinc invidi, impique Judai mortem Christo
 festinandi occasione arripiunt.*
- Æn.* 3. Delectos populi ad proceres ut venit, ad aures,
Æn. 3. Prodigium, multisque Viro se adjungere gentes,
Æn. 11. Oblitque Invidia simulis agitabat amaris,
Æn. 6. Et rabie fera dorda tument: iramque, injuriasque
Æn. 6. Cernere erat, vultu & varios errare colores.
Æn. 8. Quis struat his coeptis, strepit omnis murmure campus.
*Congregat Caiphas Pontifex ante illius concilium
 de perdendo Domino.*
- Æn.* 11. Ergo concilium magnum, primosque suorum
Æn. 11. Hos inter motus alia intra limina cogit.
Æn. 10. Insula cui sacra redimibat tempora vitta,
Æn. 6. Quique Sacerdotes. De vitta, & sanguine cessant
Geo. 1. Illius, cælum, & terras qui numine torquet.
Æn. 7. Exin Gorgoneis Alestro infecta venenis
Æn. 1. Infer se, miscetque viris, neque cernitur ulli,
Æn. 7. Vipeream inspirans animam, sonitumque, metumque
Invidiarum sententia.
- Æn.* 9. Quærent pars socios, ipsiisque absumere ferro.
Æn. 1. Finibus expulsum patris pernicibus alis
Geo. 1. Sollicitant alii desertas quærere terras
Æn. 4. Oceani finem juxta, Solemque cadentem;
Æn. 2. Exiliumque pati, finemque imponere curis.
*Joseph ab Atimæthea, nobilit, dicit, Decurio, vir bonus,
 & justus, cum Nicodem; & aliis ex Principibus, qui
 occulte credebant in Jesum, nunc aperte non con-
 sentiunt consilio, & assensu Judæorum.*
- Geo.* 1. Pars autem, & quorum melior sententia menti,
Æn. 11. Responsanti (nec enim levis, aut ludicra petuntur)
Æn. 5. Et primùm ante omnes pariter pietate, vel armis
Æn. 11. Insignis, nulli veterum virtute secundus,
Geo. 4. Urbi consiliis habitus non futilis auctor,
Geo. 3. Dives opum varietatum, & mens cui conscia recti,
Æn. 11. Significatque manu, & magno simul incipit ore:
Æn. 5. Ore favete omnes, audite o mentibus æquis;
Æn. 9. Consilium summis regni de rebus habendum.
Æn. 11. Dicam equidem licet arma mihi, mortemque minentur
Æn. 1. Adversî: sed summa sequar salsigia rerum.
Æn. 1. Res dura, & regni novitas me ad talia cogunt.

Argu-

*Argumentando à patriciis, genealogia, signis, miraculis,
& ipsa vita probare, intendit Hunc esse Messiam.*

<i>AEu.</i> 7.	Quid peristis, miseri? quæ tanta infania, cives?	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 1.	Infantem infando indicio, quia magnus Olympi	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 2.	Monstrat iter quaque, & Virtutem extendere factis,	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 3.	Exstinxisse, nefas; sacrata resolvere jura,	<i>Ibid.</i>
<i>Geo.</i> 3.	Ferre progenies, quæ te dementia cepit?	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 6.	Hic Vir, Hic est, tibi quem promitti sæpius audis:	
<i>AEu.</i> 11.	Multa Virum meritis sustentat Fama trophæis,	
<i>AEu.</i> 4.	Multaque præterea Vatum prædicta priorum.	
<i>Geo.</i> 3.	Quid? Juvens si prima domus repetatur origo,	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 1.	(Non vacat anxia nosstrorum audire parentum,	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 6.	Jam pridem hanc prolem cupereim enumerare virorum.)	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 7.	Hunc aravi Reges, Hunc claro ex ordine avorum	<i>Ibid.</i>
<i>AEu.</i> 6.	Magnanimi heroes antiquæ ab origine gentis	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 10.	Agnoscent longe Regem de stirpe nepotum:	<i>AEu.</i>
<i>Geo.</i> 4.	At genus immortale manet in vertice cœli.	<i>AEu.</i>
- Signa Nativitatis commemorat.*
<i>Ecl.</i> 4.	Tu mædo nascenti Puero in præsepibus altis,	<i>AEu.</i>
<i>Geo.</i> 4.	Et cum tristis Hiems, & cum in tempesta flet Nox,	<i>Geo.</i>
<i>Ecl.</i> 9.	Audieras, & fama fuit, cum exercitus omnis	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 12.	Agminis aligeri cœlo demittitur alto,	<i>Ecl.</i>
<i>AEu.</i> 4.	Et cœto cinxere polum, cantusque dedere,	
<i>Ecl.</i> 1.	Atque simul pacis solum inviolabile pignus.	<i>AEu.</i>
<i>Ecl.</i> 5.	Intonsi montes, silvæque, & magnus Olympus,	<i>Geo.</i>
<i>Ecl.</i> 5.	Ipsa sonant arbuta; Deus, Deus ille deorum.	<i>Geo.</i>
<i>AEu.</i> 9.	Insupet & visenda modis animalia mitis	<i>Geo.</i>
<i>AEu.</i> 5.	Immensum Regem cœli novere sub antro,	<i>Geo.</i>
<i>AEu.</i> 7.	Atque imploranti simulis procumbit humi bos.	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 1.	Nec non & vario noctem sermone trahebant	<i>Geo.</i>
<i>Ecl.</i> 1.	Pastores ovium, pecudum custodia solers,	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 1.	Lætitiæque, metuque avidi, ventam precari,	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 6.	Haud mora, festinant; redeunt, pacemque reportant.	<i>AEu.</i>
- Magorum adventum, adorationemque Stella docet.*
<i>AEu.</i> 9.	Agnovere Deum proceres Orientis: onustum	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 1.	Corpore, qui stellis numeros, & nomina fecit,	<i>Geo.</i>
<i>AEu.</i> 12.	Munera portantes, pretiosa & donæ ferentes,	<i>AEu.</i>
<i>Geo.</i> 1.	Media fert tristes succos, sua thura Sabæi,	<i>Geo.</i>
<i>Geo.</i> 4.	Quasque phætræ vicinæ Persidis aurum	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 4.	Protinus ad Regem. Claraque in luce resulset.	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 1.	Stella facem ducens, oculis servare sequentum	<i>AEu.</i>
<i>AEu.</i> 6.	Quantum acie possent, terras tentare repostas.	<i>AEu.</i>

*Eadem infantium saltim ab Herode timente, ne per jam
natum Judæorum Regem sceptro privaretur.*

<i>AEu.</i> 4.	Omnia tuta, timens odium crudele Tyranni,	<i>AEu.</i>

212

Nec

De Passione Domini N.

- AE.* 1. Nec latuere doli, totum vulgata per Orbem;
Erl. 1. Cum dulcis vitæ exfortes, & ab ubere raptos,
AE. 2. Alterum in alterius mactatos sanguine multo
AE. 3. Abstulit atra dies, & funere misit accebo.
Agathonem, & vaticinium à Simone in Templo.
AE. 1. Regina ad Templum forma pulcherrima tendit
AE. 3. Cœlicolum Regi grates persolvere dignas
Gen. 3. Post partum. Vires ultra, sortemque senectæ
AE. 7. Tali intus templo longa cum veste Sacerdos,
Gen. 1. Fortunatus & ille, & servantissimus æqui,
AE. 8. Miraturque, interque manus, & brachia versat
Erl. 9. Cantando Puerum, lacrimæque per ora volutæ;
AE. 8. Optatos dedit amplexus, aperitque futura;
AE. 9. Madæ nova virtute, Puer qui secula vincis,
AE. 1. Expectare venis: nec me mea cura sefellit
AE. 6. Tempora dinumerans. Spes tu nunc una senectæ,
AE. 17. Tu requies, quem das finem, Rex magne laborum.
AE. 8. Dum te, chare Puer, mea sera, & sola voluptas,
AE. 8. Complexu teneo, nunc lumina morte resigna.
Erl. 4. Ultima Cunnæ venit jam carminis ætas;
Erl. 4. Jam redit & Virgo: posito certamine reges
AE. 11. Component pacem, leges, & fœdera jungent.
Erl. 2. Nunc etiam toto surget Gens aurea Mundo:
Erl. 6. Jamque novam terræ stupeant luceſcere Solem.
AE. 1. Tum sic Reginam alloquitur, ac talia satur:
AE. 1. O quam te memorem, Virgo? namque haud tibi vultus
AE. 1. Mortalis: nec vox hominem sonat: o Dea certe!
Erl. 5. Quæ tibi, quæ tali reddam pro munere Nati?
Gen. 1. Scilicet & tempus veniet, cum plena laboris
AE. 11. Infelix, Nati funus crudele videbis,
Gen. 3. Altius ad vivum trajectuque pectora ferto.
AE. 1. Hæc ubi dicta dedit, solvantur frigore membra
AE. 5. Longævi, placidæque ibi demum morte quievit.
Aquam vinum bonum factam in nuptiis Chana Galilee.
AE. 6. Et consanguineus olim volventibus annis,
AE. 1. Cui pater intactam dederat, passosque hymenæos,
AE. 8. Cognatique patres, pueri, ionuptæque puellæ
AE. 1. Convenere, toris iussu discumbere pîdis.
AE. 5. Tandem inter pateras, & lævia pocula vina
AE. 18. Defecisse videt, serpitque per agmina murmur.
AE. 6. Sed conies admonuit, breviterque assata potentem
AE. 9. Ipsa Deum fertur Genitrix: Da, Nate, petenti,
AE. 9. Quod tua chara parens supplex in rebus egenis.
AE. 9. Filius huic contra: Mitte hanc de pectore curam,
Gen. 1. Mox & sollicitos secreti ad fluminis undam

Mid.

6. *AE.*

2. *Gen.*

4. *AE.*

2. *AE.*

6. *AE.*

6. *AE.*

5. *AE.*

10. *AE.*

6. *AE.*

1. *Gen.*

6. *AE.*

11. *AE.*

1. *AE.*

4. *AE.*

3. *AE.*

4. *Erl.*

3. *AE.*

5. *Gen.*

1. *AE.*

7. *AE.*

11. *AE.*

9. *AE.*

1. *AE.*

4. *AE.*

6. *AE.*

3. *Gen.*

Mid.

2. *Gen.*

6. *AE.*

6. *AE.*

5. *AE.*

Jesu Christi . Lib. I.

- Æn. 7.** Ire jubet: summoque hausit de gurgite lymphas
Æn. 6. Triste ministerium. Visu mirabile monstrum:
Æn. 4. Gens epulata toris Lenæum libat honorem,
Æn. 6. Atque omnes læti libant firmissima vini.
Saturationem quinque millium hominum [exceptis mulieribus, & parvulis] quinque panibus in deserto Bethsaida.
- Æn. 3.** Forte die quadam multas cum millibus ibat,
Æn. 3. Cum vitam in silvis, inter deserta sequentum,
Æn. 3. Obscenamque famem penuria adegit edendi.
Æn. 7. Intentos vulvens oculos, cui summa potestas,
Æn. 11. Prospexit longe, longe & miseratus euntem est.
Æn. 7. Exiguam Ceterem (magnum, & memorabile numen)
Æn. 1. Pars in frustra secant, & amor compressus edendi:
Æn. 1. Tum victu revocant vires tot millia gentis.
Morborum omnium curationem.
- Græ. 1.** Interdum tristi languebant corpora morbo:
Æn. 6. Sæpius occurrens iussu tum corpora curat.
Æn. 6. Corporeæ excedunt pestes juvenumque, senumque
Græ. 3. Nonne vides? ea visa salus morientibus una,
Græ. 2. Auxilium venit, quo non præsentius ullum.
Tranquillitatem ventis, marique imperatam, & alia mirabilia.
- Græ. 3.** Tempore post alio perstat componere fluctus,
Æn. 1. Luctantes ventos, tempestatesque sonoras:
Æn. 3. Mitis ut in merem stagni, placidæque paludis,
Æn. 3. Sterneret æquor aquis. Illum admirantur & omnes,
Æn. 6. Unus, qui nobis hinc usque ad sidera notus,
Græ. 4. Omnia transformat sese in miracula rerum:
Æn. 11. Ante oculos, interque manus sunt omnia vestras.
Defunctor vita redditor.
- Græ. 1.** Vidimus Hunc animas imis exire sepulcris,
Æn. 6. Cui soli imperium est animarum, hæc littora circum,
Æn. 10. Rem nulli obscuram, nostræ nec vocis egentem.
Æn. 11. Non hæc humanis opibus, non arte magistra
Æn. 13. Proveniunt: ollis vigor, & cœlestis origo.
Concludit Jesum esse Messiam, ideoque deposita invidia sequendum, ac venerandum.
- Græ. 2.** Quid majora sequar? nec dictu affabilis ulli
Græ. 2. Est numerus: neque enim numero comprehendere possem
Æn. 6. Quam multa in silvis Autumni frigore primo
Æn. 6. Lapsa cadunt folia, aut veniunt ad littora fluctus.
Æn. 13. Cur nulla accendit tantarum gloria rerum?
Græ. 4. Tanta suæ cur te ceperunt tædii laudis?
Eccl. 4. Jam nova progenies cœlo demissa per auras
Æn. 11. Venit Amor. Politis mitescent secula bellis:

Jam

De Passione Domini N.

<i>Aen.</i> 4.	Jam demum horisano fridentes cardine sacre	
<i>Aen.</i> 1.	Claudentur. Belli portæ compagibus omnes	<i>Ibid.</i>
<i>Ecl.</i> 4.	Pacatumque reget patriis virtutibus Orbem	
<i>Aen.</i> 8.	Quis Deus, & quæ si poteris cognoscere Virtus.	4. <i>Ecl.</i>
<i>Aen.</i> 9.	Luce palam certum est. manifesto numine ferri	11. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 6.	Et dubitamus adhuc? dicunt quæ jussa, sequamur	3. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 11.	Ipsam obtestemur, veniamque oremus ab ipso	
<i>Aen.</i> 6.	Concordes animæ: quid non speremus amantes?	8. <i>Ecl.</i>
	<i>His Dominæ partes: sustinentibus consiliabulo exclusis, insit Caiphas.</i>	
<i>Aen.</i> 11.	Talibus exarist didis, quæ maxima turba est.	6. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 1.	Tum celerare fugam, patiturque excedere suadet	
<i>Aen.</i> 9.	Moenibus exclusos: tum facta silentia tectis	1. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 3.	Atque hæc deinde canit divino ex ore Sacerdos:	
<i>Gen.</i> 4.	Venimus huc: sed non replenda est Curia verbis.	11. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 6.	Hunc circum innumerae gentes cinxere corona	10. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 6.	Prodigiis acti longe, lateque per urbes:	
<i>Aen.</i> 11.	Nos, patria amissa, Dominis parere superbis	<i>Ibid.</i>
<i>Aen.</i> 11.	Cogemur, qui nunc lenti confedimus omnes;	
<i>Aen.</i> 1.	Romanos rerum Dominos ubi libera colla	3. <i>Gen.</i>
<i>Aen.</i> 5.	Accipient, rerum & jaceant percussa ruina.	11. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 5.	Transat elapsus caput horum, & causa malorum?	11. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 1.	Non ita: namque anima una dabit discrimina tanta:	10. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 5.	Unum pro multis dabitur caput.	
	<i>Omnes Pontifici assentiuntur: sed modum quarunt capiendi Jesu, amantes ob id populi tumultum.</i>	
<i>Aen.</i> 6.	Talia satis erat: potior sententia visa est.	4. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 1.	Assensere omnes, omnes eadem ore fremebant.	11. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 4.	Confiteri possit nunc quæ ratione, quod instat,	
<i>Aen.</i> 1.	Spemque, metumque inter dubii secumque volutant.	10. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 6.	Hoc opus, hic labor est: medium nam plura iura	<i>Ibid.</i>
<i>Aen.</i> 6.	Hunc habet: ad vitæ auxilium pro nomine tanto	8. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 10.	Hi jaculis, illi cistant defendere saxis,	
<i>Aen.</i> 10.	Vidoremque ferant subito turbante tumultu.	9. <i>Aen.</i>
	<i>Accedit ad Principes Sacerdotum, & Magistratus Judæ Assenit, unus ex duodecim Apostolis, post quemque in Magistrum maledictæ prodicionem pacifectur.</i>	
<i>Aen.</i> 11.	Ecce, inimicus atrox, immani concitus ira,	9. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 5.	(Muneribus cumulat magnis Regnator Olympi.)	7. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 1.	Hoc ipsum ut strueret, argenti, aurique talenta	3. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 6.	Intentans, fidens animi, atque in utrumque paratus,	1. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 4.	Improvisus adest, atque hæc mirantibus addit:	6. <i>Aen.</i>
<i>Aen.</i> 1.	Solvite corde metum, proceres, seclutide curas,	
<i>Aen.</i> 4.	Nam quid dissimulo, aut quæ me ad majora refero?	
<i>Aen.</i> 4.	Fas odisse Virdem, morem, ritusque sacrorum	11. <i>Aen.</i>
	Nunc	

- AEn. 6. Nunc, & pauperiem cum semiviro comisto:
 AEn. 6. It comes & malefunda Fames, & turpis Egestas.
 AEn. 6. Obscuris vera involvens dat inania verba:
 AEn. 4. Nusquam tuta fides: terrorum, & fraudis abunde est:
 AEn. 7. Moliturque novas artes, nova pedosse versat
 AEn. 1. Consilia: propiusque æstus incendia volvent,
 AEn. 10. Hactenus indulgisse vacat: sententia nobis
 AEn. 10. Versa: tetra: tantos possum superare labores?
 AEn. 10. Iussa aliena pati? vitam committere ventis
 AEn. 10. P'ne sequens? fatis est gentem effugisse nefandam:
 AEn. 1. Idque audire sat est. Jamdudum sumite pœnas,
 AEn. 12. Magnanimi, talem terris avertire pestem,
 AEn. 6. Otia qui rumpet patris flagrantis tumultu,
 AEn. 1. Imperio explebit Regnum, Templumque tenebit.
 AEn. 1. Quicquid id est, timeo: simul ipsa silentia terrent.
 AEn. 9. Si mihi, quæ posco, promittunt præmia palmæ,
 AEn. 1. Non obtusa adeo gelamus pectora, magnum
 AEn. 11. Ut tanta quicquam pro spe tentare recusem.
 AEn. 10. AUDENTES Fortuna juvat. Sumpsisse merentis
 AEn. 1. Laudabor pœnas, animumque explelle juvabit.
 AEn. 4. Mecum erit iste labor: nec me labor iste gravabit,
 AEn. 4. Cum tacet omnis ager, pecudes, p'icæque volucres,
 AEn. 3. Interea, & placidam membris dat Cura quietem.
 AEn. 5. Ardentesque locum insidiis conspeximus ipsi.
 AEn. 9. Ne timeant: tali possum me opponere monstro.
 AEn. 4. Arma parent: Dolus, an virtus, quis in hoste requirat?
 AEn. 4. *Talibus auditis ravi sunt, & constituerunt ad
 triginta argenteos.*
 AEn. 9. Talia jactantem didis, ac dira canentem
 AEn. 1. Bis medium amplexi (tantæ est victoria curæ).
 AEn. 8. Hinc exultantes, animosque ad sidera tollunt,
 AEn. 9. Lætitiæque fremunt: sonuerunt omnia plausus
 AEn. 9. Atque his ardentem didis assintur amicum:
 AEn. 4. Aggredere o magnos (adeit jam tempus) honores,
 AEn. 6. Partem opere in tanto: quando hæc te cura remoret.
 AEn. 1. Non opis est nostræ, stellantis regia coeli
 AEn. 1. Perfolvat grates dignas, & præmia reddat.
 AEn. 1. Tu modo pronussis maneat, servandaque serves,
 AEn. 1. Argentum, meritisque expectent præmia palmæ.
 AEn. 4. Ergo iussa para: suscepurum pernice manus.
 AEn. 4. *Arguit Judas synteresis.*
 Græ. 3. Post hinc digressus perplexum iter omne revolvens
 Græ. 3. Infelix, magno persequitur pectore curas.
 AEn. 11. Tangit honos animum, mentem mortalia tangunt,
 AEn. 6. Et via, Tartarei quæ fessæ Acherontis ad undas,

4. AEn.
 Ibid.
 10. AEn.
 7. AEn.
 1. AEn.
 1. AEn.
 Ibid.
 3. AEn.
 Ibid.
 3. AEn.
 3. AEn.
 11. AEn.
 3. Græ.
 Ibid.
 3. Græ.
 7. Græ.
 1. AEn.
 2. AEn.
 2. AEn.
 4. AEn.
 9. AEn.
 11. AEn.
 1. AEn.
 3. Græ.
 9. AEn.
 5. AEn.
 5. AEn.
 1. AEn.
 7. AEn.
 5. AEn.
 6. AEn.
 9. AEn.
 4. AEn.
 1. AEn.

8 De Passione Domini N.

- AEu. 1.** Prodere voce sua quemquam, aut opponere morti
Geo. 1. Audorem frugum, tempestatumque potentem.
AEu. 11. Corripuit se se interea sic ore locutus :
AEu. 4. Posse nefas etiam sperari, perfide, tantum?
Geo. 3. Postubis collectum diversis partibus Orbis
AEu. 1. Ingens argentum, sceptrumque, sacerque terras,
Eelo. 5. An quicquam nobis tali sit munere majus?
AEu. 4. Quid struis? aut quæ spe cunctis pro talibus unam.
AEu. 11. Obsecrare animam? sic? sic juvat ire sub umbras,
AEu. 8. Tartareas etiam sedes, alta ostia Ditis,
AEu. 6. Quem rapidus flammis ambit torrentibus amnis,
AEu. 5. Quem nec longa dies, pietas nec mitigat ulla?
Geo. 3. Scilicet ante, omnes cælum sperare jubebas:
Geo. 1. Quippe, quia exciperet cœli indulgentia terras,
AEu. 11. Nunc, veluti montis faxum de vertice præceps
AEu. 11. Fertur, in abruptum magno, subitoque fragore,
AEu. 1. Despicens cœli jucundum lumen, & auras,
Eelo. 1. Hæc mala tanta paras, Stygiamque innare paludem?
AEu. 1. Excutere: & primus, qui me sibi junxit, amores
AEu. 4. Ille meos habent secum, servetque sepulcro.
AEu. 3. O felix. hæc sit nostri medicina furoris.

Urget Satanar Judam.

AEu. 9. Parte alia horrendus visu inflammavit amore
AEu. 10. Argenti, atque auri: jam fert ita corde voluntas,
AEu. 11. Exultatque animis, & spe jam præcipit aurum;
Eelo. 8. Nec curare deum credit mortalia quemquam:
Eelo. 1. Usque adeo sua cuique deus sit dira cupido.

Jesur, quem Judæorum decretum latere non potuit, quia nondum venerat hora ejus, secessit in desertum juxta Jordanem in Civitatem Ephrem, ibique cum suis mirabatur Discipulis.

AEu. 1. Tempore jam ex illo dicunt regionibus illis
AEu. 1. Evasisse viam longa in deserta sine ullis.
Geo. 3. Hospitiis: tantum deserta quærere terra:
AEu. 1. Effugis. Incipiunt quæ se subducere colles,
AEu. 11. Planities ignota jacet: tutique receptus
Geo. 4. Urbis habent, tardis ingens ubi flexibus errat
Geo. 1. Fluviorum Rex, & cœlo gratissimus annis.

Tangitur mysterium baptismatis Christi in Jordani.

AEu. 8. Huic Deus ipse loci fluvio mersare salubri,
Eelo. 5. Hac corpus properat fluviali spargere lympha:
AEu. 8. Atque improvisò vibratus ab æthere fulgor
Geo. 1. Non aliàs, cœlo subito commota columba
AEu. 4. Devolat, & supra caput astitit. Hunc ego Natum,
AEu. 8. Tu Pater æterno satur devotus amore,

Et Re-

- AE.** 1. Et Regem æquævum, formæque insignis paternæ,
AE. 2. Accipio; agnoscoque libens: mea maxima cura
AE. 3. Primus hic ante omnes patrum servavit honorem.
*Tempore Passionis appropinquante, Jerusalem
 revertitur, præcedens Discipulos alacer.*
- AE.** 11. Jamque propinquabat, perfectæ temporis orbe,
AE. 9. Ultimus ille dies, quo non felicius alter
AE. 9. Visus ab Aurora miseris mortalibus ævi.
AE. 4. Post quam altos ventum in montes, statione relicta,
Geo. 2. Sponte sua antevolans tardum præcellerat agmen
AE. 11. Impavidus: focus edicit, signa sequantur
AE. 7. Unde Ducem laud timidus vadentem passibus æquant.
*Assumit duodecim Discipulos secreto, illisque mortem
 suam, postque triduum resurrectionem prædicat.*
- AE.** 5. Agmine partito, notæ regione viarum.
AE. 11. Interea excedit. Pauci, quos æquus amavit,
AE. 6. Tum demum admissi: cepit cum talia Vates
AE. 1. Suspirans, imoque trahens à pectore vocem:
Geo. 3. Ipsi autem pendent iterum narrantis ab ore
Geo. 1. Ecce, supercilio clivoso ascendimus urbem:
AE. 1. Jamque dies infanda aderit mihi sacra parari
AE. 11. Supplicia, & scelera pœnas expendere: pœnas
AE. 6. Quid memorem? multo viram cum sanguine fundam.
Geo. 1. Nam primi prima crescentis origine Mundi
AE. 6. His merse malis, Autumno carpere pœnas
AE. 10. Audentes, feris factura nepotibus umbram
AE. 9. Mortalem, sævam quæ exhalat opaca mephitim,
AE. 4. Pallentesque animas sub tristitia Tartara mittit.
AE. 8. Sed mea me virtus, & sancta oracula divum,
Geo. 1. Ipse Pater tantos voluit me ferre labores
AE. 6. His demum exactis, hæc nos suprema manebant
AE. 7. Exitibus positura modum, rebusque salutem,
Geo. 3. Omnibus humanis, quæ sit fiducia rebus.
AE. 9. Mox hic cum spoliis, ingenti cæde peracta,
AE. 11. Tertia lux gelidam cælo ut dimoverit umbram,
AE. 7. Diluvio ex illo (michi enim mora libera mortis)
AE. 9. Affore cernitis surgentem vallibus imis.
AE. 11. Hi nostri reditus, expectatique triumphi
AE. 5. Omnibus, hic erit unus honos N. atque, Patrique.
*Venit dies æquarum, quo opus erat, ut occideretur
 agnus, assandus, resuscitatus cum agnibus paui-
 bus, lactuosis agnellibus, &c. juxta legem.*
- AE.** 5. Expectata dies aderat, cum tempora soles
AE. 9. Debita complerant, & cum solemnia vota,
AE. 2. Religione Patrum multos servata per annos,

10. **AE.**
 1. **AE.**
 3. **AE.**

6. **AE.**
Ibid.
 3. **Geo.**
 9. **AE.**
 9. **AE.**
 10. **AE.**
 6. **AE.**

11. **AE.**
 6. **AE.**
Ibid.
 4. **AE.**
 3. **AE.**

10. **AE.**
 1. **AE.**
 2. **Geo.**
 4. **Geo.**
 3. **Geo.**
 7. **AE.**

11. **AE.**
 7. **AE.**
 11. **AE.**
 10. **AE.**

11. **AE.**
 2. **Geo.**
 10. **AE.**

9. **Ecl.**
 5. **Ecl.**

10 De Passione Domini N.

- Gen. 3.** Solvuntur inter mensas, laticemque Lyxum.
AEu. 5. Undique conveniunt, dapibusque epulantur opimis,
Gen. 2. Aut ovium fectus, aut utentes culta caprarum,
AEu. 4. Quos torrere parant flammis: & frangere saxo,
Gen. 2. Ac torrere igni non ullo semine fruges;
AEu. 7. Subiciunt epulis & amaris intyba fibris.
AEu. 11. Accingunt omnes operi, quod lege tenentur,
AEu. 9. Stant longis adnixi hastis, & taurea terga,
AEu. 8. Et Tyrihena pedum circumdant vincula plantis.
*Origo celebrandi Pasche jam inde à transitu filiorum Israel
per mare rubrum post exitum de Aegypto.*
AEu. 8. Ex illo celebratus honos, ritusque sacrorum
AEu. 9. Tempore, quo primum diffunditur, & tribus, & Gens,
Eclo. 6. Quo cursu deserta petiverit aspera dumis,
AEu. 12. Servati ex undis: immittis rupta Tyranni
Gen. 3. Foedera, & arrectis stimulis haud mollibus itæ.
AEu. 12. Poscit equos, atque arma simul rex deinde superbus;
AEu. 10. Lumina voluit, obitque truci procul omnia visu
AEu. 3. Dentibus infrendens gemitu: Pro Iuppiter ibit
AEu. 4. Hic, ait, & nostris illuserit advena regnis?
AEu. 9. Ferte citi ferrum, date tela, scandite currus,
AEu. 3. Præcipitare moras: dextra hac sub Tartara mittam:
Eclo. 1. Sic spoliis ego jam captis laudabor opimis.
AEu. 12. Emicat in currum, & campo sese arduus infest
AEu. 9. Rex idem, & Regem qui sic comitatur euntem.
AEu. 10. Advolat omnis eo terrore Aegiptus, & Indi.
*Videntes filii Israel Aegiptus post se timuerunt valde,
clamaverunt ad Dominum, & dixerunt ad Moysen:
Forfan non erant sepulcra in terra Aegipti?
Multo enim melius erat servire eis,
quam mori in solitudine.*
AEu. 11. Ingruere infensos hostes, inimicaque castra,
AEu. 11. Adventumque pedum statusque audivit equorum,
Gen. 2. Et Gens illa: orans oneravitque æthera votis,
AEu. 6. Tendeatque manus ripæ ulterioris amore:
AEu. 10. Ecce, maris magno claudit nos obice pontus;
AEu. 10. Decit jam terra fugæ, neque habet fortuna regressum:
AEu. 11. Funditus occidimus inhumata, infestaque turba.
Eclo. 2. Nonne fuit satius duos perferre labores,
Eclo. 2. Atque superba pati fastidia nonne Tyranni?
*Suadet illis Moyses animi presentiam, & fidem in Deum,
ejus jussu elevata virga super mare; abtulit illud Do-
minus, & vertit in sicum; iisdemque ingressi fecit
aquam quasi pro muro à dextra, & lava.*
Eclo. 3. Descripsit radio totum qui gentibus Orbem

Prim-

- Æn. 6.** Principio, cœlum, ac terras, camposque liquentes,
Æn. 1. Unde hominum genus, & pecudes, vitæque volantum, **6. Æn.**
Æn. 1. Ille regit dictis animos, & pectora mulet:
Æn. 10. Fidite: nam est cœlo pietas, quæ talia curet. **1. Æn.**
Æn. 4. Tum virgam capit: hæc, magnique ipse agminis instat, **7. Æn.**
Æn. 4. Interpres divus fert horrida jussa per auras.
Æn. 1. Terram inter fluctus aperit: præruptus aquæ mons, **Ibid.**
Æn. 11. Seu dextra, lævæque velis, & mole sua stat. **10. Æn.**
Geo. 3. Jam maris immensis campos jubet esse patentes, **5. Æn.**
Æn. 9. Atque animum dedit, & præter vada fervida vexit. **7. Æn.**
*Persequentes Aegyptii ingressi sunt post eos per medium
 maris, & involoit eos Dominus in mediis flucti-
 bus, nec uno eorum evadente.*
Æn. 5. Jamque fere sicco subductæ littore Gentes
Æn. 9. Alta tenent, sicca secum spatiantur arena:
Æn. 9. Hostis adest, pulsusque pedum tremit excita tellus;
Æn. 11. Quadrupedumque putrem sonitu quatit ungula campum. **8. Æn.**
Geo. 1. Jam sibi tum fidens & cœlum territat armis, **11. Æn.**
Æn. 11. It mare per medium furis accensus, & ira. **Ibid.**
Æn. 5. Ut pelagus tenere, ruunt: creberque procellis **1. Æn.**
Æn. 1. Scuta virum, galeasque, & fortia corpora volvit
Æn. 1. Africus, & vasto, medioque sub æquore mergit.
Æn. 11. Sternuntur letho. Nihil illos Herculis arma,
Æn. 10. Nil validæ juvare manus, nil gratia currum. **6. Æn.**
*Mittit Dominus e Bethania duos ex Discipulis
 ad parandum Pascha.*
Æn. 9. Ergo aderat promissa dies. Regnator Olympi **1. Æn.**
Æn. 10. (Stant lecti circum comites, qui signa secuti) **8. Æn.**
Æn. 11. Hoc erat, hoc, inquit, votis quod sæpe petivi.
Æn. 1. Venit summa dies, longarum hæc meta viarum. **3. Æn.**
Æn. 8. Interea sacra hæc, quando huc venistis, amici,
Æn. 8. Annua, quæ disferre nefas, celebrate faventes.
Æn. 5. Ergo agite, & cuncti lætum celebremus honorem.
Æn. 10. Nunc ite: & quæ signa ferant, quo tendere pergant, **6. Æn.**
Æn. 1. Qui dapibus mensas onerent, & pocula ponant,
Æn. 1. Edocet. Imperium, & chari præcepta Parentis
Æn. 5. Haud secus, ac jussi faciunt: atque omne magno
Æn. 1. Instruitur; mediisque parant convivia testis.
*Sub vesperum venit cum Discipulis Jerosolymam,
 ubi manducant Pascha.*
Æn. 8. Devexo interea propior sit Vesper Olympo.
Æn. 1. Conveniunt: stratoque super discumbitur ostro.
Æn. 11. Aurati & pendent lychui laquearibus aureis. **1. Æn.**

12 De Passione Domini N.

Cena facta; instituitur Sanctissimum Eucharistia. Sacra mentum Discipulorum pedes lavat, Petro tamen primum reluctante, mox obediēte.

<i>Æn.</i> 1.	Postquam exempta fames epulis, cœlestia dona	4. <i>Græ.</i>
<i>Æn.</i> 4.	Pacificus est animus, sinemque imponere legi	
<i>Græ.</i> 1.	Tunc Agni pinguis, veterum monumenta vitorum.	3. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 8.	Mollibus & stratis surgit, vestemque reponit,	5. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Et circum: xum croceo velamen acantho	
<i>Æn.</i> 1.	Cingitur, & studio videas gestire lavandi.	1. <i>Græ.</i>
<i>Æn.</i> 8.	Procubint: nequeunt expleri corda tuendo.	<i>Ibid.</i>
<i>Æn.</i> 5.	Et senior retroque pedem eum voce répresit;	2. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Improvisum aspris veluti qui sentibus anguem	
<i>Æn.</i> 1.	Precit humi, obituque hæret defixus in uno.	1. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 3.	Primus ibi quibus an mediis sic deinde locutus;	5. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 9.	Nunc egr. te, Domine, aspicio? speravimus ista	10. <i>Æn.</i>
<i>Græ.</i> 1.	Terea progenies: unde hæc tam clara repente?	9. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 10.	Haud hec tam: haud equidem tali me dignor honore.	1. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 9.	Nec mea jam mutata toror sententia cedit i	
<i>Æn.</i> 4.	Sic mihi nunc animo fixum: Pronusque Magister	1. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 6.	Respondet: Ne præceptis parere recula:	2. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 3.	Sensibus hæc omis res est non parva, reponas.	
<i>Æn.</i> 11.	Define jam tandem: quo me decet usque teneri?	5. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 5.	Cede Deo, ignatus, venturique infans ævi:	8. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Præterea haud aliter sedem requiemus in unam.	1. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Talia peribat memorans: Supradidit ore	<i>Ibid.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Sic fatus Senior: Rex omnipotentis Olympi	14. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 3.	Tu minor: tibi me est æquum parere minorem.	9. <i>Æn.</i>
<i>Græ.</i> 4.	Jamque pedem referens, atque hæc exempla secuti	<i>Ibid.</i>
<i>Æn.</i> 3.	Ura omnes secere pedem: Tum maximus Heros.	6. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	O fortunati, nunc hos, nunc aspexit illos	6. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 3.	Amplexus placide, puroque in fonte lavabit.	7. <i>Æn.</i>
<i>Adulter, eorum pedibus, resumptisque, quæ deposuerat, vestibus, iterum reseduit, & Sanctissimum Eucharistiam instituit, tradiditque Discipulis.</i>		
<i>Æn.</i> 11.	Ventum ad supremum est: iterumque ademptus ætæ flux	3. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 8.	Ipse sedens, dictis inavertita passio multoties:	1. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 7.	Alternis igitur memoranda inventa Magistri	4. <i>Æn.</i>
<i>Græ.</i> 1.	Exercere, viri: & pacem laudatæ sedentes.	1. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Dixerat ille: & jam magno inflammatus amore	3. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 11.	Suspiciens cælum Genitor instaurat honores.	3. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 8.	Acceptoque manū, sacris libamina poma;	6. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 8.	Dona laboratæ Ceteris: haud multa momentum.	3. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Implevitque mero pateram, dehinc talia fatur:	<i>Ibid.</i>
<i>Æn.</i> 3.	Accipite hæc, nostri monumentum, & pignus amoris.	5. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 3.	Sanguinis & sacri pateras, corpusque recenti	

Albo-

- Æn.* 10. Arboris acclivis trunco, stans hæstia ad aram,
Æn. 1. Venturum excidio. Olli obstupere silentes:
Æn. 1. Obstupuit primo aspectu (mirabile visu.)
Geo. 1. Hos Natura modos: quia sic divinitus illis
Æn. 1. Nutrimenta dedit. Socios partitur in omnes:
Æn. 8. Accipiunt, redduntque aliis: Sic deinde locutus:
Æn. 3. Hunc, scilicet, morem sacrorum mente tenete,
Æn. 5. Et qua servetis nostri monumenta doloris.
Æn. 3. Hic casti mancant in religione sequaces.

*Post aliqua munera prædicit unius proditiōem,
 & omnium scandalum in se.*

- Æn.* 11. Maxima res effusa, viri: timor omnis abesto.
Æn. 1. Durate: & vosmet rebus servare secundis.
Æn. 1. Per varios casus, per tot discrimina rerum
Æn. 3. Tollimur in cælum. Hæc olim meminisse juvabit.
Ecl. 9. Interea haud tanto cessabit cardine rerum
Æn. 6. Tartareus Phlegæthon tenebris, cui tristia bella,
Æn. 7. Iraque, insidiæque, & crimina noxia cordi,
Æn. 11. Consilio versare dolos ingressus, & æstu.
Æn. 11. Arma parate animis, & præsumite bellum,
Æn. 3. Et prohibete nefas: vobis nunc tempus agi res.
Æn. 3. Unus erit tantum furto lætatus inani,
Ecl. 5. Infelix, diramque nefas in pectore versat:
Æn. 3. Hinc me digressum (Ictu mirabile monstrum)
Æn. 6. Vendidit hic auro. Non me, quicumque es, inulto
Æn. 10. Victor, nec longum lætare: Luminæ vitæ,
Æn. 4. Felix, heu, nimium felix, si concita nunquam
Æn. 5. Vidisset, tristeinque hoc ipso in littore finem.

*Aspicientes se invicem hæsitabant, de quo diceret,
 & contristati sunt valde.*

- Æn.* 8. Extemplo turbati animis omnes: nec hærebant
Æn. 1. Illi indignantes magno cum murmure circum,
Æn. 11. Conversique oculos inter se, atque percreabant.

Respondit illi Priamus.

- Æn.* 5. Tum Senion tales referebat pædote mores:
Ecl. 9. Heu cadit in quemquam tantum scelus? heu, tua nobis
Ecl. 9. Pæne simul tecum solatia rapta videbo?
Æn. 11. Haud ita: me patiar quemvis durare laborem.
Æn. 8. Non mihi tarda gelu, scelisque effusa senectus
Æn. 9. Debilitat vires animi, mutatque vigorem:
Æn. 11. Nam quicumque satrum violarit vulnere corpus,
Æn. 11. Morte luet merita. Possit quid vivida virtus,
Æn. 11. Experiare: libet caput obicere periclis.

At illi Jesus.

- Æn.* 11. Talibus occurrit dictis Rex ætheris alti:

3. *Geo.*
 11. *Æn.*
 11. *Æn.*
 1. *Geo.*
Ibid.
 5. *Æn.*
Ibid.
 11. *Æn.*
 4. *Geo.*

1. *Æn.*
 1. *Æn.*
 7. *Æn.*

- Ibid.*
 6. *Æn.*
 4. *Æn.*
 4. *Geo.*
 10. *Æn.*
 6. *Æn.*
 11. *Æn.*
 10. *Æn.*

10. *Æn.*
 8. *Æn.*

1. *Ecl.*
 8. *Æn.*

Ibid.

Ibid.

Nemo

14 De Passione Domini N.

- Æn.* 5. Nemo ex hoc numero densos prorumpet in hostes;
Æn. 11. Non erit auxilio nobis discrimine tanto
Æn. 9. Unus homo; si nemo audet se credere pugna:
Æn. 9. Sed celerare fugam in silvas, & sidere nodi.
Æn. 7. Tu quoque, cum mediam cœli nox humida metam
Æn. 9. Contigerit, mentem ancipiti formidine pressas,
Æn. 11. Ventosa lingua contra me jurgia finges,
Æn. 6. Nec vidiſſe ſemel: mendacemque improba finget
Æn. 4. Fœmina. Sic ſatus.

At illo amplius loquebatur.

Contra cui talia reddit

- Æn.* 3. Jam Senior: Me ne incepto deſiſtere victum?
Æn. 11. Ibo animis contra: promitto occurrere turmæ:
Æn. 4. Jam jam nulla mora eſt; ſequor, & qua ducitis, adſum.
Æn. 7. Nulla meis ſine te quæretur gloria rebus.

*Similiter & omnes Diſcipuli dixerunt: & Deo gratias
 actis, de menſa conſurgunt.*

- Æn.* 5. Talibus incenſi dictis Senioris amici,
Æn. 4. (Idem omnes ſimul ardor habet) ſic ore proſantur:
Æn. 2. Si periturus abis, & nos rape in omnia tecum:
Æn. 3. Mox tamen ardentes ſequimur te, Sancte deorum.
Æn. 3. Et tandem læti, perfectæ munere Sacri,
Æn. 8. Conſurgunt menſæ ſanctarum in munere laudum.

10. Æn.
3. Æn.
3. Æn.

7. Æn.
3. Æn.
ibid.
2. Æn.

10. Æn.
1. Æn.
ibid.

10. Æn.

4. Æn.
8. Æn.
ibid.

PATRI

15
PETRI ANGELI
S P E R Æ
DE PASSIONE
D. N. JESU CHRISTI
VIRGILIOCENTONIS

Liber Secundus.

*Erat tunc nox: egressusque est Jesus cum Discipulis
 suis trans torrentem Cedron ad montem Olivæ
 in Villam, ubi erat Hortus.*

- Æn. 9.** Ox erat, & tæsis animalia Somnus habebat;
Æn. 9. Laxabant curas, & corda oblita laborum:
Æn. 5. Princeps ante omnes tum sese à magnibus Heros;
Æn. 1. Cum sociis multo suspensum numine ducit:
Geo. 5. Raptat Amor; juvat ire jugis felicis Olivæ.
Æn. 4. Incedant: varioque viam sermone levabat.
Æn. 6. Tandem trans fluvium penitus convalle virenti
Æn. 7. Antiqua ex cedro gressi per opaca viarum,
Ecl. 1. Et jam summa procul villarum ad recta subibant.
Geo. 4. Sunt propius tectis halantes floribus horti.
Ibi assumpto Petro, Jacobo, & Joanne, capis contri-
uari, parere, & sedero, ipsiusque præcepit,
ut vigilarent, atque orarent.
Æn. 9. Huc ubi delati, delectos ordine ab omni
Æn. 1. Accipit ille: etiam cæcos instare tumultus
Geo. 1. Sæpe monet, mæsto dejectus lumina vultu;
Æn. 10. Quandoquidem nunc sollicitum timor anxius angit,
Æn. 1. (Et metus acer erat) pallentem morte futuræ,
Geo. 1. Quæ vigilanda viris, ne cui succumbere culpæ
Æn. 12. Accidat, incepto tegerent cum lumina somno,
Geo. 4. Et modus orandi qui sit, prius ordine dicit.
Cæperant Discipulis orare, sed præ tristitia perseve-
rare non valentes & somno correpti sunt.
Æn. 6. Stabant orantes primum, & præcepta facessunt:
Æn. 1. Tum vero tremefacta novus per pectora cunctis
Æn. 2. Infusant pavor, & secessus sopor irrigat artus.

Æn.
Æn.
Æn.
Æn.
Ibid.
Æn.
Æn.
Ibid.

Æn.
Geo.
Æn.
Æn.
Æn.
Geo.
Ibid.

Æn.
Æn.
Æn.

Domi.

16 De Passione Domini N.

*Dominus convulsus ab eis jactum lapidum mortem
a Patre deprecatur.*

- Æn.* 11. Jamque intra jactum celi progressus in altum,
Æn. 12. Suppliciter venerans divinum aspirat amorem
Geo. 4. Orando: Genitor propius res aspice nostras:
Æn. 6. Eripe me his, invicte, malis: miserere laborum
Æn. 2. Tantorum, miserere animi non digna serentis.
Æn. 4. Oib, si quis adhuc precibus locus, optime Regum,
Æn. 1. Consilia in mellus tua, qui potes, ora relectas.
Æn. 10. Sin sine pace tua, atque invito numine quicquam,
Æn. 2. Et sedet hoc animo: in me mora non erit ulla
Æn. 2. Sanguine querendi reditus ad sidera celi,
Æn. 10. Et tua progenies mortalia demoror arma.
Geo. 4. En etiam hunc ipsum vitæ mortalis honorem
Æn. 3. Subiicio: pulcræque petam per vulnera mortem.
*Surgit ab oratione, venitque ad Discipulos dormientes,
quos excitat ad orandum.*
- Geo.* 2. Nec minus interea sociis timet: (omnia secum
Æn. 11. Versanti subito quis enim modus adit amori?)
Æn. 10. Tunc adiit. Placidum carpebant fessa soporem
Æn. 4. Corpora per terram, gelidique sub ætheris axe.
Æn. 6. Sic prior aggreditur dictis, atque increpat ultro
Æn. 10. Canentem? Potes hoc sub casu ducere somnos?
Æn. 11. Cur (inquit) diversus abis? vigilantia fugit?
Æn. 2. Sermonum memor, & promissi muneris esto.
Iterum, ac tertio abis, eundemque in modum oravit.
- Æn.* 2. Hæc fatus sublimis abis, sedesque revisit;
Ecl. 4. Atque iterum: ad tua, Magne Pater, consulta revertor;
Æn. 8. Adis o tandem, & propius tua numina firmes,
Æn. 6. Quod si tantus amor, tua si mihi certa voluntas,
Æn. 11. Ioque placet, moriemur, & in media arma tuamus,
Æn. 12. Et solus Mundi crimen commune refellam!
- Hæc preces offerent cum clamore valids, & lacrymis ex-
audiens est pro sua reverentia: apparuitque ulli
Angelus de caelis confortans eum.*
- Æn.* 1. Talia voce refert, lacrymis ita fatur obortis;
Æn. 4. Hinc exaudiri voces, & verba precantis.
Æn. 2. Ecce, levis summo de vertice visus Olympi
Æn. 11. Nuncius, ingentes deserit mandata per auras
Æn. 11. Ordine cuncta suo, & dictis solatur amicis:
Æn. 8. Salve vera Dei proles, sanctum mihi Numen;
Æn. 6. Imperii superi, & divum tu maxime Rexor,
Geo. 1. Ipse Pater tibi me claro demittit Olympo:
Æn. 9. Quid dubitas? tanto volvis sub pectore fluctus?
Æn. 12. Aude, atque adversum fidens ser pectus in hostem.

Cor.

- Æn.* 11. Consilium ipse Pater, & magna incepta reposcit.
Ecl. 4. Aspice convexo nutantem pondere Mundum
Geo. 1. In peius ruere: en ingens Acheronte vorago
Æn. 7. Pestiferas aperit fauces, manditque, trahitque:
Æn. 10. Omnes dejecti fundo volvuntur in imo,
Geo. 4. Magnanimum heroum, quondam dum vita manebat,
Æn. 6. Sublimes animas, loca nocte silentia late,
Geo. 3. Tartara, habent tristes: supera ut convexa revifant,
Geo. 1. Expectant, duplices tendunt ad sidera palmas.
Æn. 10. Cælicolæ generis lapsi facite ruinas
Æn. 3. Summissi petimus: precibusque insciscere nostris.
Æn. 11. Primus ego en supplex venio: Miserere tuorum,
Æn. 9. At patiens, operum: pacem te poscimus omnes,
Æn. 7. Dum paci medium te offris iustissimus unus
Æn. 10. Morte tua: miserere: potes namque omnia: nec te
Æn. 11. Impediat, segnive metu sententia tardet.
Æn. 5. Pertæsum magni incepti, rerumque tuarum est?
Æn. 6. Tu ne cede malis, sed contra audentior ito:
Æn. 6. Vincet Amor, quantos primus patiare, labores.
Ecl. 4. Aspice, venturo latentur ut omnia seculo,
Æn. 10. Et tua se quantis attollet gloria rebus:
Æn. 4. Et fore, cum gravida imperiis illa inelyta Roma
Æn. 4. Tempia tibi centum latis immania regnis,
Æn. 3. Et positis aris votum immortale sacrabat.
Ecl. 3. Ipse triumphatas utroque ab littore Gentes
Æn. 4. Oceani, æterna Gentes in pice futuras,
Æn. 6. Extra anni, Solisque vias, pietate videbis
Æn. 6. Missus in imperium magnum, pro talibus ausis
Geo. 4. Te, veniente die, te, decedente, vocare.
Geo. 1. Quin etiam ad tua templa ferent solemnia dona,
Æn. 6. Quin & supremo tumultu solemnia mittent
Æn. 1. Munera, lætitiæque Dei.
Æn. 5. Semper honos, nomenque tuum, laudesque manebunt
Æn. 3. Solemnes, convexa pons dum sidera pascet.
Æn. 5. Jamque vale: torquet medios Nox humida cursus,
Æn. 9. Dixit, & in cælum paribus se sustulit alis.
Æn. 6. His dictis curæ emotæ, pulsusque parumper
Æn. 6. Corde dolor tristi: at rursus pugna aspera surgit.
Et factus in agonia prolixius orat, & sudas sanguinis guttas decurrentis in terram.
Æn. 10. Jamque in conspectu ipsius stetit quicquid acerbi est
Æn. 11. Morte pati: Ipse suo tristi cum corde volutat.
Geo. 1. Inde ubi jam medius fervoribus acrior instat
Geo. 1. Tam multas scelerum facies, tot volvere casus,
Æn. 11. Sanguineus toto murebat corpore sudor

10. *Æn.*

7. *Æn.*

9. *Æn.*

6. *Æn.*

5. *Æn.*

16id.

6. *Æn.*

1. *Æn.*

4. *Geo.*

11. *Æn.*

11. *Æn.*

6. *Æn.*

11. *Æn.*

4. *Æn.*

6. *Æn.*

3. *Æn.*

5. *Æn.*

11. *Æn.*

11. *Æn.*

5. *Æn.*

9. *Æn.*

16id.

1. *Æn.*

9. *Æn.*

11. *Æn.*

6. *Æn.*

5. *Geo.*

1. *Æn.*

3. *Æn.*

C

Pafus

18 De Passione Domini N.

Æn. 5. Fusus humi, viridesque super madefecerat herbas.
*Et venit tertio ad Discipulos dormientes, quos ad
 occurrendum suis hostibus excitat.*

Æn. 5. Multa movens animo graditur, sociosque revisit:

Æn. 11. Et socii toto prostrabant pectore somnum.

Æn. 11. Sollicitat, suadetque: En hæc promissa fides est?

Æn. 4. Præcipites vigilate, viri; venientibus ultro

Æn. 9. Acceleremus, ait: nam vis inimica propinquat.

Æn. 4. Dum trepidant alii, manet impertertitus ille.

*Adbuc eo loquente, ecce Judas cum cohorte, & turba
 multa cum facibus, fustibus, & armis.*

Æn. 11. Has inter voces, media inter taba verba

Æn. 11. Turba furit; resonant. Hic torre armatus obusto,

Æn. 7. Stipitis hic gravidi nodis, quod cuique reptum,

Æn. 9. Prostratus armari, rapidi, totoque feruntur

Æn. 11. Agmine, nec longus inter se passibus absunt,

Æn. 5. Jactantes manibus magnum rescindere cælum,

Æn. 10. Invidium sur-enisque Jovem detrudere regnis

Æn. 8. Consonant omne nemus strepitu, collesque resultant.

Æn. 6. Ergo inter inceptum peragunt: lucet via longe

Æn. 11. Ordine flammarum, & late æra micantia cernas.

Æn. 4. Infandum caput atque illis comes additur una

Æn. 6. Hortatur scelereum, mensisque aliuetus hostili.

*Proditor dederat ministris signum dicens: Quemcumque oscu-
 latus fuero, ipse est, tenete eum, & ducite caute.*

Æn. 11. Utque dato signo possent retinere Magistrum

Æn. 1. Dixerat, ille dolis instructus, & arte rapina:

Æn. 1. O socii, ne noster honos, infractave cedat

Æn. 7. Fama loco, quæ dicam animis advertite vestris:

Æn. 8. Quicquid in arte mea possum promittere curæ,

Ecl. 8. Dux ego vester ero. Expecto credite, quantum

Ecl. 8. Improbus ille suæ contra non imminet artis

Æn. 9. Mortales medio aspectus sermone relinquat:

Geo. 3. Addam urbes, mediusque fugam tenuisse per hostes,

Æn. 11. Nod secus ac nesvo per nubem impulsæ segitta.

Æn. 3. Accipite ergo animis atque hæc: nunc viribus usus,

Æn. 8. Nunc manibus rapidis, omni nunc arte magistra,

Æn. 6. Vis ut nulla virum sitis contraria nostris,

Æn. 5. Ereptumque dolo reddi sibi possat inanem:

Æn. 9. Sed vos, o lecti, unanimi densate catervas,

Æn. 11. Et Regem vobis pugna defendite raptum.

Æn. 5. Pro scelus. ECQUID NON mortalia pectora cogis

Æn. 3. Auri flora Faries, crimenque caputque mitorum?

Æn. 1. Obsedere aliis telis angusta virum

Æn. 9. Hinc, atque hinc, omnemque aditum custode coronant.

Et con-

6. **Æn.**

9. **Æn.**

6. **Æn.**

1. **Æn.**

11. **Æn.**

10. **Æn.**

7. **Æn.**

11. **Æn.**

6. **Æn.**

6. **Æn.**

11. **Æn.**

1. **Æn.**

6. **Æn.**

7. **Æn.**

5. **Æn.**

8. **Æn.**

7. **Æn.**

1. **Æn.**

11. **Æn.**

4. **Geo.**

6. **Æn.**

1. **Æn.**

8. **Æn.**

7. **Æn.**

1. **Geo.**

11. **Æn.**

3. **Æn.**

11. **Æn.**

Et confestim accedens ad Jesum dixit: Ave Rabbi. Et osculatus est eum. Et dicit ei Jesus: Amice, ad quid venisti?

- Æn. 7.** Multa malus simulans, atque auri cæcus amore, **Ibid.**
ÆEn. 5. Horrendum & dictu videas mirabile monstrum,
ÆEn. 1. Oscula libavit, funditque has ore loquelas: **5. AEn.**
ÆEn. 5. Salve sanctæ Patens, (prætexit nomine culpam) **4. AEn.**
ÆEn. 11. Olli sedato respondit corde Magister: **5. AEn.**
ÆEn. 6. Fare, age, quid venias: jam istinc aut quid petis istis? **9. AEn.**
Eclo. 12. Scis, ut te cunctis unum mortalibus ævi **5. Geo.**
ÆEn. 11. Præulesim, cœlique libens in parte locatim;
ÆEn. 10. Nec tecum meus hæc pepigit mihi fœdera quondam **4. AEn.**
Geo. 1. Tantus amor, potui tantum sperare dolorem? **4. AEn.**
Deinde Jesus processit, & dicit eis: Quem queritis? Responderunt: Jesum Nazarenum. Ut ergo dicit eis: Ego sum; abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.
ÆEn. 6. Dixit, & ante tulit gressum: Quem queritis? Adsum, **1. AEn.**
ÆEn. 1. Hæc ubi dicta; metu versi, retroque ruentes **10. AEn.**
ÆEn. 6. Procumbunt, subitoque omnis de corpore fugit **11. AEn.**
ÆEn. 10. Effera vis animi, subitus tremor occupat artus, **7. AEn.**
ÆEn. 9. Fit sonus: ingenti concussa est pondere tellus.
ÆEn. 9. Nunc animos, fortes, nunc illas promite vires, **Ibid.**
Geo. 1. Ne segnes jaceant terræ: precibusque vocare **7. AEn.**
ÆEn. 1. Sic Martem indomitum, aut divum referatis ad agres. **5. Eclo.**
Hæc miraculo ostendis se esse Deum, qui verbo fecit omnia, & ante cuius oculos injussi permanere non possunt.
ÆEn. 6. Aspice, ut insignis cœli qui sidera torquet, **8. AEn.**
Geo. 1. Fulmina molitur dextra, Solemque reducit, **1. AEn.**
Geo. 1. Temporibusque parem diversis quatuor annum,
ÆEn. 1. Armorum facie, & medio turbatus, inermis, **Ibid.**
ÆEn. 11. Ardentes oculorum orbis conjecit in hostem, **Ibid.**
Geo. 1. Unde tremor terris, qua vi maria alta tumescant,
ÆEn. 8. Delicuit in terras florentes ære catervas: **11. AEn.**
ÆEn. 5. Haud impune quidem, COELUM, qui vertice fulsit, **4. AEn.**
Geo. 1. Sæpe etiam spissa jacuit revolutus arena. **5. AEn.**
Falsa à Christo prostratis potestate surgendi, & in se manus iniciendi, quis explicet, quæ ambo simul eum traxerint?
ÆEn. 1. Corda, volente Deo, & rediere in pristina vires. **11. AEn.**
ÆEn. 6. Tollunt se celeres, & circumfusa repente **1. AEn.**
Geo. 1. Hunc inimica super, misto premit agmine turba, **11. AEn.**
ÆEn. 10. Uni odisque Viro, telisque frequentibus instant,
ÆEn. 9. Et glomerare manum; ceu sævum turba Leonem
ÆEn. 9. Cum telis premit insensûs; rapiuntque tuantque. **4. AEn.**

20 De Passione Domini N.

*Talia cernens Petrus, educto gladio amputavit
auriculam Malebo ceteris ferociori.*

Æn. 3. Postquam cuncta videt Senior succinctus amicu Æn. 10. Circumflare odia, procedere longius iras, Æn. 5. Et scire animis, & verbera sæva sonare, At. 12. Stabat acetiba fremens: Hodie moriemur inulti? Æn. 2. Quo res cumque cadent, unum, & commune periculum, At. 1. Una salus. Dixit, vaginaque eripit ensis Æn. 8. Terribilem; fluctuque aciem venientibus offert, Æn. 10. Obvius adversoque occurrit: seque viro vir Æn. 10. Contulit. Ille sciam venientem à vertice velox Æn. 5. Exripit incautum; populataque tempora raptis Æn. 6. Auribus, & Juro crepitant sub vulnere malæ. Æn. 2. Excursere ignes; is enim se primus agbat, Æn. 7. Immensum sine more furit huc turbidus, atque huc: Æn. 9. Fœquis erit mecum, ô juvenes, qui primus in Hostem? Æn. 3. Dixerat. I verbis virtutem illud e superbis. Æn. 5. Milia multa daret letiſſo, sic servidus instat. Æn. 9. Ille quidem, hoc cupiens sceleratam excindere gentem. <i>Hoc factu, corripit Petrus Christus; deinde auriculam suo loco restituit.</i> Æn. 10. Quæ contra vetitum discordia suscitât arma? Æn. 10. Ulro animos tollit dictis, atque increpat Heros: Æn. 6. Non hoc ista sibi tempus spectacula poscit: Æn. 2. Non tali auxilio, nec defensoribus istis Æn. 1. Tempus eger. Pater huc primis me misit ab annis, Æn. 5. Imperio Patris huc venio. Sic itur ad astra. Æn. 4. Si mihi non animo fixum, immotumque sederet Ecl. 10. Malle pati: possem incolumem servare Parenti Æn. 1. Me bello e tanto digressum, & cæde recenti. Ecl. 5. Ut mihi tam longe maneat pars ultima vitæ, Æn. 7. Cælestium vis magna parant defendere telis, Æn. 3. Auxilioque levare armis sublimibus ardent. Æn. 13. Ulterius tentare viro, decernere ferro: Æn. 8. Talia carminibus cecinerunt omnia Vates. Æn. 10. Nunc finite. Interea medicari cuspidis ictum. <i>Cobors ergo, & Tribunus, & Ministri Judæorum comprehenderunt, & ligaverunt Jesum.</i> Æn. 10. Injecere manus, & stupea vincula collo Æn. 2. Intendunt: teneras arcebant vincula palmas: Æn. 10. (Indignum) cui tanta Deo permissa potestas? Æn. 13. Et Pater omnipotens summo sedet altus Olympo? Æn. 10. Hic Magnus sedet? hæc oculis Pater aspexit aquis? Æn. 4. Quin potius rapidas tellurem effundat in undas Æn. 13. Diluvio miscens, cælumque in Tartara solvat?	11. Æn. 5. Æn. 6. Æn. 3. Æn. 4. Æn. 7. Æn. 5. Æn. 6. Æn. 5. Æn. 9. Æn. 9. Æn. 9. Æn. 10. Æn. <i>ibid.</i> 3. Æn. 5. Æn. <i>ibid.</i> 10. Æn. 4. Ecl. 3. Æn. 11. Æn. 11. Æn. 5. Æn. 7. Æn. 1. Æn. <i>ibid.</i> 9. Æn. 11. Æn. 4. Æn. 13. Æn.

Opta-

- AEn. 11.* Optabis Nato funus Pater, hei mihi, dirum?
AEn. 9. Nec fas: non. Placitone etiam pugnabis amori?
AEn. 12. Quam pro me curam geris, hanc, Pater optime, pro me
AEn. 12. Deponas, mea fraus omnis: nihil iste, nec ausus,
AEn. 9. Nec potuit; quoniam Deus, æthere missus ab alto,
AEn. 9. Me, me, adsum qui feci: in me convertite ferrum.
AEn. 12. Totæ adeo conversæ acies, omnesque Latini:
AEn. 10. Omnes per mortes animam fontem ipse rependam.
*In illa hora dixit Jesus turbis: Tamquam ad latronem
 exiit cum gladiis, & fustibus comprahendere me?*
AEn. 1. Qui mare, qui terras omni ditione recludit:
AEn. 5. Quis furor iste novus? quo vincula necitis? inquit.
AEn. 7. Striptibus duris agitur, sudibusque præstus?
AEn. 7. Horrescit stridis leges ensibus, traque fulgent?
Geo. 1. Collibus, an plano duri me Martis in armis
Ecl. 2. Sole sub ardenti, an per amica silentia Lunę
AEn. 9. Convecrare juvat prædas, & vivere raptō?
*Quotidie apud vos eram in Templo docens, & non me tenui-
 stis: sed hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum.*
AEn. 7. Ipse palam sari media testudine Templi
Ecl. 7. Semper, & assidua postes urgente caterva,
AEn. 7. Sede sedens; omnes intentique ora tenebant.
Ecl. 5. Cur non correptum manibus, vinculisque tenere
Geo. 1. Tum, laqueis captare, animis, opibusque parati
AEn. 1. Accessus? Non me potis est vis ulla tenere,
AEn. 8. Non ullum auxilium: nec me vis ulla volentem
AEn. 12. Avertet, Volvenda dies en attulit ultio:
AEn. 12. Advenit quia vestra dies, permissa potestas,
AEn. 6. Omnia præcepi, atque animo mecum ante peregi
AEn. 8. Haud Vatum ignarus: Mihi iussa capessere fas est.
Invenbuntur in Christum inimici.
AEn. 9. Illi autem: Causas ne quicquam necis inanes:
AEn. 12. Verte omnes te te in facies, & contrahe quicquid
AEn. 12. Sive animo, sive arte vales, dabis improbe pœnas:
Ecl. 3. Nunquam hodie effugies. Nostras ne evadere, demens,
AEn. 9. Sperasti te posse manus? sat prava biberunt.
AEn. 2. UNA SALUS victis nullam sperare salutem.
Tunc Discipuli omnes relicto eo fugerunt.
Geo. 3. Tum demum diversa metu per littora passim
AEn. 4. Diffugiunt comites; pedibus timor addidit alas
AEn. 1. Nunc omnes terrent aurę, sonus excitat omnis
AEn. 11. Semianimes. Ripis, aut alta fornice saxi,
Ecl. 1. Montibus, & silvis, & nocte reguntur opaca:
AEn. 6. Secreti & scopulos lacrymæ vocibus implent.
AEn. 11. OCCISO Pastore errant in montibus agnæ.

Ibid.

4. AEn.

8. AEn.

4. AEn.

5. AEn.

10. AEn.

6. Ecl.

10. Ecl.

2. AEn.

1. AEn.

11. AEn.

2. AEn.

4. Geo.

2. AEn.

11. AEn.

11. AEn.

9. AEn.

9. AEn.

1. AEn.

4. AEn.

9. AEn.

3. AEn.

4. AEn.

8. AEn.

10. AEn.

4. Geo.

11. AEn.

2. Ecl.

Trebi-

22 De Passione Domini N.

*Trahitur in Urbem Dominus, & in via dicitur,
factisque passime trahatur.*

- Æn. 10.** Est via, qua molli divertitur orbita clivo
Geo. 3. Saxa per, & scopulos, & depressas convalles,
Geo. 2. Nec non & torrentem undam cum ponte parato,
Ecl. 11. Exsuperatque jugum, silvaque evadit opaca.
Æn. 9. Hac iter est. Quibus ille Virum densissimus urget,
Geo. 4. Circumstant frenutu denso, stipantque frequentes
Æn. 5. Custodes: ipsiunque trahunt in mœnia Regem:
Æn. 12. Dum trahitur, saxis in procurentibus hænt
Ecl. 6. Captus, & hirsuti secuerunt corpora vepres,
Geo. 3. Lobitur infelix: tam creber anhclitus artus,
Æn. 5. Aridaque ora quatit; sudor fluit undique rivis;
Geo. 1. Et passim sparsi rosabant sanguine vepres.
Æn. 7. Respice: purpureus quondam color ora reliquit,
Æn. 3. Et crines flavos, & membra decora juventæ.
Ecl. 5. Hæc ea forma Dei vultu redeuntis eodem,
Æn. 1. Vultu, quo cælum, tempestatesque serenat?
Æn. 9. Quæsitum en Matrî multis balatibus Agnum
Æn. 9. Martius à stabulis rapuit Lupus. Inter & hostes,
Geo. 2. Et patiens, placida compositus pace quiescit,
Æn. 10. Nec cuiquam irasci transversa tuentibus hiris.
Æn. 3. Turba sonans prædam, properans adventat ad urbem.
*Effundit se Turba Urbs cum plausu ad videndum Christum,
jam omnium ludibrio obiectum.*
Æn. 7. Fama volat, furisq; domos, & mœnia complet.
Æn. 1. Undique visendi studio populusque, Patresque
Geo. 4. Erumpunt portus: concurratur undique: clamor
Æn. 11. Dissensu magnus vario se tollit in auras.
Æn. 10. Cernis, ut insultent? sequitur tum cetera pubes,
Æn. 7. Clamat, Jo: ludisque viæ, plausuque fremebant.
Æn. 4. Ingreditur tectis urbis sine fine fuentis:
Æn. 1. Ingemitant plausum, strepitumque & strata viarum
Æn. 5. Collucunt; noctem flammis funalia vincunt.
*Sistitur Caipha, Principi Sacerdotum, apud quem
Scriba, & Seniores erant: & ab eo de Disci-
pulis, ac de doctrina interrogatur.*
Æn. 11. Concilium ipse Pater vocat alta in templa Sacerdos.
Æn. 8. Jamque Sacerdotes, cælisque insana cupido,
Æn. 1. Succedunt testæ. Quoniam est oblata facultas,
Æn. 1. Unius insensu pœnas cum sanguine poscunt.
Æn. 5. Cum Princeps super hæc inimico pectore satur,
Æn. 8. Et primum: ingentem comitum affluxisse novorum
Æn. 1. Invenio, admirans numerum, genus omne natantum:
Geo. 3. Tum magis, atque magis blandis gaudere Magistrî

3. Geo.

10. Æn.

10. Æn.

12. Æn.

5. Æn.

2. Geo.

5. Æn.

8. Æn.

11. Æn.

4. Æn.

2. Æn.

1. Æn.

5. Ecl.

11. Æn.

11. Æn.

9. Æn.

9. Æn.

7. Æn.

8. Æn.

1. Æn.

ibid.

1. Æn.

6. Æn.

9. Æn.

4. Æn.

2. Æn.

11. Æn.

2. Æn.

3. Geo.

Lau.

- Geo. 3. Laudibus, & plausu. Tu nunc eris alter ab illo,
 Geo. 4. Qui viridem Ægyptum magnis terroribus implet,
 AEn. 6. Et septem gemini turbat trepida ossa Nili,
 AEn. 11. Terram inter fluctus aperit & litore rubro,
 AEn. 1. Jura dabit, legesque viris de montibus altis?
 AEn. 4. Quid super ipse tua moliris laude sonandum?
 AEn. 2. Scilicet hæc & quæ sit rebus causa novandis?
 Respondit Jesus, se palam mundo locutum, & nihil in occulto: & ideo interrogaret eos, qui audierant.
 AEn. 10. Ille autem impavidus placido sic pectore cepit:
 AEn. 10. Talibus & dictis it contra dicta Tyranni:
 AEn. 9. Princeps, si prima repetens ab origine pergam,
 AEn. 11. Oceanum interea surgens Aurora relinquet.
 AEn. 3. Hoc sat erit: scio me concursu accedere magno
 AEn. 5. Tempia Dei. Causas penitus tentare latentes;
 AEn. 6. Excussisse fidem: aut gentes agitare quietas,
 Eclo. 3. Non nostrum inter vos. Quæ tandem verba locutus,
 Geo. 3. Omnia jam vulgata virum volitare per ora,
 AEn. 10. Per te non dubiis poteris cognoscere signis.
 AEn. 3. Hæc sunt, quæ nostra liceat te voce doceri:
 Geo. 1. Maxima quæque alius post commemoranda relinquo.
 His dixit, unus affluens Ministrorum dedit alapam
 Jesu, dicens: Sic respondes Pontifici?
 Geo. 4. Hic verò subitum, ac dictu mirabile monstrum
 AEn. 6. [Scilicet id sperans magnum fore munus honori
 AEn. 3. Nunc victoris heri] assilens sic ore profatur:
 AEn. 12. Non pudet, o subito tales effundere voces,
 Eclo. 1. Nec tam præsentis alibi cognoscere divos?
 AEn. 1. Ora Dei, iussu torquet qui sidera Mundi,
 AEn. 5. Perculit: irarumque omnes effudit habenas,
 AEn. 9. O, adversa cadat scelerata infania, belli
 AEn. 10. Dexteræque ex humero nervis moribunda revulsis.
 Geo. 3. Concussusque Deus circum caput egit honestum,
 AEn. 3. Dissiluisse ferunt mistoque in sanguine dentes.
 Eclo. 3. Quid Domini facient, audent cum talia fures?
 Respondit ei Jesus: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, cur me cedis?
 AEn. 5. Ille autem ora modis attollens pallida miris,
 AEn. 3. Tum sic pauca refert: Quid me alta silentia cogis
 AEn. 10. Rumpere, & obduclam cordis vulgare quietem?
 Geo. 1. Si verò, tantumque bonis communibus obisto,
 AEn. 2. Fando aliquid si forte tua pervenit ad aures.
 AEn. 6. Dic, age, namque mihi damnabis tu quoque votis:
 AEn. 4. Si bene: quid quissus immani vulnere malas?

3. Eclo.
11. AEn.

3. AEn.
10. AEn.
3. Geo.
4. AEn.

1. AEn.

1. AEn.

7. AEn.

1. AEn.

3. AEn.

10. AEn.

8. AEn.

Ibid.

4. Geo.

6. AEn.

4. Geo.

3. AEn.

10. AEn.

5. AEn.

9. AEn.

11. AEn.

7. AEn.

8. AEn.

2. Geo.

5. AEn.

1. AEn.

10. AEn.

4. AEn.

11. AEn.

5. Eclo.

9. AEn.

24 De Passione Domini N.

*Princeps Sacerdotum, & omnes Concilium querebant falsum
Testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent, &
non invenerunt, cum multi falsi Testes accessissent.*

<i>Æn.</i> 11. Ergo Concilium magnum, cui lumen ademptum <i>ÆEn.</i> 4. Invidia est, ardent animi, furor, itaque mentem <i>ÆEn.</i> 2. Præcipitare jubent, dum præcipitare potestas, <i>ÆEn.</i> 4. Sic ad id insiliit secum, causatque requirit <i>ÆEn.</i> 2. Insontem falso damnari crimine mortis, <i>ÆEn.</i> 7. Hic & (insandum) cunctis contra omnia jura <i>ÆEn.</i> 7. Nulle nocendi artes, & inania murmura miscent. <i>ÆEn.</i> 2. Talibus insidiis quamquam nil testibus illis <i>ÆEn.</i> 2. Credita res: namque ora sono discordia signant.	3. <i>ÆEn.</i> 2. <i>ÆEn.</i> 4. <i>ÆEn.</i> 6. <i>ÆEn.</i> 2. <i>Græ.</i> 4. <i>ÆEn.</i> 8. <i>Eclæ.</i> Ibid.
<i>Novissime duo falsi Testes affirmant de destructione Templi, ac reedificatione illius post triduum; neque suis convenient Testimonijum eorum.</i>	
<i>ÆEn.</i> 6. Et tandem extremis spes est accensa duobus. <i>ÆEn.</i> 9. Attollunt capita, atque arrectis auribus adsunt <i>ÆEn.</i> 5. Ingenti præter solitum dulcedine læti <i>ÆEn.</i> 3. Illi e Concilio; pertentant gaudia pectus. <i>ÆEn.</i> 6. Continuo auditæ voces; Hunc vidimus ipsi <i>ÆEn.</i> 4. Talia dicentem jamdudum voce superba <i>ÆEn.</i> 11. Dejecturum arces Templi, excidioque daturum: <i>Græ.</i> 3. At tribus-exactis spatius propioribus evi, <i>ÆEn.</i> 1. Ter cum Sole novo terras irrorat Eous, <i>ÆEn.</i> 10. Inde aliud, dixit, Templum de marmore ponam. <i>Græ.</i> 3. Cum spes arrectæ, variis sententia dictis, <i>ÆEn.</i> 12. Viribus haud ullis valuit, frustra hiantes. <i>Eclæ.</i> 2. Ecce, doli circum hæc demum franguntur inanes. <i>Eclæ.</i> 3. O quoties, & quæ sentis perjuriam gentis, <i>ÆEn.</i> 10. Omnipotens, quin & torques tu fulmina contra?	3. <i>ÆEn.</i> 1. <i>ÆEn.</i> 1. <i>Græ.</i> 1. <i>ÆEn.</i> 10. <i>Eclæ.</i> 7. <i>ÆEn.</i> 9. <i>ÆEn.</i> 1. <i>Græ.</i> 3. <i>Græ.</i> 11. <i>ÆEn.</i> 6. <i>ÆEn.</i> 4. <i>Græ.</i> 4. <i>ÆEn.</i> Ibid.
<i>Et exurgens Summus Sacerdos interrogavit Jesum, dicens: Non audis quæ isti adversum te testi- ficantur? Jesus autem nihil respondit.</i>	
<i>ÆEn.</i> 9. Princeps ardentem solio se tollit ab alto <i>ÆEn.</i> 9. Asper, acerba tuus (& turbida terret imago) <i>ÆEn.</i> 10. Irritatque virum telus, & voce lacessit; <i>ÆEn.</i> 9. Obiciunt quæ multa, vides? discrimine tali <i>ÆEn.</i> 4. Nec, quæ circumstant te, deinde pericula cernis, <i>ÆEn.</i> 6. Demens? nec Zephyros audis spirare nocentes? <i>ÆEn.</i> 2. Ille nihil: tantum egregio decus enitit ore.	2. <i>ÆEn.</i> 4. <i>ÆEn.</i> Ibid. 2. <i>Græ.</i> 4. <i>ÆEn.</i>
<i>Et rursus Summus Sacerdos adjuravit Jesum, ut diceret, an ipse esset Christus, filius Dei.</i>	
<i>ÆEn.</i> 11. Tum verò assurgunt iis, cui summa potestas, <i>ÆEn.</i> 10. Ardet apex capiti, & habent redimicula mitræ. <i>ÆEn.</i> 3. Clamorem in medio rapidus dedit, cœstat ira;	10. <i>ÆEn.</i> 9. <i>ÆEn.</i> 9. <i>ÆEn.</i>

Poc

- Zeb. 8.** Per ejus jurare timent, & fallere Nūmen
AEu. 10. Mortales, mihi hæc ediffere vera roganti:
AEu. 1. Tu ne ille, magnum cæli ventura sub axem
Ecl. 4. Chara Dei soboles, magnum Patris incrementum?
AEu. 7. Quid tua sancta fides? sic nos in sceptris reponis?
Jesus ait illi: Tu dixisti. Veruntamen amodo vidi-
bis Eilium hominis sedentem à dextris Dei,
& venientem in nubibus cali.
- AEu. 4.** Olli (sensit enim simulata mente locutum)
Gre. 1. Jam sum responsum paucis ita reddidit Heros:
AEu. 3. Ne dubita, nam vera vides; neque dicta refello;
AEu. 1. Ille ego, qui quondam cæli de parte serena
AEu. 9. Nube sedens, magna medius comitante caterva
AEu. 12. Descendam, & certis poteris cognoscere signis.
Tunc Princeps Sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens
Blasphemavit. Quid vobis videtur? At illi respon-
derunt: Reus est mortis. Hunc Christus illu-
ditur, velatur, & caditur.
- AEu. 5.** Vix hæc ediderat magni Regnator Olympi,
Gre. 4. Cum clamore ruit magno, & discendit amictus
AEu. 7. Princeps ante omnes, oculis micat acribus ignis;
AEu. 10. Tum quassans caput hæc effudit pectore dicta:
AEu. 10. Nunc paret; nobisque suo det sanguine penas.
AEu. 5. Cedere deinde jubet pugnis, atque unguibus ora;
AEu. 1. Flagrantemque Dei vultus obnub-t amictu;
Gre. 3. Cidunt; & læti magno clamore fremebant.
Petrus secutus Dominum usque in atrium Principis Sacerdotum,
ut videret finem, interrogatus à Ministris, & ab Ancil-
la de Christo, metu mortis ter negat nosse hominem,
addito insuper juramento, & imprecationibus.
- AEu. 9.** Atque ea diversa penitus dum parte geruntur,
AEu. 6. Jam Senior servans, quæ mex ventura trahantur,
AEu. 6. Prosequitur lacrymans longe, & miseratus amicum,
AEu. 2. Vestibulum ante ipsum, primoque in limine tecti
Ecl. 7. Ante focum in curas animo diducitur omnis.
AEu. 7. Vestibulo adstant alii; nomenque, genusque
AEu. 1. Instant ardentes scitari, & quære causas.
AEu. 8. Suspiciunt iterum, atque iterum; dux semina facti.
AEu. 5. Ille autem varia consulus imagine rerum
AEu. 11. (Precipitant curæ, turbataque funere mens est.)
AEu. 2. Prosequitur pavitans, & sicto pectore satur;
AEu. 2. Testor Nūmen [ait] terram, mare, sidera juro,
AEu. 6. Nec vidisse semel: O quæ satis ima dehiscat
AEu. 12. Terra mihi, manesque Deus demittat ad imos.
AEu. 8. Qui genus? unde domo? genus & nescimus, & urbem.

26 De Passione Domini N.

- Ecl. 9.** Nescio quid certe est: & conscia sidera testantur.
- AEu. 10.** Ter circum adsstantem in medio sine nomine plebem.
- AEu. 11.** Abnegat; inceptoque, & sedibus hæret in iisdem.
*Albus Petro loquente, Gallus iterum cantavit. Et recordatur
verbo Domini egressus fuerat flexi amare.*
- AEu. 1.** Cum subito affurgens fixa facies ab alto
- Ecl. 6.** Cantando rigidas effudit ad æthera voces;
- AEu. 3.** Cum subito d' fœcisq; umbræ, & lux reddita menti est.
- AEu. 1.** Ut primum lux alma dita est, exire; profectus
- AEu. 5.** Tunc Senior mœtis late loca questibus implet;
- AEu. 3.** Et multum lacrymas verba inter singula fundit,
- AEu. 11.** Canentem impuando perfusam pulnere tu pans;
- AEu. 11.** Ingemuitque, deditque has amo pedore voces;
- Ecl. 10.** Infelix, quæ tanta animi dementia cepit?
- AEu. 10.** Tunc ne te tantum vivendi corde voluptis
- AEu. 10.** Morte tua vivens? o quæ satis ima dehiscat
- AEu. 11.** Terra mihi: o liceat crudelem abrumperè vitam;
- AEu. 9.** Aut tu, Magne Pater, infesto fulmine morti;
- AEu. 5.** Si mereor, demitte; tuæque hic obrue dextra;
- AEu. 5.** Si concessa petas, neo, turpi ignosce senectæ;
- Ecl. 10.** Talis appor, virtus, amicusque in pectus presens?
- AEu. 9.** Delicere? curisque pedum prævertere ventos?
- AEu. 11.** Non hæc, o Senior, dederas promissa Magistro.
*Ad sui præparationem, & confusionem quadam Christi insignia
gesta, & beneficia sibi collata commemorat: primumque transfigura-
tionem in monte Taber, cum vox Dei Patris ex nube.*
- AEu. 1.** Atque eundem memini, & nigrum meminitis, necesse est;
- Geo. 1.** Cum positus novus exuvius, nitidusque juvenis
- AEu. 1.** Visus adesse mihi ante, alios pulcherrimus cunctor;
- AEu. 9.** Insignis facie, qualis cum ærula nubes
- AEu. 8.** Solis inardescit radiis, longæque resulget;
- AEu. 1.** Ambrosiæque comæ divinum vertice odorem;
- AEu. 4.** Spirare; pedes vestis defluxit ad iunos;
- AEu. 3.** Visa mihi ante, oculos late candore mirari;
- AEu. 6.** Quique per Vates, nati, melioribus annis;
- AEu. 8.** Flos veterum, virtusque visum, quos ille Taburnum;
- AEu. 5.** Advocat, & licito tandem sermone frunntur;
- AEu. 7.** Hic Pater omnipotens ostendit ab æthere nubem;
- AEu. 10.** Tum de nube cava vox reddita fertur ad aures;
- AEu. 7.** Hæc mea progenies, mea magna potentia solus;
- AEu. 3.** Audire, o proceres, ipsum, & spes discite vestras;
- AEu. 1.** Nos pavidi trepidare metu, calor ossa reliquit;
- Geo. 4.** Haud mora, continuo medio procumbere campo;
- Ecl. 1.** Ipse, ego ipse Deum manifesto in lumine vidi;
- AEu. 11.** Sermone patrum, vocemque hæc auribus hausi.

Nec

AEn. 6. Nec vidisse semel? genus & nescimus, & urbem?

Eclo. 8. Nescio quid certe est? terram, mare, sidera juro?
*Repetis gloriosum, triumphalemque ingressum
Jerusalem: dic Palmarum.*

AEn. 4. Nec venit in mentem, heu, rerum oblite iuvum,

AEn. 7. Ante urbem pueri, & primævo flore juvenis,

AEn. 4. Gaudens, & pariter ramos, & brachia tollens,

Geo. 4. Matres, atque viri, medius in millibus ipsi,

Geo. 4. Cum properant, lætumque Choro Paxa canentes:

AEn. 10. Conclamant: socii lætum Paxa secuti,

AEn. 6. Et lateri agglomerant nostro, & comitantur ovantes:

Geo. 5. Sæpe in honore Deum læto clamore solutant,

Geo. 4. Præterea Regem, & clariores ad sidera tollunt?

AEn. 1. Arte laboratæ vestes, & pinguis oliva,

AEn. 9. Et palmæ, pretium victoribus ardua palma,

Eclo. 7. Strata jacent passim, sæa quæ via ducit in urbem?

AEn. 4. Intransit muros, quo non præstantior alter,

AEn. 9. Excipiunt plausu? Divini signa decoris,

AEn. 5. Ardentesque notare oculos: qui spiritus illi,

AEn. 5. Qui vultus, vocisque sonus, vel gressus ennu?

AEn. 8. Qui genus? unde dono? terram, mare, sidera juro,

AEn. 6. Nec vidisse semel? Projecta vilior alga

Eclo. 1. Stultus ego, tantumque nefas nostro excidit ore?

*Reminiscitur, cum à Domino super procellosum
mare ambulante sibi etiam super fluvium
ire permissum est*

Geo. 2. Quid memorandum æque, cum primum surgere, cumq;

Geo. 1. Omnia ventorum concurrere prælia vidi,

Geo. 1. Et sordam glomerant tempestatem? unda dehiscens,

Eclo. 6. Ah, timidos nautas potuit submergere ponto.

AEn. 1. Et jam finis erat: navis surgentibus undis,

AEn. 3. Jamque rubescebat stellis Aurora fugatis,

AEn. 7. Vel mare per medium cum vertice montis ab alto

Eclo. 16. Venit, qui potuit rerum cognoscere causas,

Eclo. 6. Jussit & assiduis melius considere rebus:

AEn. 6. Tunc egomet tales effudi pectore voces:

Geo. 1. Si Deus immensi venias maris, ac tua nautæ

Geo. 1. Numina sola colant, magna ditione jactato

AEn. 11. Nunc adde. Quia nota mihi tus, Magne, voluntas,

AEn. 1. Descendo multos circumlatrantibus undis

*Videns vero ventum validius timuit, & tam capite
set mergi, manu Domini invocati apprehensus
salvatur est, ventusque cessavit.*

AEn. 5. Confurgunt venti: coit in præcordia sanguis;

AEn. 1. Ipsi ante oculos rapidus vorat æquore vortex.

7. AEn.

12. AEn.

Ibid.

1. Geo.

11. AEn.

6. AEn.

1. Geo.

3. AEn.

10. AEn.

3. Eclo.

2. Geo.

9. Eclo.

6. AEn.

Ibid.

11. AEn.

7. Eclo.

2. AEn.

6. Eclo.

1. AEn.

1. AEn.

6. AEn.

Ibid.

2. Geo.

1. AEn.

5. AEn.

10. AEn.

11. AEn.

7. AEn.

10. AEn.

Ibid.

28 De Passione Domini N.

AEn. 4. Auxilium imploro. Palmas cum voce tetendit,
AEn. 8. Accepitque manu, dextramque amplexus inhaesit.
AEn. 7. Tum venti posuere, omnisque repente cessavit
Eclo. 4. Spiritus, & dicto citius tumida æquora placat,
AEn. 11. Hæc mea magna fides, cæli cui sidera parent?
Eclo. 8. Nescio quid certe est? & conscia sidera testor?
Eclo. 10. Stultus ego, tantumque nefas nostro excidit ore?

*Fatetur ex piscatore se factum à Christo Dominum
 Cæli, & Terra.*

Geo. 3. Jam maris immensi prolem noctesque, diesque
AEn. 9. Venatu assiduo solitus contendere contra,
Eclo. 1. Pauperis, & tuguri duos pe. ferre labores,
Eclo. 1. Atque humiles habitare casas rerum omnium egenus:
AEn. 11. Ille mihi ante alios Rex ætheris altus honorem,
AEn. 1. Imperium sine fine dedit, terramque, polumque
Eclo. 5. Iudicio nostro sub religione tueri,
AEn. 6. Parcere subiectis, detrudere sinibus hostem
AEn. 6. Ipsius à solio Regis supera alta tenentis.

Prosequitur facti penitentiam.

Geo. 3. Quid labor, aut benefacta juvant? heu, perditæ: neodum
AEn. 6. Terribiles visu formæ, lethumque momordit:
Eclo. 1. Quid, cum frigida Mors anima seduxerit artus?
AEn. 11. Auditor ego audendi, quem non potuere phalanges,
AEn. 8. Nec belli terrere minis, nec sternere ferro.
Geo. 4. Immemor, heu, victusque animi? dux fœmina facti?
AEn. 4. Fœmina, quæ nostris varium, & mutabile semper
AEn. 8. Cum patribus, tantum venientis sibi. Ausit,
AEn. 8. Dejecti fixum? si tantum pectore robur
AEn. 7. Præferimus, cur indecores in limine primo
AEn. 11. Deficimus? cur ante tubam tremor occupat artus?
AEn. 4. Dum memior ipse mei, dum spiritus hos reget artus,
AEn. 8. Et matutini volucrum sub lumine cantus
AEn. 2. Afflictus vitam in tenebris, luctuque trahendo,
AEn. 5. Constitutam longas in lectum ducere voces,
AEn. 4. Abluam & in seram commissa piacula mortem.
AEn. 6. Hæc miser, ut petii! ut me nilius abstulit error?
AEn. 1. Erranti tu parce, genus qui ducis Olympo,
AEn. 2. Cetera parce; tuum maculavi crimine nomen.
AEn. 5. Su nomen Pater, serva hinc animam, & miserere precantis:
AEn. 5. Et te lapsorum miseret: miserere tuorum.
AEn. 6. Sic satur lacrymans, curisque ingentibus æger,
AEn. 10. Canicemque sibi fœdans, & pectora pugnis,
AEn. 6. Antrum immane petit: nec tempore segnior illo
AEn. 1. Luctus, nec dulci declinat lumina somno:
Geo. 4. Hæc super illum absens absentem auditque, videtque

Multæ.

AEn.

1. AEn.

10. AEn.

9. AEn.

2. AEn.

6. AEn.

5. AEn.

6. AEn.

1. AEn.

11. AEn.

1. AEn.

1. AEn.

7. AEn.

Ibid.

4. AEn.

11. AEn.

4. AEn.

11. AEn.

7. AEn.

1. AEn.

Ibid.

5. AEn.

11. AEn.

11. AEn.

4. AEn.

6. AEn.

8. AEn.

6. AEn.

10. AEn.

10. AEn.

11. AEn.

1. AEn.

4. AEn.

8. AEn.

4. AEn.

3. AEn.

Ala. 10. Multaque se inculat casu perculsus iniquo.

*A concilio dimisso ad Avaram quot irrisum, po-
narumque generibus impiissimi Ministri, Judas-
sum suasa, & pollicitationibus, Chri-
stum affecerint, innarrabile est.*

6. Ala.

Ala. 7. Interea magno noctem custodia ducit.

Ala. 9. Insomnem ludo; certantque illudere Capto.

Ala. 2. Quis cladem illius noctis, quis tristia facta

Ala. 2. Explicet? aut possit lacrymis æquare dolores?

9. Ala.

10. Ala.

Ibid.

1. Ala.

PETRI ANGELI

S. P. E. R. Æ

DE PASSIONE

D. N. JESU CHRISTI

VIRGILIOCENTONIS

Liber Tertius.

*Et confestim mane summi Sacerdotes cum Senioribus, &
Scribis Concilium congregant, quo Jesum duxerunt,
& interrogarunt, dicentes: Si tu es Christus,
dic nobis.*

- AEn. 12.** **Offera vix summo spargebat lumine montes**
Geo. 1. **Tithoni croceum linquens Aurora cubile:**
Geo. 3. **Sævit & in lucem Stygiis emissa tenebris**
AEn. 10. **Pallida Tisiphone, mediisque in mallibus ardet. 1. AEn.**
Geo. 3. **Rursus cœta Patri, atque oculis vigilantibus exit. AEn.**
Geo. 3. **Invidia infelix: rursusque ad limina nota 7. AEn.**
AEn. 11. **Cogere Concilium cunctis ex more vocatis. 5. AEn.**
AEn. 11. **Olli convenere: Quantque ad regia plenis**
AEn. 12. **Tecta viis: sedet in mediis Templique sacerdos. 7. AEn.**
AEn. 7. **Sævit amor ferri, & scelerata infania cordis 3. AEn.**
AEn. 1. **Unius in miferi exitium: Cocitua virgo 7. AEn.**
AEn. 12. **Pervolat ingenti per regia tecta tumultu. 11. AEn.**
AEn. 2. **Ecce, manus juvenem interea post terga revinctum**
AEn. 6. **Conventus trahit in medios, gentemque togatam. 1. AEn.**
AEn. 7. **Prospicit Hunc (mistoque ingens exorta tumultu 3. AEn.**
AEn. 3. **Lætitia) & fari jubet, & responsa reposcit. 11. AEn.**
AEn. 8. **Gens eadem: Ut supplex aris imponat honorem, 1. AEn.**
Geo. 1. **An Deus immensi cœlo descendit ab alto? 3. AEn.**
AEn. 12. **Et Pater omnipotens promisso munere donat 5. AEn.**
AEn. 4. **Mortales visus tot jam labentibus annis? 2. AEn.**

*At illi: Si vobis dixerò, non credetis mihi: si autem
interrogavero, non respondebitis mihi, neque di-
mittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis
sedens à dextris virtutis Dei.*

AEn. 6. **Atque huic responsum paucis ita reddidit Heros:**
Eelo, 2. **Dignus tibi sum, & quis sim quæris? & ipsa 1 Geo.**

Nota

- AEn. 1. Nota tibi mea, si non issita, dicta, putares :
 Eccl. 1. Quid facerem arcanos etiam tibi credere sensus ?
 AEn. 2. Ast, ubi jam patriæ perventum ad limina sedis,
 AEn. 3. Ipse Pater dextrarum, perficito latus honore,
 Eccl. 1. (Namque erit ille mihi semper Deus, omnia plena)
 Geo. 1. Ingentem coelo tanta dabit indole dignam.
 Et surgens omnis multitudo eorum vinclum adduxerunt
 eum ad Pilatum.
 AEn. 6. Hæc ubi dicta dedit : ipsa ad Prætoris densi
 AEn. 6. Ufæ omnes ruere : informant Unum omnia contra.
 Judas interim penitentia ductus retulit triginta argenteos
 Principibus Sacerdotum in Templo, dicens :
 Peccavi iradens sanguinem justum.
 AEn. 9. Nec longum in medio tempus, cum pectus ille
 AEn. 8. Cuncta videhs, magno curatum fluctuat æstu :
 AEn. 4. Huc, illuc volvens oculos, animumque labantem,
 AEn. 4. Ardet abire fuga, tot Erinny's sibilat hydris,
 AEn. 4. Et Diræ utrices figunt sub pectore tædas.
 AEn. 11. Necnon ad Templum Lupus insidiatus ovili,
 AEn. 12. Præcipitansque moras omnes, vestigia torfit.
 AEn. 10. Ingemunt miserans graviter, scelus omne retextit :
 AEn. 10. Cælati argenti vestra, inquit, munera vobis
 AEn. 4. Accipite hæc, meritumque malis avertite crimen
 AEn. 5. Consiliis : liquidis immisi fontibus apros.
 AEn. 4. Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras,
 AEn. 12. Esto nunc, Sol, testis, & hæc mihi terra precantis :
 Eccl. 1. Namque (fatebor enim) cum me malus absulit error :
 Eccl. 1. Sed tamen iste Deus nobis, quo justior alter,
 AEn. 1. Nec pietate fuit, quæ sol utrumque recurrens
 AEn. 7. Aspicit Oceanum super & Garamantas, & Indos.
 At illi dixerunt : Quid ad nos ? Tu videris : Et projectis
 argenteis abiens furibundus varia volvit in animo.
 AEn. 7. His ubi ne quicquam dictis suribunda Ministros
 AEn. 7. Contra stare videt, & conscia numina veri
 Geo. 1. Despicere ; atque adytis hæc tristia dicta reportat :
 AEn. 7. I nunc, ingratius offer te ; irrise, capistris :
 AEn. 6. Audiit : obitu tacito stetit. æstuat ingens
 AEn. 12. Imo in corde pudor, misloque infania luctu :
 AEn. 6. Tandem proripuit se se, atrî turbinis instar,
 AEn. 11. Conscius audacis facti, silvasque petivit.
 AEn. 10. Se causam clamat, crimenque, caputque malorum :
 AEn. 12. Multaque per mæstum demens effata supremum,
 Geo. 1. Et graviter fronsens volucres dispersit in auras :
 AEn. 11. Dat gemitum, sumptque has imp pectore voces :
 AEn. 4. En, quid agam ? aut quæ jam spondet fortuna salutem ?

Magna

32 De Passione Domini N.

<i>Geo.</i> 4.	Magna lues commissa tibi: has & magnus Olympus	3. <i>Geo.</i>
<i>AEn.</i> 9.	Suicidat, & poenas inimico à sanguine sumit.	12. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 2.	Et tibi pro scelere (exclamat) pro talibus ausis	
<i>AEn.</i> 5.	Non vires alias, conversaque numina sentis,	
<i>Geo.</i> 4.	Immemor, ignarus rerum, ingratusque salutis :	10. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 3.	Heu, fuge crudeles terras, fuge littus avarum :	
<i>Geo.</i> 3.	Solis ad occasum ventis pete regna per undas,	4. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 10.	Vel quancumque viam dederit fortuna, sequamur :	12. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 11.	Convenit amisso fluitantem errare Magistro.	5. <i>AEn.</i>
<i>Elo.</i> 1.	Quem fugis, ah demnes? quæ mentem infania mutat,	4. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 6.	Infelix? dixere Deum namque ire per omnes	4. <i>Geo.</i>
<i>Geo.</i> 4.	Terrasque, tractusque maris, cælumque profundum:	
<i>AEn.</i> 4.	Omnibus, umbra locis aderit sua tristis imago.	6. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 6.	Sævior intus habet sedem tum Tartarus ipse,	
<i>AEn.</i> 9.	Et mecum ultrices posuere cubilia Curae.	6. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 5.	Infelix, cui te exitio fortuna reservat?	
<i>AEn.</i> 9.	Auxilium aut quod jam misero mihi denique restat?	1. <i>AEn.</i>
	<i>Angeli Custodis internus afflatus.</i>	
<i>AEn.</i> 3.	Haud mora, continuo quærenti talibus ille,	1. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 6.	Qui datus hærebat Custos: Quæ semina monstrat,	1. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 6.	Ire ad conspectum chari Genitoris, & ora:	
<i>AEn.</i> 8.	Supplicibus superare votis, veniamque precare.	3. <i>AEn.</i>
	<i>Judas ait.</i>	
<i>AEn.</i> 1.	Ergo his Aligerum dictis affatur Iniquus:	4. <i>Geo.</i>
<i>AEn.</i> 4.	Quæ quibus antefera jam ob tantum dedecus amens?	10. <i>AEn.</i>
	<i>Hortatur Angelus.</i>	
<i>AEn.</i> 7.	Ille autem extollit, animis audacibus implet:	<i>Ibid.</i>
<i>AEn.</i> 11.	Perge; decet: forsitan miseros meliora sequentur,	
<i>Elo.</i> 10.	Et Deus ille malis hominum mitescere discat.	
	<i>Secum iterat Judas.</i>	
<i>Geo.</i> 4.	Hæc verò insilit: secumque ita corde volutat	4. <i>AEn.</i>
<i>Elo.</i> 2.	Jungentur jam gryphes equis? miserabitur hostis?	2. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 10.	Mutative putas illum? spes pascis inanes.	
<i>AEn.</i> 8.	Illum indignanti similem, similemque minanti,	
<i>AEn.</i> 8.	Turbatumque oculis, ardentem, & torva tuentem	6. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 8.	Aspiceres. Facies, & non tolerabile Numen	5. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 1.	Erroresque tuos, vultus, simulataque verba,	<i>Ibid.</i>
<i>AEn.</i> 11.	Verba redargueret, ridens sic orsa vicissim:	7. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 5.	Salve sancte Parens, fuge hinc, latet anguis in herba.	3. <i>Elo.</i>
<i>AEn.</i> 3.	Nos procul inde fugam trepidi celerare, recepto	
<i>AEn.</i> 3.	Supplice sic merito; nam me complexus euntem	11. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 6.	Addiderat socium, atque alto succedere coelo:	4. <i>Geo.</i>
<i>AEn.</i> 6.	Prodigiis & nos aliquod nomenque, decusque	2. <i>AEn.</i>
<i>AEn.</i> 3.	Gessimus: Invidia coelo dejecit ab alto.	5. <i>AEn.</i>
<i>Geo.</i> 3.	© fortunatos nimium, sua si bona norint,	

Agri-

- Agricolae: ignotum argenti pondus, & auri
 His. Utinam ex vobis unus, vestique fuisset,
 Aut cultos gregis, aut maturae vinitor uvae.
 Accipere, heu, quae me tellus, quaeve aquora possunt?
 Hic mihi nescio quod trepido male numen amicum
 Confusam eripuit mentem, & sic satur ad aulam:
 Noctes, atque dies patet atti janua Ditis.
 Quid loquer? aut ubi sum? sequitur lupo ipse capellam.
 Eheu, quid volvi misero mihi? nigra videre
 Tartara. Si nequeo superos, Acheronta movebo.
Inculcat Satanas divina misericordia desperationem.
 Quem simul ac tali persensit posse teneri
 Spiritus; intus agit, trepidanti fervidus instat;
 Solando cupit & dictis lenire dolentem:
 Ha, cet tristes animo deponere curas:
 Nec tibi tam prudens quisquam persuadeat auctor
 Contra fata Deum flecti sperare precando.
 Incaustum fletus; spe multum captus inani:
 Scilicet id superis labor est jam parcere genti.
 Sed tu desine velle Deum; nam maximus ultor:
 I nunc, atque hostem supplex affare superbum.
*Insistit à laude predicationis, propter quam apud inferos as-
 ferit illi cum ingenti latitip paratum coronam.*
 Eja, age, rumpe moras; melioribus utere satis,
 Utere sorte tua: te sperant Tartara regem.
 Ipse patet Pluton prelato invidit honori
 Excussisse Deum. Insignis gloria fasti
 Nunc certe cingit viridanti tempora lauro.
 Nunc etiam manes dextera, laevaue sequentes
 Infernas referant sedes, & te quoque dignum
 Intenti expectant (levium haud spectacula retum).
 Et pedibus plaudunt choreas, & carmina dicunt:
 Nec gens ulla tuos aequae celebrabit honores.
Levat meum Tartari à societate magnorum virorum.
 Solve metus; feret haec aliquam tibi fama salutem
 Hoc solamen erit: Erebi descendit ad umbras
 Troius Aeneas, genus alto à sanguine divum.
 Turnus axis, atavisque potens, Rex ipse Latinus,
 Augustus pulcra Troianus origine Caesar.
 Quid memorem Alcidem toties, quid Thesea magnum,
 Aeneadas magnos, Agamemnoniasque phalanges,
 Attridas, Priamumque, & saevum ambobus Achillem?
 Vis & Tarquinius reges? animamque superbam
 Ultoris Bruti, Marios, magnosque Camillos,
 Scipiadas duces bello? divisque videtis

E

Per-

34 De Passione Domini N.

Eclo 4. Permissos huius, & ipse videberis illis.

Miseria horrorem mortis à facilitate expirandi.

Æn. 12. Usquequadenus mors miserum est? fugit ocyos Euro

Æn. 4. Dilapsus calor, atque in ventos vita recedens.

A premiis post mortem.

Æn. 11. Felix morte tua. Gemmis, iuroque coronam,

Geo. 2. Præmiisque, ingentes Romanorumque triumphos

Æn. 1. Accipies. Meriti tanti non immemor unquam,

A. n. 1. Et dabit amplexus, atque oscula dulcia figet

Æn. 7. Rex, genus egregium, genus insuperabile bello.

Æn. 12. Quæcumque deinde mora est? aut quis iam talia demens

Æn. 4. Abnuat? aut in alit tecum contendere honore?

Æ. 9. Hinc sine me spem ferre ius: audentior ibo.

Æn. 2. Nasquam abero, & tutum patrio te limine sistam.

Æn. 1. Occutim inspirans ignem sic forte precatur,

Æn. 6. Incenditque animum famæ venientis amore.

Assentitur Satana Judas, sed de mortis genere consilium petit.

Æn. 11. Auditis illo hæc gemitu cum talia reddit:

Æn. 11. Et nunc cedo equidem, quod tota mente petisti:

Eclo. 10. Scquis erit modus? aut quo nunc me tramite sistam?

Æn. 10. (Hæc memorans animo nunc huc, nunc fluctuat illuc,

Æn. 10. Fluctibus an jactat mediis à vertice velox,

Eclo. 5. An latebras animæ, pectus mucrone recludat,

Æn. 4. Invisam quærens quamprimum abruptere lucem.)

Suadet Satanas suspendium.

Æn. 8. Talibus Alesto dictis incendia miscet:

Geo. 2. Per ramos victor, perque alta monilia pende:

Æn. 4. DEGENERES animos timor arguit: eja, age, segnes

Geo. 3. Rumpite moras: vocat ingenti te janitor Orci

Æn. 11. Lætitiâ exultans. FACILIS descensus Averni.

Æn. 5. Infringat: nec ferre videt sua gaudia ventos.

Judas vitam, & salutem in penitus desperatis habens suspendit se.

Æn. 4. Decrevitque mori. Nigrescunt omnia circum,

Geo. 5. Et faciem nox atra cava circumvolat umbra,

Æn. 12. Arrestæque horrore comæ: sic deinde locutus:

Æn. 10. Nunc vivo, neque adhuc homines, lucemque relinquo,

Æn. 2. Quidve moror? tædet cœli convexa tueri.

Æn. 10. Alitibus linquere sens circumque, supraque;

Æn. 9. Quando aliter nequeo crudelem abruptere vitam.

Æn. 1. Jam cœlum, terramque meo sine nomine linquo:

Eclo. 3. Et longum formose Vale Rex omnibus idem;

Æn. 11. Æternumque Vale, cœli quibus annuis arcem;

Æn. 10. Nec mortem horremus, nec diudum parcimus ulli:

Omnia

Ibid.

12. Æn.

1. Æn.

2. Æn.

9. Æn.

4. Æn.

4. Æn.

10. Eclo.

6. Æn.

1. Æn.

4. Æn.

6. Æn.

5. Æn.

10. Æn.

1. Æn.

7. Æn.

3. Geo.

2. Æn.

6. Æn.

10. Æn.

11. Æn.

1. Æn.

5. Æn.

4. Æn.

7. Æn.

11. Æn.

10. Æn.

1. Æn.

Ecl. 8. Omnia vel medium fiant mare. Pallidus Orcus,
AEu. 6. Gorgones, Harpyæque, & forma tristis Erinnyis,
Æn. 6. Portitor ille Charon, inferni janua regis.
AEu. 10. Desine, jam venio moriturus. Vos mihi manes
AEu. 11. Esse boni; quoniam superis averfa voluntas:
AEu. 4. Accipite hanc animam; hoc morientis munus habete,
AEu. 2. (Apparent diræ facies de sedibus imis,
Æn. 4. It nigrum campis agmen: totusque moveri
AEu. 3. Mons circum, & mugire, ululatusque ore dedere)
AEu. 12. Et nodum informis lethi trabe necit ab alta,
AEu. 2. Et monstrum infelix ramo frondente pependit.
Gr. 4. Multa reluctanti obstruit & spiritus oris;
Ecl. 2. Torva, & in æternam clauduntur lumina noctem,
AEu. 11. Vitaque cum gemitu fugit indignata sub umbras.

*Quoniam non licebat Judæis Pascha manducaturis intrare
 Pretorium, exit ad eos foras Pilatus, à cuius Mi-
 nistris interim in ipso Prætorio Christus custoditur.*

Æn. 6. Ecce, Gubernator Tyrus conspectus in ostro
AEu. 4. Tandem progreditur magna stipante caterva.
AEu. 7. Imperat: & folio medius confedit eburno
Æn. 12. Conspetu in medio procerum, plebisque Patrumque;
AEu. 11. Et Caput testi in medio in penetralibus altis
AEu. 2. Custodes lecti Phoenix, Hypanisque, Dymasque,
Æn. 2. Therfandrus, Sthenclusque duces, & dirus Orodes,
Æn. 8. Brontesque, Steropes, Bitias, & Pandarus ingens,
AEu. 2. Prædam asservabant. Canibus data præda Latinis,
AEu. 7. Fecit qui cælum stellis fulgentibus aptum,
AEu. 5. Ipse gravis, graviterque ad terram lumina torquens
AEu. 10. Expositus stabat, & centum vinctus ahenis
AEu. 1. Post tergum nodis, animum labefactus amore.
AEu. 2. Vestibulum ante ipsum [nam religione parentum
AEu. 6. Nulli fas casto sceleratam insistere limen
AEu. 3. Romulidis] clamorem ad cæli sœdera tollunt
Æn. 12. Turbati cunei, calefactaque corda tumultu.
AEu. 11. Antiqui soliti Patres accumbere mœnis
AEu. 6. Insontes: oculos, & siccum sanguine guttur,
AEu. 9. Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
Gr. 4. Hi motus animorum, atque crudelia secum
Gr. 1. Monstra ferunt Erebi. O terque, quaterque beati
AEu. 7. Religione sacra, si mens non læva fuisset.

*Dixit eis Pilatus: Quam accusationem assertis
 adversus hominem hunc? & ceperunt
 accusare eum in multis.*

Æn. 1. Sceptra tenens patriis acer Romanus in armis:
AEu. 3. Quid miserum vinclorum immensa volumina versant

E 2

Hic

1. Gr.
2. AEu.
Ibid.
11. AEu.
3. Ecl.
4. Gr.
3. AEu.
11. AEu.
7. Æn.
Ibid.
10. AEu.

3. Gr.
6. AEu.
1. Æn.
7. AEu.
Ibid.
10. Æn.
9. AEu.
9. AEu.
11. AEu.
3. Gr.
1. AEu.
4. AEu.
7. AEu.
11. AEu.
7. AEu.
8. AEu.
1. AEu.
1. AEu.
1. Ecl.

3. Gr.
5. Æn.

AEn. 5. Hic Juvenem egregium? placido prior edidit ore.
 AEn. 9. Talibus accensis Regi responsa ferebant:
 AEn. 8. Maxime, cui Regnum Italiae, Romanaque tellus,
 AEn. 10. Et servare modum, patrique imponere morem,
 AEn. 1. Iustitia quæ dedit gentes frenare superbas;
 AEn. 8. Aspice, qui cocant populi: vox omnibus una;
 AEn. 12. Tangit honos omnes. Adyti marisque relichis
 AEn. 6. Venimus, & magnos casus cognoscere nostros
 AEn. 3. Expediet. Culpam ferro compesce prius, quam
 Gro. 3. Dira per incautum serpent contagia vulgus.
 AEn. 8. Is genus indocile, ac dispersum littora circum,
 AEn. 6. Aut qui divitiis soli incubueſce nefandis,
 AEn. 5. Excipit, ac falsi implevit genitoris amore:
 AEn. 9. Rectores hominum, & reram dedit esse Magistros.
 AEn. 1. Non unquam manibus liquidos dant ordine fontes,
 AEn. 5. Corripuntque dapēs, contactuque omnia fœdant;
 AEn. 1. Cura penum struere: vastaque voragine Gorges.
 AEn. 5. Est simul expletus dapibus, vinoque sepultus,
 Gro. 2. Inde subit, mediæque mirans illabitur urbi
 AEn. 10. Exitum magnum: tot quando stragus acervos
 AEn. 6. Conclamat Vates, horrendumque intonat armis.
 AEn. 4. Horrendum dictu: mens effera nec quid inausum,
 AEn. 8. Aut intentatum scelus, dolive relinquit
 AEn. 1. Spem vultu simulat, premit altum corde venenum:
 AEn. 3. Ut potius unanimis armare in prælia fratres,
 AEn. 11. Consilio versare domos, marresque, virosque.
 AEn. 4. Oigia nocturnusque vocat, secreta frequentant.
 Gro. 3. Cocyti auxilium semper stetit impius: ex quo
 AEn. 12. Scire potestates herbarum, usumque medendi,
 Gro. 3. Morborum quoque se causas, & ligna profatur,
 Gro. 3. Cum furit, atque artus depascitur arida febris.
 Gro. 4. Suscitât & turpi dilapsa cadavera tabo.
 AEn. 4. Horrendum monstrum formas se vertit in omnes,
 AEn. 9. Et procul ex oculis subito, ceu fumus in auras
 Gro. 4. Commixtus tenues, fugit in diversa volando,
 AEn. 4. Quin potius ventis, & fulminis ocyor alis,
 Gro. 2. Insanumque forum, atque improvida pectora tutbat,
 Gro. 2. Ipse dies agitat festos nec legibus ullis:
 AEn. 6. Castigatque, auditque dolos, subigitque fateri:
 AEn. 4. Et se carminibus promittit solvere mentes
 AEn. 2. Criminibus, coelique libens in parte locare
 AEn. 4. Quas velis: est aliis duras immittere curas,
 Gro. 4. Ignemque horribilem, strepitumque Acherontis avari.
 Gro. 4. Per populos dat jura, viamque affeclat Olympo:
 AEn. 7. Arte nova patris se epulandum apponere mensis.

7. AEn.

Ibid.

4. AEn.

6. AEn.

5. AEn.

1. AEn.

1. AEn.

3. Gro.

3. AEn.

1. AEn.

4. Gro.

3. AEn.

6. AEn.

1. AEn.

11. AEn.

11. AEn.

8. AEn.

1. Gro.

1. Gro.

7. AEn.

1. AEn.

6. AEn.

1. AEn.

1. AEn.

3. Gro.

4. Gro.

4. Gro.

6. AEn.

5. AEn.

1. AEn.

1. AEn.

11. AEn.

1. Gro.

4. AEn.

Impe-

- AEn. 3.** Imperat, & nostros ea fata manere nepotes:
Novissime accusans, quod filium Dei se fecerit, subverterit gentem: corum: prohibuerit tributa dari Casari, sequer dixerit Christum Regem esse.
- AEn. 6.** Ibat ovens, divinique sibi poscebat honorem:
Ecl. 6. Quamvis huic mater, quamvis atque huic pater adsit,
Geo. 1. Vilibus hic stratis opera ad fabrilis surgit,
AEn. 8. Hæc vitam tolerare colo, tenuque Minerva,
AEn. 6. Nunc quoque jam nimium gaudens populis auris:
AEn. 7. Perfidus, alta petens primos sibi poscat honores?
Geo. 4. Mores, & studia, & populos, & fœdera jungens
AEn. 8. Invidet imperium, Romana invidet arces.
Geo. 4. Deterior qui visus eo? te, maxime Casar,
AEn. 8. Dona recognoscens populorum, ærisque metalla
AEn. 11. Exigua, ingenti merito sed debita Patri,
AEn. 5. Insequitur; jam jamque virum diffundit in ora,
AEn. 5. Hortaturque viros: & mi tua cura resistat,
AEn. 2. Ausus quin etiam voces iactare per urbes,
Ecl. 3. Et nobis idem, Regem se dicere posci.
Ecl. 1. De cœlo Regni trabeantque insignia nostri,
AEn. 7. Et sceptrâ accipere, & primos attollere fauces,
AEn. 11. Et sellam, tristi turbatus tempore differt.
Ecl. 10. Non illum nostri possunt mutare Magistri;
AEn. 3. Nec nos obniti contra: nec tendere tantum
AEn. 5. Sufficimus; superat quoniam Romana propago.
Geo. 9. Ergo omni studio custodi, & consule longe:
AEn. 5. Nec tantis mora prodigiis; it fama per urbes:
AEn. 4. Sed cadat ante diem; pariter det sanguine penas.
AEn. 6. Causa mali tanti.
Intrat Prætorium Pilatus, & interrogat Jesum, esset ne ipse Rex Judæorum? Cui respondit: Regnum meum non est de hoc mundo, &c.
Se se fortissimus heros,
- Geo. 1.** His animæ versis, casus cognoscere tantos.
AEn. 8. Inest angusti subter fastigia tecti:
AEn. 8. Exquintque, auditque Virum nova regna petentem.
AEn. 1. Expleti mentem nequit: os, oculosque loquentis
AEn. 8. Jamdudum & totum lustabat lumine corpus.
AEn. 10. Miratur: hærent infixi pectore vultus.
AEn. 11. Nec minus & Miseri sortem miseratus iniquam,
AEn. 10. Auxilioque levare Virum, secum ipse volutat.
Pilatus iterum exivit ad Judæos, dicens: Ego nullam invenio causam in hoc homine.
- AEn. 5.** Post acer se se & tectis citus extulit altis,
AEn. 10. Hostibus insultans dictis, ac talia satur:

1. AEn.

4. Ecl.
3. AEn.

11. AEn.
12. AEn.

4. AEn.
3. Geo.
2. Geo.

4. AEn.
2. AEn.

3. AEn.
3. AEn.
11. AEn.

Ibid.
3. Geo.

6. AEn.
9. AEn.
4. AEn.
11. AEn.

6. AEn.
3. AEn.

1. AEn.
8. AEn.

4. AEn.
6. AEn.
12. AEn.

11. AEn.
3. AEn.

Quid

38 De Passione Domini N.

- Æn.* 6. Quid scelerum tantas audetis tollere moles
Æn. 6. Hujus in adventu? Quæ sit sententia? posco.
Æn. 7. Ille, velut pelagi rupes immota, resistit:
Æn. 6. Nullæ hic insidix tales: injuria longe:
Æn. 11. Justitix quacunq; viam virtute petivit:
Æn. 10. Nil super imperio moveor; non talia curat:
Geo. 1. Illum non populi fasces, non purpura ragum
Æn. 10. Arripuit, subitaq; animum dulcedine movit,
Geo. 3. Cum fugit, & se se frondosis montibus abdit,
Æn. 8. Postquam exempta fames inter deserta serarum
Æn. 7. Consilio Hunc omnes, animisque volentibus ultro
Æn. 4. Tradidit regno: vulgatur fama per urbem:
Æn. 9. Terra autem in manibus nostris, & corpore, & armis,
Æn. 11. Hic pietate prior terris ostendit honestum,
Æn. 6. Nec mortale sonans & nescia fallere vita,
Ecl. 8. Ut vidi, ut stupui pro majestate suorum
Æn. 8. Sermonum! Illum aliquid magnum, vimque affore verba
Æn. 4. Credo equidem, nec vana fides, genus esse Deorum.
At illi tanto magis inflabant accusantes, quos nibilominus Pilatus placare conatur, sed frustra; omnino enim Christi morte inhiabant.
Æn. 11. Flebitur haud quaquam dictis violentia turbæ:
Geo. 3. Tum magis, atque magis sceleratas sumere poenas
Geo. 3. Ardebant. Mollitque animos, & temperat iras
Æn. 5. Ipse Gubernator pietate insignis, & armis.
Æn. 10. Nunc prece, nunc didis virtutem accendit amicis,
Æn. 7. Mollius & solito loquitur de more; sed auræ
Æn. 9. Omnia dascerpunt, & nubibus irrita donant:
Geo. 4. Nanque uno ingentem clamorem ad sidera tollunt
Geo. 3. Ore omnes; unoque omnes eadem ore fremebant,
Geo. 3. Scilicet & sevam nullo discrimine eadem
Æn. 3. Faucibus expectant siccis, genus acre luporum.
Audienti Pilatus Jesum esse de potestate Herodis, qui & ipse tunc ad celebrandum Pascha venerat Jerusalem, misit eum ad Herodem.
Æn. 9. Quid faciat? qua vi Juvenem, quibus audeat armis
Æn. 11. Eripere, & laxos jam, jamque immittere funes
Æn. 7. Captivi? auxilioque viam, quæ proxima, poscit:
Æn. 11. Cedat jus proprium regi, qui tempore eodem
Æn. 2. Venerat & magna juvenum stipante caterva
Æn. 6. Sedibus optatis solennes ducere pompas,
Æn. 7. (Hæ sacris sedes epulis de more vetusto.)
Geo. 1. Continud magno ad regem clamore trahebant
Æn. 6. Egregium forma Juvenem, qui temperat æquor,
Æn. 6. Lucentemque globum Lunæ, terrasque jacentes

Herodes

*Herodes viso Jesu gavisus est valde : jamdiu enim ipsum
videre cupiebat equod audierat multa de ipso ;
sperabatque signum aliquod videre fieri ab eo .*

- Æs.** 1. Postquam introgressi : ingenti percussus amore
Æs. 2. Compellere Virum, coramque agnoscere vultus,
Æs. 10. Totus collocens, oïtroque insignis, & auro,
Æs. 11. Oblato gaudens, folio rex inhit ab alto:
Æs. 6. Venisti tandem, tuoque expectata petenti
Æs. 3. Hic incredibilis rerum fama occupat aures
Æs. 11. Supra homines, supra ire deos. Tibi maxima rerum,
Æs. 9. Verborumque fides: sed famam extendere factis,
Æs. 10. Hoc virtutis opus. Si quid præsentius audes,
Æs. 9. Spondeo digna tuis ingentibus omnia coëptis.
*Interrogat insuper Jesum Herodes, num ipse esset
ille, propter quem ejus pater olim tunc
infantes occiderat?*
- Æs.** 3. Fate, age, & à prima die [inquit] origine nobis;
Gr. 1. Anne manus inter, mæstorumque ora parentum
Æs. 10. Tot nati cecidere, mei genitoris amore
Æs. 4. Te propter? plenos spumanti sanguine rivos
Æs. 1. Cernere finitimi longe, lateque per urbes?
*Aus, num esset Joannes, quem ipse paulo ante, cum
diem natalis sui celebraret, in carcere jussu-
rat decollandum?*
- Ecl.** 2. Gredimur, an' qui amans inter spelæa ferarum
Æs. 4. Degere more feræ, velatur corpora setis,
Æs. 8. Pellibus in morem cinctus, quem vidimus ipsi
Æs. 1. Jampridem invisum caput à cervice revulsum
Æs. 1. Regales inter mensas, ad sidera tursus
Æs. 7. Ætheris, & superas coeli venisse sub auras?
*Interrogabat item eum in multis sermonibus.
At Jesus nihil respondit.*
- Æs.** 10. Talia vociferans affatur voce superba;
Æs. 4. Multaque præterea studio jactabat inani.
Æs. 5. Ille autem incepto vultum sermone movetur,
Æs. 6. Quam si dura silex, aut stet Marpesia cautes,
Æs. 1. Ad cælum tendens ardentia lumina semper.
*Stabant & Principes Sacerdotum, & Scribæ
constanter accusantes Jesum.*
- Gr.** 1. Nec minus interea, nec longe scilicet hostes
Æs. 1. Crimibus terrene novis, clamoribus instant.
Gr. 4. Ut mare sollicitum stridet resurgentibus undis,
Gr. 4. Æstuat ut clausus rapidus fornacibus ignis,
Æs. 11. Haud focus accensus gliscit violentia tutbat.

2. *Gr.*
3. *Æs.*
4. *Æs.*
11. *Æs.*
1. *Ecl.*
9. *Æs.*
10. *Æs.*
11. *Æs.*

1. *Æs.*
2. *Æs.*
Ibid.
9. *Æs.*
6. *Æs.*

10. *Ecl.*
3. *Gr.*
1. *Æs.*
4. *Gr.*
7. *Æs.*

7. *Æs.*
2. *Ecl.*
6. *Æs.*

4. *Gr.*

11. *Æs.*
10. *Æs.*

40 De Passione Domini N.

*Speravit illum Herodes cum exercitu suo, & illuſi, idcirco
vultu alba, & remiſit ad Pilatum. Et facti
ſunt amici Herodes, & Pilatus: nam
antea inimici erant invicem.*

- AEn. 7.* At rex ſollicitus, nec voci, iraque pepercit. 3. AEn.
Ecl. 1. Dixit & extemplo: (neque enim reſponſa dabantur)
AEn. 1. Quid tantum inſano juvat indulgere? reſultant, Ibid.
AEn. 7. Imperat; & latus verbis odia aſpera movit. 3. AEn.
AEn. 11. Turba ducum (namque omnis cum ſupata regebat)
Geo. 1. Tum, vario illudunt, peſtes, ac juſta facieſſunt 4. AEn.
AEn. 7. Certatim regis, circumque exercitus omnis. 11. AEn.
AEn. 6. His actis, proptere veſte, atque inſignibus albis 10. AEn.
AEn. 10. Indutum, & magno latti clamore reſtant.
AEn. 5. Inſenſiſſecta pariter nunc pace ſeruntur. 3. Geo.
AEn. 11. Cuncta ſuo: qui bella potens ſub numine torquet,
AEn. 6. Itque, reditque viam toties per tela, per hoſtes, 3. AEn.
AEn. 10. Vim cunctam; atque minus perſeſt plebiſque Patrumque. 3. Geo.
AEn. 5. Tantane tam patientis hominum, rerumque Repertor? 11. AEn.
*Pilatus convocatis Principibus Sacerdotum, Magiſtratibus,
& Plebe, denuo Chriſti liberationem ſuadet, at
ineſſum: nam illi magis inſtaſant accu-
ſantes, ut morte multaretur.*
AEn. 4. Ecce itonum ſtimulat Romani ſtirpis origo. 11. AEn.
AEn. 1. Sceptra tenens, anichos iterum tentare precando 4. AEn.
AEn. 4. Cogitur & ſupplex, qua; numina voce moveret, 4. Geo.
AEn. 11. Dent libertatem.
Geo. 4. Sed quanto ille magis tot ſe ſe vertit in ora,
AEn. 7. Heu ſtirpem inſam, tolli miſerabile corpus 7. AEn.
AEn. 7. Tam magis illa fremens, & triſtibus eſſera flammis 11. AEn.
AEn. 9. Conclamat: ſcelus & formidine crimen acerbat. 11. AEn.
*Student Pilatus liberationem Jeſu, in memoriam illis re-
ducit conſuetudinem liberande unum ex vinculis eo
Paſchate, & quo facilius id aſſequeretur, pro-
ponit cum Jeſu Barabbam, inſignem latro-
nem, ſeditioſum, homicidam, qui
tamen liberatur eſt, damnato Jeſu.*
Geo. 4. Omnia tentanti denique huc ſententia ſedit. 11. AEn.
AEn. 3. Jam tum religio Patrum redeuntibus annis Ibid.
Geo. 1. Eſt, cum carceribus ferro, & compagibus artibus 1. AEn.
Ibid. 6. Incluſi pœnam expectant: præque omniſibus unum 3. AEn.
AEn. 1. Avuſſum ſolvit: Veteris ſtat gratia facta 4. AEn.
Ecl. 1. Libertas, quæ ſera, tamen poſt tempore venit, Ibid.
AEn. 7. Horrida præcipue cum Gens, atque aſpera cultu 3. AEn.
Geo. 4. Accolit eſuſo ſtagnantem ſumme Nilum.
AEn. 3. Servitio enix: ſpolia & de rege ſuperbo 11. AEn.

Rettu-

- Æn.** 3. Rettulit, & priscos docuit celebrare quotannis.
Æn. 4. Talibus aggreditur vin' duram, & vincula Capto
Æn. 9. Eripere: at qua spe inimica in gente moratur?
Æn. 4. Heu, Vatum ignari, immemores, cæcique furore:
Ecl. 3. Pro molli viola, pro purpuræ natiuo,
Geo. 3. Horrentesque rubos, & amantes ardua dumos
Ecl. 3. (Insanire libet) perverso numine poscunt.
Geo. 1. Et quidem scelere ante alios immanior omnes,
Æn. 11. Seditione potens, dederat qui maxima vitæ,
Æn. 11. Et miseros toties in aperta pericula cives,
Æn. 6. Prenfantemque uncis manibus videre frequentes,
Æn. 2. Sustulit exutas vinclis ad sidera palmas.
Æn. 10. STERNITUR (infelix) potuit quæ plurima, Virtus:
Geo. 4. Eligitur, altus Virium, vivitque tegendo.
*Ad Pilatum pro Tribunali sedentem misit Uxor, dicens,
 ne se causa Christi misceret: sic enim in somniis
 monita terribilem in modum fuerat.*
Æn. 6. Egregia interea conjux, exterrita monstris,
Æn. 8. Talibus affata est dictis, simul ipsa precatur
Æn. 5. Reddorem: Quæ me suspensam insomnia terrent?
Æn. 4. Quis novus hic nostris successit sedibus Heros?
Æn. 7. Nunc repero: portenta deùm terroribus obstant.
Æn. 1. Parce pio generi, Ducis & tu concipe curam:
Æn. 4. Adfis o, placidusque juves, charissime conjux.
Æn. 3. Parce pias scelerare manus: genus ab Jove summo,
Æn. 1. Os, humerosque Deo similis, moresque, manusque,
Æn. 3. Missus adest. Ne vana putes hæc fingere somnum.
*Pilatus inter Christi innocentiam, & Judæorum
 invidiam fluctuat.*
Æn. 1. Frangit ut assiduus hinc, atque hinc vocibus heros,
Æn. 4. Atque animum nunc huc celerem, nunc dividit illuc,
Æn. 4. Ne quid inexpertum prior, ambiguumque relinquat.
Æn. 10. At parte ex alia medius volat ecce per hostes
Æn. 11. Obliqua Invidia graviter spirantibus hydri,
Æn. 4. Pectoribus inhians, atque ossibus implicat ignem
Æn. 6. Tartareum, rursusque procul clamoribus instant:
Æn. 4. Mortem orat: sævitque animis ignobili vulgus.
Æn. 11. Sed Romana potens Italia virtute propago:
Æn. 11. Ne vero, ne me ad tales impellite cades,
Æn. 6. Respondet: tantumque animis certatis iniquis?
Æn. 1. Tantane vos generis tenuit fœucia vestri?
Æn. 8. Regem ad supplicium rapit inclementia mortis?
Æn. 1. Quod genus hoc hominum? queve hunc tam barbara morem
Æn. 1. Permittit patria? Non sic Agyptus, & ingens
Geo. 1. India, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaspes,
 F Obfer-

1. Ecl.
 4. Geo.
 4. AEn.
 2. AEn.
 7. AEn.
 1. AEn.
 3. AEn.
 11. AEn.
 3. Geo.
 11. AEn.
 3. Geo.
 3. AEn.
 4. Geo.
 4. AEn.
 10. AEn.
 Ibid.
 11. AEn.
 3. AEn.
 6. AEn.
 6. AEn.
 8. AEn.
 4. AEn.
 3. AEn.
 11. AEn.
 7. AEn.
 7. AEn.
 10. AEn.
 1. AEn.
 3. AEn.
 10. AEn.
 3. Geo.
 4. Geo.
 4. Geo.

42 De Passione Domini N.

- Gr. 4.** Observant: Rege incolumi mens omnibus una est:
AEn. 12. Sic Latium. Incertum studia in contraria vulgus
AEn. 2. Et magis, atque magis tum nititur, acrius instat.
AEn. 1. Insequitur clamorque virum, stridorque furentum.
Gr. 3. Dum medicas adhibere manus ad vulnera quatit
AEn. 7. Succinus trabea, ira, & inextinguibile pectus
AEn. 1. (Infandum) exuperat magis, agrescitque medendo.
*Judaorum clamoribus non valens Pilatus obistere, Christum
 flagellis adjunderavit, ut sic rapidos illorum animos
 placando, ipsum à morte liberaret.*
AEn. 6. Postquam illum variis assultibus irritus urget
AEn. 12. Eripere auxilio, nec spes opis ulla dabatur:
Gr. 3. Verbera lenta pati, & duris parere ministris
AEn. 4. Ipse hæc ferre jubet. Celeres, fervore furentes,
AEn. 1. Eripunt subito (collectis omnibus una)
AEn. 12. Tum geminas vestes. Hominum fator, atque decorum,
AEn. 12. Indum sanguineo veluti violaverit ostro
AEn. 12. Si quis ebur, tales nudus dabat ore colores:
AEn. 6. Sed fons læta parum, & dejecto lumina vultu.
*Christi denudati, columnaque revincti anteriorem partem
 carnisce, & robore crudelissime flagellant: tum con-
 versi dorsum pariter dilacerant, etiam costis ap-
 parentibus, & sanguine usque ad pavimen-
 tum dissuente.*
AEn. 2. Aedibus in mediis ingenti admixta columnæ
AEn. 12. Vinxerat & post terga manus Mezentius ardens,
AEn. 8. Contemptorque deum, pariterque sataniculus asper,
AEn. 7. Catillusque, acerque Coras, Athamasque, Thoasque,
AEn. 8. Quod fieri ille finit summi Regnator Olympi.
AEn. 12. Concurrit legio ultrix accincta flagello,
AEn. 1. (Quos inter medius venit furor ore cruento)
AEn. 5. Nunc dextra ingeminans ictus, nunc illa sinistra,
Gr. 1. Ut multa in tectis crepitans salit horrida grando,
AEn. 9. Pectore in adverso: lavit ater corpora sanguis.
AEn. 8. Certatim totis in vulnera viribus itur
AEn. 7. Tum vero ad vocem celeres pars vertere terga:
AEn. 3. Certatim socii ferunt (miserabile visu)
AEn. 7. Omnem; diripiunt costas, & viscera nudant:
Gr. 3. Vulneribus crebris totus fluit undique rivis
Ecl. 6. Sanguineis, mistaque cruor calcatur arena.

2. AEn.
 12. Ecl.
 11. AEn.
 4. AEn.
 3. AEn.
 12. AEn.
 3. AEn.
 2. AEn.
 2. AEn.
 10. AEn.
 2. AEn.
 1. AEn.
 11. AEn.
 10. AEn.
 7. AEn.
 2. AEn.
 7. AEn.
 6. AEn.
 10. AEn.
 3. Gr.
 12. AEn.
 6. AEn.
 1. AEn.
 1. AEn.
 3. AEn.
 12. AEn.

Quam-

*Quamvis D. N. 6666. flagellorum illibus pane foret exanimatus, non tamen inmanissimis illi minium à cadendo cessabant; cum unus concitato in se spiritum quaesivisset:
Numquid interficietis eum sic irjudicatum?*

Et statim secuit vincula ejus.

AFn. 10.	Haud tamen audaci cessit in viscera laxum	7 AEa.
Æn. 7.	Serpentis furiæ malum graveolentis Averni	6. AEa.
AEa. 7.	Vipereo generi, magnum Qui piscibus æquor	4. Geo.
Geo. 4.	Et juncto bipedum cursu metitur equorum,	
AEa. 9.	Exsanguis quanquam in media jam morte tenetur.	1. Æn.
AEa. 3.	Et tandem nidos, & vincula linea rupit	3. AEa.
AEa. 9.	Obnixus, striditque ferit retinacula ferro,	4. AEa.
Ælo. 3.	Nescio quis. Vidit lacerum crudeliter ora,	6. Æn.
AEa. 6.	Ora, manusque ambas, laniatum corpore toto,	
Æn. 9.	Et seper exanimem lethi discrimine parvo.	3. Æn.
	<i>Christus panis, Et sanguine exhaustus, consistere cum non posset, cadens suo purpuratur sanguine, Et à tortoribus petitur calcibus.</i>	
Æn. 12.	Ingens ad terram duplicato poplite Tortus	5. Æn.
Æn. 5.	Decidit, exanimisque suo se in vulnere versat.	11. Æn.
Æn. 11.	Volvitur ille excussus humi. Renovare dolorem	2. AEa.
AEa. 11.	Hic amor, hoc studium, curæque, iræque coquebant	7. AEa.
Æn. 9.	Durum à stirpe genus. Genuit te cautibus horrens	4. AEa.
AEa. 4.	Caucasus, Hyrcanæque admorunt ubera tigres?	
	<i>Ægre erectus ab impiissimis tortoribus spinea corona, oblamide coccinea, sceproque arundineo affligitur, Et irridendus exponitur.</i>	
AEa. 3.	Consertum tegmen spinis super utraque quatit	5. AEa.
Æn. 5.	Tempora: tunc vulnus calido rigat ora cerebro,	11. Æn.
AEa. 2.	Squallentem barbam, & concretos sanguine crines,	
AEa. 9.	Purpureus humeris nodo dependet amictus.	6. Æn.
AEa. 1.	Praeterea sceptrum datur & deformis arundo,	4. Geo.
Æn. 8.	Armati circumstant, turmæque feroces	3. Geo.
AEa. 10.	Clamore incendunt cœlum: risuque soluto	2. Geo.
AEa. 7.	Ibant, æquati numero Regemque salutant,	3. AEa.
AEa. 6.	Pulsatusque parens sic densis ictibus Heros.	5. AEa.
AEa. 6.	Talis erat species.	
	<i>Taliter deformatum, lancinatumque Pilato inspicientis lacryma oborta sunt.</i>	
	Oculos per singula volvit	8. AEa.
AEa. 5.	Turpia membra recens atro repescitæ cruore	9. AEa.
AEa. 10.	Qui fuit Ausonidum prisco de sanguine magnus;	7. AEa.
AEa. 5.	Nec lacrymis caruere genæ pietate: quid ultra?	3. Æn.
Æn. 6.	Vix adeo agnovit hominem,	

44. De Passione Domini N.

Producitur à Pilato Christus ad Populum, qui cum Pontificibus, & Ministris clamare caput: Crucifige, crucifige eum.

Dextraque prehensum

AEa. 2. Eductum testis, unde omnis vertice cello AEa. 1. Cernere possit eum, faciem ostentabat, & omnem. AEa. 2. Non tulit hanc speciem furata mente caterva, Geo. 4. Nesciaque humanis precibus mansuescere corda: AEa. 11. Tum vero immensus sublatus ad æthera clamor: Geo. 4. Dede neci, & poenam scelerato ex sanguine sumes; AEa. 9. Invisum hoc detrude caput sub Tartara ligno. <i>Inhibet Pilatus, ut dimittatur Christus.</i> AEa. 11. Auditis ille hæc placido sic reddidit ore: Geo. 1. Hunc odiis satis est poenam traxisse per omnem: AEa. 9. Poenarum exhaustum satis est; advertite mentes. Eclo. 3. Parc te jam nimium procedere, tendere contra; AEa. 3. Et placidi servare pium: nec vestra feretur AEa. 7. Fama levis, tantique abolefcet gratia facti. <i>Respondent Judæi Christum debere mori, quia Filium Dei se fecit.</i> AEa. 8. Contra autem magno, & multo clamore sequuntur: AEa. 2. (Exegit cœcos rabies) Quaque improbus iste AEa. 11. Morte luat: mambus hominum peruisse invabit AEa. 2. Infandum; veterisque Dei se more tenentem. <i>Hoc audito Pilatus magis timuit: Quippe qui, ut Gentilis, veritus est, ne Christus Jovis, aut Martis esset filius.</i> AEa. 8. Obstupuit tanto percussus nomine Ducor; AEa. 11. Illi membra novus solvit formidine torpor: AEa. 7. Semine ab ætherio, præclara à stirpe deorum AEa. 7. Hunc, decus egregium, famam qui terminet astris, AEa. 10. Crediderat; cœloque animum fortasse ferbat. AEa. 1. Id metuens, veterisque memor cœlestibus iræ, Eclo. 1. Cum genus antiquum Terræ, Titania pabes, AEa. 6. Fulmine dejecti; tanto magis ille surgat AEa. 10. Hunc tegere, ut diræ valeat subducere morti. <i>Invenit illis timorem ledenda Deitatis: post hæc vero dicit: Regem vestrum crucifigam!</i> Geo. 3. Ardentes mulcens dictis ac talia sator: AEa. 4. O, nostras audite preces nunc pectore firmo: AEa. 6. DISCITE justitiam moniti, & non temnere Divos. AEa. 11. O cohibete iras: quæso miserefcite Regis.	2. AEa. 3. AEa. 4. Geo. 11. AEa. 2. AEa. 11. AEa. 2. Geo. 3. AEa. 5. AEa. 5. AEa. 7. AEa. 9. AEa. 5. AEa. 3. AEa. 7. AEa. Ibid. 4. Geo. 1. AEa. Ibid. 6. AEa. Ibid. 9. AEa. 3. AEa. 6. AEa. 8. AEa.

Respon-

46 De Passione Domini N.

Superperunt milites Jesum, quem chlamyde coccinea nudatum induunt vestimentis ejus, dolore vulnenum renovato.

<i>Æn.</i> 4.	Sidoniam picto chlamydem circumdata limbo	2. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 5.	Et nunc terga Viri nudant: manibusque cruentis	11. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 6.	Corripuere sacraam effigiem: Tum sanguine largo	5. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 11.	Spargitur & tellus: Juveni dolor ossibus ingens,	11. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 5.	Tum vero exarsit. Notas inducere vestes,	8. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 10.	Et tunicam olli, Mater quam neverat alma	4. <i>Geo.</i>
<i>Æn.</i> 11.	Ipsa suis quondam manibus, labor omnibus unus.	
<i>Interea dum per Ministros, S P Q R. vexillum ad carnificinam offertur, illico d præsentibus Judæis lignum Crucis (qui turpissima mortis supplicio sentium pressi damabantur) altum pedes quindecim, latum vero decem, Christus Domino parari curatum est cum reliquis instrumentis ad patibulum necessariis.</i>		
<i>Æn.</i> 11.	Hinc totam infelix bacchatur fama per urbem:	4. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Atque hæc exultans successu, animisque videti.	6. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 8.	Signaque ferre jubent, victorisque arma Quirini,	3. <i>Geo.</i>
<i>Æn.</i> 6.	Ausi omnes immane nefas, ausoque potiri:	
<i>Æn.</i> 5.	Turbam inter, fremitumque instant sub tempus, & omnes	3. <i>Geo.</i>
<i>Geo.</i> 5.	Impendunt curas duro distendere ligno,	2. <i>Geo.</i>
<i>Æn.</i> 8.	Tum Regem, totum qui viribus occupat Orbem.	7. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 8.	(Tormenti genus hoc iusti per secula Reges	11. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 9.	Horrendum statuere nefas, quod triste piaret;	2. <i>Æn.</i>
<i>Geo.</i> 3.	Nec via mortis erat simplex, infanda per Orbem:	11. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Artificis scelus & longa sic morte necabant)	8. <i>Æn.</i>
<i>Capibus illis Crucem sibi bajulare cogitur Christus: qui fractis jam viribus, præ erutimentis, exinanitione sanguinis, ac pondere Crucis succumbens, inclementissime trahatur.</i>		
<i>Æn.</i> 7.	Una ingens Amiterna cohors fremit ore cruento,	11. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 11.	Præcipitans humeris nequicquam fortibus aptat	9. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 7.	Quadrissidam quercum. Ima dolor delapsus ad ossa.	3. <i>Geo.</i>
<i>Geo.</i> 3.	Ad terramque fuit devexo pondere cervix	
<i>Geo.</i> 1.	Illius, ætheris digito qui sustinet orbem;	8. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Tantæ molis erat antiquo robore quercus.	3. <i>Geo.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Undique collecti invadunt immane frementes	11. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 10.	Nunc hi, nunc illi Dejectum cominus istu:	9. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 1.	Sic animis juvenum furor additus illa pulsata.	9. <i>Æn.</i>
<i>Æn.</i> 3.	Heu, quinam tantum potuit perferre dolorem?	9. <i>Æn.</i>

PETRI

PETRI ANGELI

S P E R Æ

DE PASSIONE

D. N. JESU CHRISTI

VIRGILIOCENTONIS

Liber Quartus.

*Tuba clangente, Jesum Nazarenum Praefidis Pilati sententia mor-
ti Crucis additum, exitur in Calvariam, locum crucifigen-
dis facinorosis deputatum, magno populorum concursu.*

- AEn. 7.** *laeffica jon:q: tonant: dant signum rauca ciuentu, rr.* **AEn.**
AEn. 5. *Nec nota, continuo totaque ex urbe iuventus.* **AEn.**
AEn. 4. *Prospiceres arce ex summa, populumq: Patresque ibid.*
AEn. 7. *Pars pedes ire parat campis: pars arduus altis*
AEn. 6. *Pulverulentus equis, & montes insuper altost.* **AEn.**
AEn. 11. *Corripiunt. Clamorque virum, clangorque tubarum* **11. AEn.**
AEn. 11. *It coelo: pulsati colles clamore resultant.* **5. AEn.**
Eclo. 1. *Præterea densisque virum seges horruit hastis,* **2. Geo.**
AEn. 9. *Purpurei cristis, cincti fulgentibus armis.* **11. AEn.**
AEn. 10. *O dolor atque decus, miro properabat amore* **7. AEn.**
AEn. 6. *Ad penam pulcra pro libertate suorum,* **4. AEn.**
Geo. 4. *Et dulces animas offerre ad sidera celi.* **Ibid.**
*Domino nostro iterum in via sub onere Crucis defesso à sangui-
nariis illis majori cum feritate insultatur.*
Geo. 3. *Injusto sub fasce viam cum carpit, eunti* **5. AEn.**
AEn. 5. *Genua labant, fessos quatit æger anhelitus artus:* **9. AEn.**
AEn. 11. *Funditur ater ubique cruor; dant vulnera vepres.* **1. Geo.**
AEn. 7. *Induta capiti: illi rasant verbera torto,* **3. Geo.**
AEn. 4. *Castigantque moras: cursuque, ictuque lacescunt.* **7. AEn.**
AEn. 11. *Pondere defecit projectus corpore terræ:* **10. AEn.**
AEn. 10. *Tum super abjectum polito pede nixus & nostis* **7. AEn.**
AEn. 11. *Urget utrinque latus, dictis affatur amaris.* **10. AEn.**
*Sicentes ignominiosam Christi crucifixionem immisericordæ
Judæi, Simonem Cyrenæum de villa venientem angaria-
verunt, eam Crucem portare post Jesum.*
AEn. 6. *Ut videre Virum lapsu tellure jacentem,* **10. AEn.**
AEn. 11. *Viribus haud ullis artus, moribundaque membra;* **6. AEn.**

Tum

48 De Passione Domini N.

- AEt. 1.** Tum pietate gravem (genitor quem miserat Arcens
Geo. 4. Cyrene) pingues horios cui cura colendi,
Ecl. 4. Robustus quoque jam qui se referebat ab agris,
AEt. 5. Impellunt. Magna hic ptopius jam urgente cattera
AEt. 2. Succeditque oneri, atque inhumani mole secutos
Sequebatur & turba mulierum piarum, fentes Dominum.
AEt. 7. Turbaque miratur matrum lacrymansque gemenisque
AEt. 10. Ponè sequens casum miserari infantis amici;
Geo. 3. Multa gemens ignominiam, plagasque cruentas.
*Illis dixit Dominus: Nolite flere, filia Jerusalem, super me,
sed super vos ipsas, & super filios vestros; quoniam
ecce venient dies, in quibus, &c.*
AEt. 11. Compellabat & his tristes maestissimus Heros:
Ecl. 3. Quid prodest pro me tantam cepisse timorem,
AEt. 3. Et gemitum ingentem, lacrymasque effundere inanes?
Geo. 1. Romanas acies, venturaque desuper urbi
AEt. 4. Lamentis, gemituque, & femineo ululatu
AEt. 8. Expectate: ruet multos dominata per annos,
AEt. 3. Et nati natorum, & qui nascentur ab illis,
AEt. 2. Quos illis tunc ad penas ob nostra reposcent
AEt. 10. Excidia: & culpam hanc miserorum morte piabunt.
*Tunc una starunt, nomine Beronice, divino vultui velum ap-
plicitis abstersura cum sudore, & sanguine pariter sordes à Juda-
is ingestas: quare Christus velo illi suam impressit effigiem.*
Ecl. 6. Tum vero hic una e multis, quæ maxima natq;
AEt. 3. O felix una ante alias, miserata labores,
AEt. 12. Observans oculis: (assata est numine quando
AEt. 6. Jam propiore Dei) cum toto corpore sudor
AEt. 9. Flumen agit, fuso nec respirare potestas,
AEt. 4. Constitit & lacrymans. Animum inflammavit amore,
AEt. 1. Velum adversa tulit faciem miserata, refecit
Ecl. 8. Effigiem, cui parva licet componere magnis,
AEt. 4. Sistere aquam fluvius, & vestere sidera retro.
AEt. 3. Infelix simulacrum, & nota major imago
AEt. 13. Hanc versa in faciem (visu mirabile monstrum)
AEt. 2. Veste super, animum pictura pascit inani
AEt. 4. Luminibus tacitis, radisq; adversa refulsit
AEt. 3. Effigies: illa admirans venerabile donum
AEt. 10. Prospuit se se, recipitque ad limina gressum.
Et tandem venerunt in Calvaria locum.
AEt. 6. Jam tandem horrentes rupes, montemque severum
AEt. 1. Devenere, locos multotiesque ossibus albos,
AEt. 6. Terribiles visu: truncisque affixa superbis
Geo. 3. Membra virum tristi pendebant pallida tabo.
AEt. 9. Terrorem ingeminant artus, avulsæque membra.

Arbo-

- Gen. 1. Arboribus positis tetrum dira inter odorem : 3. AEn.
- Interea quarumq; Jესus approbata, & tormenta sustinuit, afflicti-
ma Matri Maria nunciantur, qua nimio dolore correpta est.
- AEn. 1. Et jam fama volans tanti prænuncia luctus
AEn. 4. (Fama malum; quo non aliud velocius ullum
AEn. 3. Audinus longe) maternas impulit aures; 4. Gr.
- AEn. 4. At Regina gravi jamdudum faucia cura,
Ecl. 3. Et nunc indiguo Nati concepta dolore, 12. AEn.
- AEn. 11. Terque, quaterque manu pectus percussit, honestum;
AEn. 4. Incipit effari, mediaque in voce recessit,
AEn. 11. Concurrunt trepidæ comites, Dominamque dolentem. 4. AEn.
- AEn. 11. Suscipiunt resonant late plangoribus ædes : 12. AEn.
- Quas Matri Virgini vires dolor abstulit, suffecit Anxæ vehementis-
simus in Filium, ut ad ipsum videndum gemebunda properaret.
- Gen. 3. STARE dico nescit incensum pectus amore. 3. AEn.
- AEn. 4. It portus: Noci illa virtus, non illa pericli, 9. AEn.
- AEn. 9. Telorumque memor: oculos dehinc quæsitibus implet; 12. AEn.
- Geo. 4. Qualis populea mærens Philomela sub umbra 6. AEn.
- Geo. 4. Amisos queritur sctus ex arbore opaca : 1. AEn.
- Geo. 1. Necnon & medio sic interfata dolore est : 8. AEn.
- AEn. 1. Nate, mæx vires, spes, & solatia nostri, 7. Ecl.
- AEn. 4. Et Matri præterit amor, mihi dulcior Hybla, 9. AEn.
- AEn. 12. Tu requies miseræ, potuisti linquere solam 12. AEn.
- Geo. 3. Cui super & Genitrix quondam tua dicta relinquitur? 12. AEn.
- AEn. 9. Me ne igitur sociam summis adjungere rebus? 1. AEn.
- AEn. 4. Sprexisti moriens? exoptatamque parentem? 1. AEn.
- AEn. 11. Quis mihi nunc tot acerba, Deus, tristisque ruinas, 4. AEn.
- AEn. 1. Sive extrema pati miseræ det munus amanti, 3. AEn.
- AEn. 4. Te propter? quis te nostris complexibus atcet, 3. AEn.
- AEn. 4. Dulce meum? vivisne, aut si flux alma recessit, 1. AEn.
- AEn. 10. Quo feror? unde abii? que me si veseitur aura, 24. Geo.
- AEn. 1. Ætheria, nec adhuc crudelibus occubat armis, 12. AEn.
- AEn. 8. Non ego nunc dulci amplexu divelleret unquam
Geo. 1. Ipsius: possem tantos finire dolores; 1. AEn.
- AEn. 4. Idem ambos ferro dolor, atque eadem hora tulisset.
AEn. 11. Hæc satur Virgo interea qua semita monstat, 9. AEn.
- AEn. 7. Multa super Nato lacrymans: mæxusque per omnes
AEn. 9. Ingemitus comites, atque allatabile murmur. 11. AEn.
- Guttas sanguinis Christi non parcas in vis deprehendis, quas uno
et aliis panis æterno Patri pro Mûdo redẽptione offert sacrificio.
- AEn. 7. Haud mora, desinant, gressumque in castra forebant. 11. AEn.
- Geo. 4. Spectabat diversa locis, ubi plurima fuso 12. AEn.
- AEn. 12. Sanguine terra madet crudeli funere, Virgo, 3. Geo.
- AEn. 3. Et terram Nati monstrantem vulnera cernit. 6. AEn.
- AEn. 4. Quis tibi tunc, Mater, cernenti talia sensus?

11.

G

Quosre

30 De Passione Domini N.

- Æn.* 4. Quosve dabas gemitus? magna ter voce vocavit:
Æn. 1. Naturam: ante ora Patris magnumque ita ad æthera fatur: 10. *Æn.*
Geo. 1. Tu Pater omnipotens nostram nunc accipe mentem;
Æn. 3. Accipe & hæc: moveat tantæ pietatis imago;
Æn. 6. Infecum cluitur foetus. O misere laborum
Æn. 1. Tantorum, misere: ea prima piacula sunt.
Æn. 2. Nos tua progenies, nos & tua maxima cura:
Æn. 10. Gnatis parce tuis, Pater, atque hæc omnia firma:
Æn. 4. Talibus orabat, talesque miserrima fletus
Æn. 2. Fundebat.

*Ad Calvariam appropinquat; ubi aspiciens Filium suum
jam omnium miseriarum maximum, miserrimum-
que spectaculum, tota contremuit, & indoluit.*

Acclive solum, collesque supinos

- Æn.* 5. Jamque propinquabant: magnoque ululante tumultu. 2. *Geo.*
Æn. 9. Audit equos, audit strepitus, turbamque sonantem. 11. *Æn.*
Æn. 11. Jam: magis, atque magis ingens fragor æthera complet, 6. *Æn.*
Æn. 2. Clarescunt sonitus, armorumque ingruit horror: *Ibid.*
Æn. 12. Horror ubique. Animos, mentes, & peiora terror 11. *Æn.*
Æn. 4. Continuo invadit, gelidusque per ima cucurrit 11. *Æn.*
Æn. 11. Ossa tremor, steteruntque comæ, & vox faucibus hæsit. 1. *Æn.*
Æn. 6. Vicit iter, durum pietas: auditque, videtque 4. *Æn.*
Æn. 1. Præcipue infelix digna, æque indigna relata. 9. *Æn.*
Æn. 10. At verò ut vidit corpus miserabile Natæ, 5. *Erl.*
Æn. 10. Corde premit gemitum: stat acri, sua dolore;
Æn. 4. Uritur, & tactum vivit sub pectore vulnus. 7. *Æn.*

*Erat homo quasi sextus, quando D. N. Jesum, cum irrisione,
& vituperio maximo crucifixerunt.*

- Æn.* 8. Sol medium cæli conscenderat igneus orbem: 11. *Æn.*
Æn. 4. Supplicia, haufurum tela undique sæva præmebant. 11. *Æn.*
Æn. 3. Hostilis facies contra, præfensque imitatur 11. *Æn.*
Æn. 12. Exitium diurno vasso cum matutine montis: 1. *Æn.*
Æn. 11. Semianimi, lapsoque supervenit, & pede collo: *Ibid.*
Æn. 12. Impresso nitentes, sævo sit pectore fatur:
Æn. 10. Illic manè metuende jace: Non te optima mater
Æn. 10. Condet humi, faxis suspensam hanc aspice rupem;
Æn. 6. Acris in campis malo suspendet ab alto.
Geo. 1. Infandum, tantidumque novo præcordia regno:
Æn. 11. Jam mors ventosa ferat cui gloria laudem.

*Antequam crucifigeretur spinea corona, & suis iterum vestibus
excuitur; accedens tunc cum ineffabili dolore ad mortem.*

- Æn.* 5. Pars spoliant membrorum artus, magna ossa, laceratos: *Ibid.*
Æn. 3. Vellitur: Hæc atro liquuntur sanguine guttæ.
Æn. 9. Discissos nudis laniarent dentibus artus;
Geo. 3. Auderent validas in viscera vertere vires: 6. *Æn.*

Tri-

- AEn. 5. Tristius haud illis monstrum Acheronte sub imo est. 11. AEn.
 Geo. 1. Quid tantum? vos o potius miserescite venti: 10. AEn.
 AEn. 5. Nudatoque humeros, nudoque sub ætheris axe, 1. AEn.
 AEn. 2. Vulneraque illa, ab, ne penetrabile frigus adurat, 1. Geo.
 Geo. 1. Non mihi si linguæ centum sint, oraque centum,
 AEn. 6. Omnia poenarum percurrere nomina possem.
 AEn. 8. Post hinc compactis trabibus (quam eduxerat ipse 11. AEn.
 AEn. 9. Immanem molem) fatis urgetur acerbis. 11. AEn.
 Dulcissimus Jesus amarissima Passionis sua voluntarium crucientum-
 que sacrificii offert Deo Patri, quo ei humani reconciliet genus.
 AEn. 12. Ille humilis, supplexque oculos ad sidera lætus 2. AEn.
 AEn. 2. Extulit, effuditque preces Rex pectore ab imo: 6. AEn.
 AEn. 7. O Genitor, præsens nostro succurre labori: 9. AEn.
 AEn. 3. Et me tu tales voluisti expendere poenas 10. AEn.
 AEn. 1. Unius ob noxam, cunctam quæ ab origine gentem 3. Geo.
 AEn. 12. Inficit: hoc nostris aboleri dedecus armis. 11. AEn.
 AEn. 2. Accipe nunc: nostro dirimatur sanguine bellum: 11. AEn.
 AEn. 6. Huc geminas, nunc flecte acies, hanc aspice mortem: 9. AEn.
 AEn. 2. Aspice nos: pacem hanc æterno sedere jungas. 11. AEn.
 Quatuor carnifices, omni humanitate exuti, furibunde mansue-
 tissimum Agnum Dei, interrupta oratione, corripuerunt, &
 extenderunt in Crucem. Primum perforato stipiti dexteram,
 sponte porrectam acuto, longoque clavo configunt, tum si-
 nistram post pedes distrahitis suæ interim, tanta vi mem-
 bris, ut quasi omnes vena, ejusque nervi rumpen-
 tur, junctura dissolverentur, omniaque ossa dinu-
 merari possent. Quo facto, rursus spineam co-
 ronam divino capiti faviter imposuerunt,
 sanguine undique decurrente.
 AEn. 3. Sed vocis, precibus cunctantem, & multa parantem. 4. AEn.
 AEn. 10. Dicere, deturbat terræ, truncoque parato 5. AEn.
 AEn. 12. Attulit, admovitque Gyas, quem deinde Cloanthus, 5. AEn.
 AEn. 9. Et preceps animi Tmarus, & Mavortius Hæmon
 AEn. 11. Consequitur: summis adnixus viribus urget 5. AEn.
 AEn. 10. Membra: manusque ambas jaculis oneravit acutis
 AEn. 5. Brachia protendens Eheu, quis talia fando 2. AEn.
 AEn. 2. Temperet à lacrymis? miseros adduxerat artus 3. Geo.
 AEn. 11. Quippe dolor omnis. Telo terebantur acuto 5. AEn.
 AEn. 12. Atque pedes, quantas offendant, aspice, vires: 6. AEn.
 AEn. 9. Ictibus ingeminant iterum, fragor intonat ingens: 8. AEn.
 Geo. 5. Non secus, ac gemit impositis incudibus Ætna. 4. Geo.
 AEn. 2. Fit via vi: largusque cruor de stipite manat. 5. AEn.
 AEn. 1. (Aspice namque omnem salientem sanguine venam) 3. Geo.
 AEn. 7. Id vero, horrendum, ac visu mirabile, Fixi 9. AEn.
 Geo. 3. Ossa minutatim inter se, vix, ossibus hærent. 1. Esje.

52 De Passione Domini N.

Geo. 1.	Ter sancti conati imponere temporis circum-	8. Ecl.
AEn. 2.	Olli tunc damus; rivus cedit atque cruenta	11. AEn.
AEn. 8.	Cæde tepebat humos. Voces ad sidera jactant	5. Ecl.
Ecl. 4.	Ipsi lætitia: cæloque educere certant	6. AEn.
Geo. 4.	Sic positum in ligno Regem, regumque parentem:	6. AEn.
	<i>Erecta Cruce, ex toto Christi sustato, confosque</i>	
	<i>corpore reliquit sanguis effunditur.</i>	
Geo. 2.	Altius, ac penitus terræ defigitur arbor:	
Geo. 1.	Apparet liquido sublimis in aere Passus;	10. AEn.
Ecl. 5.	Et nobis idem torquet qui sidera Mundi,	9. AEn.
AEn. 9.	Torquet qui nimbos, & non imitabile fulmen,	6. AEn.
AEn. 2.	Imperium, æternumque tenet per secula nomen;	6. AEn.
AEn. 4.	Deficit: infixam stridet nunc vulnus acerbum;	11. AEn.
Geo. 3.	Rufus abundabat fluidus liquor: omnia rivis	10. AEn.
Geo. 2.	Sanguineis inculta rubent; ipsique Latini	11. AEn.
	<i>Deridebant cum eum prætereuntibus Principes Sacerdotum,</i>	
	<i>Scibæ, Seniores, & milites, & latrones.</i>	
AEn. 9.	Quos circum glomerati hostes, immania monstra,	3. AEn.
AEn. 7.	Insultant, tremulisque ululatibus æthara complent:	ibid.
AEn. 7.	Idem omnes simul ardor agit: misereque, pudetque	9. AEn.
Geo. 1.	Næquicquam tanti sceleris pro nomine læso;	1. AEn.
AEn. 3.	Insandi variique instigant vocibus aures:	11. AEn.
AEn. 9.	En, qui nostra sibi magnus uberrima regna	3. AEn.
Geo. 2.	Viribus entis cælo descendit ab alto.	8. AEn.
AEn. 11.	Invidit fortuna tibi, ne regna capestas:	8. AEn.
AEn. 11.	Sunt tibi regna Patris, hominum curare triumphos	1. Geo.
Ecl. 8.	Define: ut ad sedes victor vehere paternas,	11. AEn.
AEn. 6.	Remigium altum posuit densissima silva.	1. Geo.
Geo. 4.	Cum properant alii, tum vox horrenda per aëras:	9. AEn.
AEn. 2.	Eripuit lætho socios, & morte reduxit,	4. AEn.
AEn. 1.	Non potuisse suamque animam defendere telis?	1. AEn.
AEn. 6.	Eripo, te his, invide, malis de robore duro	11. AEn.
AEn. 6.	Descendens: factæ & moniti meliora sequemur;	3. AEn.
AEn. 11.	Tum vero manifesta fides, & credere dignum est;	3. Geo.
AEn. 1.	Ex templo nomenque tuum tollemus ad alta.	5. Ecl.
AEn. 11.	At non ille, fatum quo mentitur Olympo	6. Ecl.
AEn. 14.	Non erit æquillo, placidas Deus obstruit aures,	4. AEn.
AEn. 10.	Quot turbata volens rapidis ludibria ventis,	6. AEn.
Ecl. 8.	Dicite Pierides: NON omnia possumus omnes.	
AEn. 6.	Heu pietas, heu prisca fides, o sidera cæli;	1. Geo.
AEn. 2.	(Horresco referens) miserantem incommoda nostra	8. AEn.
AEn. 11.	Mortalin decuit violari vulnere Divum?	
	<i>Clementissimus Dominus suæ non oblitus naturæ miserandi, &</i>	
	<i>parcendi, pro hostibus ipsi æternam orat Patrem.</i>	
Ecl. 11.	Nec tamen interea medicis institutus in hostes	9. AEn.

Obli-

- Æn.* 3. Oblitus fui est: erroremque hostibus illum
Æn. 3. Com fletu, picebusque tulit, cum talia reddit:
Æn. 10. O Pater, o hominum, divumque æterna potestas,
Æn. 4. Extremam hanc oro veniam: miserere cruentis:
Æn. 10. NESCEA mens hominum rebus sublimata secunctis
Æn. 4. Sævit inops animi: nostræ hinc injuria cordis.
Crucifixi sunt cum Jesu duo latrones, unus à dextris, alter à sinistris, quorum unus Christum Deum, & innocentem prædicans, meruit Paradiso, quem petiit donari.
Geo. 1. Tunc exercentur pennis, veterumque malorum
Æn. 6. Supplicia expendunt alii duo sanguine sacro:
Æn. 9. Transfossi ligno elati sublime videntur.
Æp. 8. Quorum de numero qui se se crimine dignum
Æn. 5. (Haud equidem sine mente reor, sine numine sancto)
Ecl. 3. Ipse fatabatur, his se cum vocibus offert:
Æn. 1. Quis te, Nate Dea, per tanta pericula ligno,
Geo. 4. Haud quaquam ob meritum pennis expendisse merentem,
Æn. 2. Confixit? multa vastavit cade cruentus?
Ecl. 8. Nunc scio, quis sit: Amor demisit ab æthere summo;
Geo. 1. Scilicet est illi curæ mortalis egestas:
Æn. 2. Mortales cælo tandem miseratus ab alto est.
Ecl. 4. Te duce, si qua manent sceleris vestigia nostræ
Ecl. 4. Irrita perpetua solvent formidine terras.
Æn. 1. Ad te confugio, & supplex tua numina posco,
Æn. 6. Et cape dicta memor veniens tegna invia vivis,
Æn. 6. Per Genitorem oro, per spem surgentis ab imis,
Æn. 6. Da dextram misero, & tecum me tolle per auras.
Æn. 12. Dixit: opemque Dei non cassa in vota vocavit.
Æn. 10. Cui Rex ætherii breviter sic satur Olympi:
Æn. 12. Do, quod vis, mecum pariter confidere Regnis.
Matrem, Cruci adstantem, & sibi omnifarie condolentem solatur, cui pro se Joannē filium assignat, ipsamque similiter Joannē Martē.
Æn. 7. Nec impus interea visu cognoscere Matrem.
Æn. 12. Illum turbat amor, figitque in Virgine vultus,
Æn. 8. Hæret inexpectum hæc oculis, hæc pectore totq;
Æn. 1. Tum sic affari, & curas his demere dictis
Æn. 12. Exitrema jam in morte: Neque hoc sine numine lethum:
Æn. 5. Promissisque Patris scis ipsa, & scire fateris:
Æn. 12. Deberi has leges, æternaque fœdera certis,
Æn. 1. Si genus humanum nimium dilexit amicum.
Ecl. 10. OMNIA vincit Amor: & nos cedamus Amori.
Æn. 12. Ne te tantus edat tacitam dolor, & mihi curæ es:
Æn. 12. Victus amore tui: cognato sanguine pro me
Æn. 12. Accipies comitem, & consanguinitate propinquum.
Æn. 3. Ecce tibi, quam non superat, mihi charior alter.

Qui

54 De Passione Domini N.

- Æs. 11.** Qui cum partiri curas, & possis amorem.
Æs. 5. Et consanguineo lacrymans commendat eandem.
Æs. 9. Hanc tu, oro, solare inopem, & succurre reliquæ;
Æs. 1. Hunc tu olim Matres serva communis amorem.
Virginis Matris Maria luctus.
Æs. 1. Ut via vix tasidem voci laxata dolore est,
Æs. 11. Ut primum fari potuit, sic ore locuta est
Æs. 1. Cui Mater lacrymis oculos suffusa nitentes:
Æs. 5. Nare, mihi vita, quam extrema per omnia duco,
Æs. 5. Ghare magis, omnis curæ, casusque levamen,
Geo. 1. O decus, ò famæ merito pars maxima nostræ,
Æs. 11. O præstans animi juvenis, iustissimus unus,
Æs. 1. Hic pietatis honos? quæ causa indigna serenos
Æs. 1. Fœdavit vultus? ant cur hæc vulnera cerno?
Æs. 6. Quas ego per terras, & quanta per aquora cuntem
Æs. 6. Prospexi? quantis jactatum, Nate, periculis?
Æs. 1. Præcipue cum jam rex asper, & improbus ira
Æs. 1. Exultat telis, demittit corpora morti,
Geo. 5. Corpora perque vias sternuntur inertia passim
Æs. 6. Infantum, auditæ voces, vagitus, & ingens?
Æs. 11. Hic tibi mortis erant metæ, pulcherrima proles?
Æs. 11. Debita erant nostræ fors ista senectæ?
Æs. 5. Solamenque mali, nec vitæ gaudia quero:
Ecl. 10. Malo pati, nec, Nate, tibi comes ire recusò:
Geo. 4. Conrutos animos, miseram solabere mortem.
Æs. 1. Sed quid ego hæc autem nequicquam ingrata revolve?
Æs. 9. Te superesse velim; tua vita dignior ætas.
Æs. 1. Hei mihi, qualis eras, quantum mutatus ab illo,
Æs. 10. Intulerat qui se multis cum millibus Heros
Æs. 4. Urbem, præclaram: cum cingunt tempora ramis,
Æs. 7. Impubesque manus: respondent omnia silvæ
Æs. 5. Tum plausu, fremituque virum, studiisque faventum?
Æs. 5. Et nunc tergo flagris nudant, & spicula vertunt,
Æs. 8. Huic capiti, & spinis surgit paliurus acutis:
Æs. 1. Sic, o sic positum nec te tua funera Mater
Æs. 9. Produxi, pressive oculos, aut vulnera lavi
Æs. 1. Vix fati extremum miseræ data copia Matri.
Æs. 6. Heu, nimium de te vates ea verba locutus,
Æs. 5. Hos mihi prædixit luctus, sævosque dolores:
Æs. 11. Infelix, Nati funus crudele videbis.
Ecl. 6. Ah, Virgo infelix, nunc alte uvinus adactum:
Æs. 9. Ille Dolor cordi capulo tenus abdidit enssem.
Æs. 11. Sed quid jam miseræ superest mihi tempore tali?
Æs. 11. Quò vitam moror in tenebris, & Sole cadente?
Æs. 9. Est hic, est animus lucis contemptor, & istam

Nec

- Æn. 10.** Nec mortem horremus, lethi discrimina parva.
Æn. 9. Figite me, si qua est pietas; me absomite ferro,
Æn. 10. STAT sua cuique dies; animamque, in vulnere ponam
Geo. 2. Felicem, puleramque petam per vulnera mortem.
Æn. 4. Tantos illa suo rumpebat pectore questus.
Æn. 3. Inde alios gemitus ime de pectore ducens
Geo. 4. Stat lacrymans, & te morientem nomine clamat,
Æn. 8. Optime, quo dicente deum domus alta fiescit,
Æn. 5. Æquatæ spirant auræ, silet arduus æther.
Et facta hora sexta, tenebra facta sunt super universam terram usque in horam nonam, & obscuratus est Sol.
Æn. 11. Tunc etiam horribili visu portenta sequuntur.
Æn. 6. Jam medium hætherio cursu trajecerat axem,
Geo. 1. Cum caput obscura nitidum ferrugine textit
Æn. 8. Prospectum eripiens oculis formosus Apollo.
Æn. 11. Conditur in tenebras altum caligine cælum,
Geo. 1. Impiaque æternam timuerunt secula noctem.
Circa horam nonam Jesus sitiens, sponsa acetæ plena, & byssopæ circumposita, potatur, cumque gustasset, noluit bibere.
Æn. 5. Jamque fere spatio extremo fortissimus Heros
Æn. 9. Languescit moriens: lasso sed ubi ignea venis
Geo. 3. Omnibus acta sitis poena, petit ore cruento
Ecl. 5. Duleis aquæ saliente sitim extinguere rivò.
Geo. 2. Miscueruntque herbas, & non innoxia vina
Æn. 7. Fœda ministeria: tum rasæ hastilia virgæ
Æn. 6. Tullunt libatos summo tenus attingit ore
Geo. 2. Hic latrices; rorem late dispergit amarum.
Sciens Jesus jam omnia consummata clamans voce magna spiritum Patri commendat: & inclinato capite expiravit.
Æn. 11. Tum sic æspirans superi Regnator Olympi.
Æn. 3. Clamorem immensum tollit, quo protinus omnes
Æn. 1. Intonare poli: Hic me, Pater, optime, festum
Æn. 3. Deferis? heu quonam nostri tibi cura recessit?
Æn. 6. Tot maria intravi duce te; da tangere portus:
Æn. 4. Hæc precor, hanc vocem extremam cum sanguine fundo.
Æn. 2. Ergo age, chare Pater, perfectis ordine votis,
Æn. 10. Te precor, hanc animam serves jam morte sub ægra.
Æn. 9. Demisitque caput, factoque hic sine quievit.
Tunc Templum super liminare fractum est, aditque vocet Virtutum ibi præsidium: Transamus ex his sedibus: velum quoque scissum est à summo ad imum.
Æn. 8. Ecce autem subitum, atque oculis mirabile monstrum.
Æn. 7. Testum augustum, ingens, centum sublime columnis
Æn. 2. Limina perrumpit. Magno stridore per auras
Æn. 6. Continuo audite voces, fugientis imago.

9. **Æn.**
Ibid.
 4. **Geo.**
 11. **Æn.**
 1. **Æn.**
 4. **Æn.**
 10. **Æn.**
 10. **Æn.**

4. **Ecl.**

6. **Æn.**
 3. **Geo.**
 10. **Æn.**

3. **Geo.**
 2. **Geo.**
 1. **Æn.**
 4. **Geo.**

2. **Æn.**
 9. **Æn.**
 3. **Æn.**
 2. **Æn.**
 4. **Æn.**

3. **Æn.**
 3. **Geo.**
 3. **Æn.**

1. **Geo.**
 10. **Æn.**

Agui.

36 De Passione Domini N.

Æn. 1.	Agminis aligeri, Templo post deinde relicto	3. AEn.
Æn. 4.	Interiore domus summx, quo sacra ferebant,	9. AEn.
Æn. 7.	Religione sacra glauco velabat amictu	8. AEn.
Æn. 7.	Auro intertexta, & fulgenti murice vestis,	9. AEn.
Geo. 2.	Finditur in solidum: detecta apparuit ingens	3. AEn.
Æn. 2.	Et domus interior, tremulisque altaria flammis,	8. Ecl.
<i>Et terra mota est, & petra scisse sunt, & monumenta aperta sunt.</i>		
Æn. 2.	His aliud majus miseris, multoque tremendum	
Æn. 2.	Obiicitur magis, ac sævus circumfletit horror	Ibid.
Æn. 9.	Dat Tellus gemitum: tremere omnia visa repente,	3. AEn.
Æn. 6.	Sub pedibus mugire solum, & juga celsa moveri:	
Geo. 4.	Quin ipsæ stupuere domus, atque intima Otis	7. AEn.
Æn. 6.	Spelunca alta, fragor stagnis auditus Avernis.	4. Geo.
Æn. 8.	Tunc Stygii tremuere latus, immane barathrum,	Ibid.
Æn. 8.	Et centum geminus Briareus, manesque profundi.	1. Geo.
Æn. 7.	Undique disiectas moles, avulsæque saxis	2. AEn.
Æn. 2.	Saxa vides: scopuli ingentem traxere ruinam.	8. AEn.
Æn. 7.	Tu quodque littoribus nostris, Caieta, dedisti	Ibid.
Æn. 8.	Hoc signum: abruptus magno mons improbus actu.	11. AEn.
Æn. 10.	Turrigeræque urbes concusso vertice nutant.	2. AEn.
Geo. 3.	Addam urbes Asiæ, ut radicibus eruta pinus,	3. AEn.
Æn. 7.	Multaque præterea disiectis oppida muris.	8. AEn.
Æn. 1.	Panduntur veterumque (vides) monumenta virorum	3. AEn.
Ecl. 5.	Interitum montesque feri, silvæque loquuntur,	
Æn. 7.	Successitque gemens pontem indignatus Araxes,	8. AEn.
Geo. 4.	Eridanus, Ganges, & pingui flumine Nilus.	9. AEn.
Geo. 4.	Flevisse, & Gelidas Templi immanesque columnas	1. AEn.
Geo. 2.	Crediderim: Pœnos etiam ingemuisse Leones.	5. Ecl.
Æn. 2.	Luctus ubique, pavor, & plurima mortis imago	
Æn. 4.	Terrificant animos, mentes, stupefactaque corda;	5. AEn.
Æn. 2.	Præsentemque viis intentant omnia mortem.	
<i>Et omnis turba, viso terra motu, & his, quæ fiebant, percutientes pectora sua reuertebantur.</i>		
Æn. 5.	Attonitis hædere animis, stupor inscisa turba.	7. AEn.
Æn. 11.	Ingentem gemitum tunis ad sidera tollunt	
Æn. 4.	Pectoribus pueri, & pavide longo ordine matres,	2. AEn.
Æn. 1.	Orantes veniam, & Templum clamore petebant,	
Æn. 3.	Et votis, precibusque jubent exposcere pacem.	
<i>Aderant ibi sacratissima Virgo cum sororibus, Magdalena, Martha, alique mulieribus, & motis ejus de longe afflicte, & videntes, & orantes.</i>		
Æn. 5.	A procul in sola secretæ parte sinistra	9. AEn.
Æn. 6.	Laude pudicitie cælo capita alta ferentes	3. AEn.
Geo. 4.	Ingentes animis angusto in pectore servant	
Æn. 1.	Suppliciter tristes, & tanse pectora palmis.	

Cana

- Æn. 1.** Cana Fides, quibus, & cælo te laudibus æquem?
Geo. 3. Illas ducit Amor desertæ per ardua dulcis,
Eclo. 10. Tela inter media, atque adversos desinet hostes.
Geo. 3. Quem legere Ducem non ipsa in morte relinquunt;
Æn. 11. Et socij amissi, aut versi terga dedere.
Æn. 3. Hic Mater, miseræque nurus, hic chara sororum
Æn. 11. Pectora marientum, longum testantur amorem
Æn. 10. Flentem ingentem, atque ingenti cæde recisum,
Æn. 5. Auxilioque vocare Deum, sperare salutem.
Judæi, quoniam Parasceve erat, ne remanerent in Cruce corpora sabbato, (erat enim magnus dies illi sabbati) obtinuerunt à Pilato, ut cruci effixorum crura frangerentur, & tollerentur.
Æn. 3. Solennes tum sorte dapes, solennia vota.
Æn. 10. Ipsa, caput populis, Gens dura, atque aspera cultu
Æn. 9. Apparat: inter se læti convivia curant;
Æn. 7. Crateras læti statuant, & vinâ coronant.
Geo. 1. Relligio vernit tum corpora luce carentum,
Æn. 6. Corpora viva, nefas, teretes circumdare truncos.
Æn. 4. Nunc eadem labente die, (tot funera passis
Æn. 11. Annuit oranti quamquam dare tempus humanis
Æn. 8. Romulides) nec dum antiquum saturata dolorem,
Æn. 7. Huc repetit, jussisque ingentibus urget anhelans
Æn. 9. Corpora, femineæque viros absumere letho.
Amantissima Mater, prospiciens militem ab urbe venientem, Filioque nova mala timens, novo dolore, atque tremore concutitur.
Æn. 12. Regina, ut tecti venientes prospicit hostes,
Æn. 12. Haud secus instructos ferro, quam si aspera Mænis
Æn. 12. Pugna vocet, necnon rapido contendere cursu
Æn. 7. Sublimes in equis, mentem turbata dolore
Æn. 5. Obstupuit visu; non vultus, non color unus,
Æn. 6. Non, comptæ mansere comæ. Præfaga mali mens
Æn. 4. Concipit, aut graviora timet, quam morte, Perempto:
Æn. 8. Multaque dura suo tristi cum corde putabar.
Venerunt ergo milites, & latronum crura confringunt, eorumque examinata corpora in Valle cadaverum cadunt.
Æn. 1. Corripuere viam interea celeresque Latini:
Æn. 12. Continuo adversis hastilibus horrida myrtus
Geo. 3. Altius aggreditur, & mollia crura latronis
Æn. 1. Hinc, atque, hinc vastæ lethali vulnere rupit.
Æn. 5. Creber utaque manu pulsât, qui viribus audax
Æn. 5. Nisus, & Euryalus, Mæstheus, acerque Sereftus:
Æn. 3. Et terram tabæ maculant hinc cominus, atque hinc
Æn. 11. Confixi, expirant animas, quos sorte suprema
Æn. 5. Corripuere, ruunt, & curva valle recondunt.

11. *Æn.*
Ibid.

6. *Æn.*
 9. *Æn.*
 11. *Æn.*
 3. *Æn.*
 12. *Æn.*
 1. *Æn.*

5. *Eclo.*
 5. *Æn.*
 1. *Geo.*

4. *Geo.*
Ibid.
 1. *Æn.*
Ibid.
 3. *Æn.*
 10. *Æn.*
 3. *Æn.*

5. *Æn.*
 11. *Æn.*
 6. *Æn.*
 10. *Æn.*
 4. *Geo.*

11. *Æn.*
 3. *Æn.*
 11. *Æn.*
 9. *Æn.*
 5. *Æn.*
 9. *Æn.*
 5. *Æn.*
 2. *Æn.*

- Æn. 4.** Audeat affatu? qui ne quid tale videret,
Geo. 1. (Nec fuit indignum) nocti se immiscuit atque
Æn. 1. Involvens umbra magna cælumque, diemque,
Æn. 10. Et tremefacta solo tellus, mortalia corda
Geo. 1. Per Gentes humilis stravit pavor, ac magis horror.
Geo. 1. Si te digna manet divini gloria facti,
Æn. 5. Quod superest, oro; da, non indebita posco:
Æn. 1. Aspice nos hoc tantum, & si pietate meremur,
Æn. 10. Quisquis honos tumuli, quicquid solamen humandi est
Æn. 10. Cordus humo patiari tegi, concede sepulcro.
Geo. 3. Hæc quoque non cura nobis levior tuenda:
Geo. 1. Fas, & jura sinunt duri solatia casus;
Æn. 9. Neu Matri miseræ tanti sit causa doloris.
*Adhuc innocentia Christi Domini per studiosum Pilatus benigne
 Josepho donavit corpus petito honorifice sepeliendum.*
- Æn. 4.** Talibus orantem jam, haud aspernanda precantem
Æn. 11. Prosequitur venia, & verbis hæc insuper addit,
Æn. 11. Cui genus à proavis ingens, clarumque refulget:
Æn. 11. Oratis? equidem, & vinum concedere mallet
Æn. 1. Insignem pietate Virum: per sidera testor,
Æn. 3. Per superos, atque hoc cæli spirabile lumen,
Geo. 1. Jam pridem nobis fama super æthera notum,
Æn. 11. Jam verò in testis coram data copia fandi.
Æn. 4. Quem sese ore ferens, quam forti pectore, factis
Æn. 4. Multa Viri virtus animo, multumque recurat
Geo. 1. Dignus honos, neque enim credo, sine numine divum
Æn. 1. Hunc letum everso juvenem succurrere sæclo
Æn. 6. Alma parens partu sub luminis edidit auras,
Æn. 11. Quem propter tantos potui perferre labores;
Æn. 1. Et casum Infantis mecum indignabar: in ipsius
Æn. 10. Omnia sunt oculis. Animum, mentemque benignam
Æn. 11. Suasi, & pro vita majora audere paratus:
Æn. 7. Quæ potui infelix, qui memet in omnia verti?
Geo. 1. Quippe ubi fas versum, atque nefas: Hunc fidere regnis.
Æn. 1. Gens inimica, mihi contraria fata rependes,
Æn. 1. Implevit clamore vias quoque. Sepe furores
Æn. 5. Compressi, & tantam rabiem, nec turba moveri
Æn. 8. Effera (Dii capiti ipsius, generique reservent)
Æn. 10. Dejecit letho: nec habet victoria laudem.
Æn. 1. Heu, NIHIL invitis fas quemquam fidere fati.
Æn. 5. Nunc quoque mens eadem persistat mihi: cede Peremptum.
Æn. 6. His saltem accumulem donis. Contentus abito,
Æn. 1. Præmia digna ser, exanimus tibi corpus amici.
Æn. 3. Vade, age, & ingentem factis jam conde sepulcro:
Æn. 7. Fencere scilici secum ferat omnia mortis.

11. *Æn.*4. *Æn.*1. *Æn.*1. *Geo.*11. *Æn.*9. *Æn.*6. *Æn.**Ibid.*6. *Æn.*11. *Æn.*3. *Æn.*3. *Æn.*1. *Æn.**Ibid.*7. *Æn.*6. *Æn.*1. *Geo.*7. *Æn.*10. *Æn.*1. *Æn.*3. *Æn.*1. *Æn.**Ibid.*5. *Æn.*10. *Æn.*1. *Æn.*1. *Geo.*1. *Æn.*5. *Æn.*6. *Æn.*6. *Æn.*4. *Æn.*

60 De Passione Domini N.

Iosephus cum Nicodemus, paratis rebus ad Jesum Christum de Cruce deponendum, & sepeliendum, in Calvariam pergunt.

Geo. 3.	Ergo omni studio cursu petit ardua montis,	8. AEn.
AEn. 1.	Corpus ubi exanimi positum pendebat ab alto,	5. AEn.
AEn. 3.	Talibus incensus (rebus jam rite paratis)	4. AEn.
AEn. 6.	Ut comes, & paribus curis vestigia figit;	
AEn. 5.	Quem docuit (multaque insignem reddidit arte)	
AEn. 4.	Auxilium, adventumque Dei Deus ille Magister.	5. AEn.
AEn. 11.	Ambo animis, ambo insignes pietate; quid ultra?	3. AEn.
AEn. 9.	Fortunati ambo, si quid mea carmina possunt,	
AEn. 9.	Nulla dies unquam memori vos eximet ævo.	

De Cruce depositum tradunt dolentissima Matri Filium: quem omnes gementes cum ingenti veneratione, & amore osculari, & officiose tangere certatim student.

Geo. 4.	Post ubi jam ramis deponunt arboris altæ	7. AEn.
AEn. 1.	Exanimum focii, multo gemitu, lacrymisque	10. AEn.
Geo. 4.	Implerunt montes: it tristis ad æthera clamor;	11. AEn.
AEn. 11.	Sic omnes amor unus habet: solatia luctus	11. AEn.
AEn. 11.	Exigua ingentis. Hinc, atque hinc Diva lacertis	8. AEn.
Eclp. 31.	Jam complexa sui corpus miserabile Nati,	5. AEn.
AEn. 10.	(Implevitque sinum sanguis, & brachia circum)	1. AEn.
AEn. 10.	Membra, manisque ambas, fletu simul ora rigabat,	6. AEn.
AEn. 1.	Purpureum levique patens in pectore vulnus,	11. AEn.
AEn. 4.	Cum gemitu atque atros siccabat velle cnores,	
AEn. 10.	Hoc tamen infelix longamque bibebat amorem.	1. AEn.
AEn. 11.	Quid consanguinei, longe pars maxima luctus?	11. AEn.
AEn. 3.	Implerunt clamore locum: contingere gaudent	1. AEn.
AEn. 9.	Membra Dei; largoque humectant flumine vultum.	1. AEn.

Inhæret Magdalena suo more pedibus, secus quos famosa olim vita subilaum consecuta est.

AEn. 2.	Ecce autem complexa pedes, genibusque volutans;	3. AEn.
AEn. 4.	Flaventesque abscessa comas, jam pectore toto	9. AEn.
AEn. 5.	Prona petit Mari: [Nimirum hæc illa Charybdis,	3. AEn.
Eclp. 7.	Candidior cyncis, præstanti corpore nympha,	1. AEn.
Geo. 1.	Quæque sua late jam tum ditione premebat.	7. AEn.
AEn. 1.	Littoraque, & latos populos, notissima fama,	1. AEn.
AEn. 11.	Quam quondam incautam dementia cepit amantem,	4. Geo.
Geo. 3.	Dum faciles animi juvenum, flammæque furentes,	4. AEn.
Geo. 3.	Et mentem Venus ipsa dedit, solvitque pudorem.]	4. AEn.
AEn. 7.	Invocat, & vultum lacrymis, atque ora rigabat,	9. AEn.
AEn. 4.	Multi gemens, magno quoniam spoliata Magistro est.	5. AEn.

Maria Matris Virginis nania.

Geo. 4.	At Mater sacunum, & longum miserata dolorem,	4. AEn.
AEn. 11.	Procurbit super, & delubans oscula satur	11. AEn.
Geo. 4.	Ille: Quis, & me (inquit) miseram, & te perdidit alium?	8. Eclp.
AEn. 6.	Cui tantum de te licuit, justissima cura,	10. AEn.

Nate?

AEu. 1. Nate? quis & sanctos ausus recludere fontes
AEu. 3. Sanguinis & sacri? sic obrutus undique telis?
AEu. 6. Quis tam crudeles optavit sumere poenas,
Ecl. 8. Commaculare manus, crudelis, sanguine nostro?
AEu. 12. Sic rigido latus en se ferit? sic tempora pingit
AEu. 3. Sacra capitis silvestribus horrida dumis?
AEu. 3. Ignoti nova forma vixi, miserandaque visu
Geo. 3. Omnibus, & major mortis jam apparet imago.
AEu. 6. Funeris, heu, tibi causa sui, quo tempore primum
AEu. 9. Nocte super media Gentis cunabula nostrę
AEu. 9. Lęta dedi, teneris immulgens ubera labris.
AEu. 4. Ille dies primus lethi, primusque malorum.
AEu. 6. Hic te durus amor crudeli tabe peredit,
AEu. 6. Hic crudelis amor: crudelis tu quoque Mater;
AEu. 2. Vitam exhalantem crudeli vulnere vidi,
AEu. 11. Contra ego vivendo vici mea fata, superstes
AEu. 11. Restarem ut Genitrix: multo cum sanguine vitam,
AEu. 11. Et vellem, & fuerat melius deponere tecum.
AEu. 9. Unum oro Genitrix sed te super omnia dona;
Ecl. 8. Talis amor teneat simul equo sordere amantes,
AEu. 10. Et me consortem Nati decoretque sepulcro.
AEu. 3. Imperat excisa vitam producere Vita
AEu. 8. Felle Dolor: miseros morsu depascitur artus
AEu. 9. Iste Dolor: duri magno sed amore dolores.
AEu. 2. Vos æterni ignes, vos o clarissima Mundi
Geo. 1. Lumina, labentem cęlo quę ducitis annum,
AEu. 7. Vosque (ait) o fidi, animos adhibete, docete;
AEu. 1. Quę regio in terris nostri monumenta doloris,
AEu. 7. Quę loca, quive habeant homines? par en erit unquam?
AEu. 11. Iste dies, ni fallor, adest, quem semper acerbum,
AEu. 5. Semper honoratum nullo discrimine habebō.
AEu. 11. Heu, nimium, Fili, nimium crudele lussi
AEu. 11. Supplicium, hoc melior magno data victima Patri.
AEu. 6. O Nate, ingentem luctum immensum inter amorem
Geo. 1. Contemplator item; cape dona extrema tuorum.
AEu. 4. Si bene quid de te merui, te si qua Parentis
AEu. 12. Tangere cura potest, oro, miserere gementis.
AEu. 5. Amplexus pote, Nate, meos, coramque Parentem
AEu. 8. Alloquere, & tristi turbatam vulnere mentis
AEu. 2. O dulcis, nostrumque leves quemcunque laborem;
AEu. 4. Quando aliud mihi jam misere nihil ipsa reliquit
AEu. 2. Labenti pietas, nisi lamentabile regnum.
Geo. 4. Matres, atque viri, tuque o sanctissime conjux,
Ecl. 11. Fortunatę senex, neque in hunc servate dolorem.
AEu. 7. Si qua piis animis manet infelicitis Amati
AEu. 7. Gratia, si juris materni cura semordet,

2. Geo.
10. AEn.

1. Geo.
6. Ecl.
8. AEn.
11. AEn.
8. AEn.
1. Geo.
5. AEn.
11. AEn.

8. Ecl.
Ibid.

7. AEn.
3. Ecl.
Ibid.
4. AEn.
9. AEn.
1. AEn.
8. AEn.
5. AEn.
1. Geo.

11. AEn.
11. AEn.
8. Ecl.
5. AEn.
10. AEn.

11. AEn.
5. AEn.
3. AEn.
10. AEn.
3. Geo.
8. AEn.
11. AEn.
4. AEn.

Ibid.
11. AEn.
11. AEn.
10. AEn.

His

62 De Passione Domini N.

- Æn. 2.** His lacrymis tellus, maria undique & undique cælum, 5. *Æn.*
Æn. 10. Cœlicolę magni, densis exercitus alis, 1. *Æn.*
Æn. 1. [Jampridem inuisi cœlo venere volantes, 6. *Æn.*
Æn. 11. Mœrentes tota & passim regione vagantur.] 6. *Æn.*
Æn. 3. Cœruleis mœsti vittis, acrisque dolore 11. *Æn.*
Æn. 11. Intersint, qui supremum comitentur honorem. *Ibid.*
Æn. 12. Hei mihi, quid. Non lingua valet, nec corpore notę *Ibid.*
Æn. 11. (Deficit ingenti luctu, devicta dolore) 4. *Æn.*
Æn. 12. Sufficiunt vires, nec vox, nec verba sequuntur.
Videnter illi Dominum ex nimio planctu defecisse, per Joannem
erant, ut Filii corpus iustus de caulis sepeliendum concedat.
Æn. 9. Hoc fletu concussi animi. Et si plura supersint, *Ibid.*
Æn. 6. Sed comes admonuit, dulcique affatus amore est 3. *Æn.*
Æn. 1. Tum sic Reginam, & multo compellat honore: 6. *Æn.*
Geo. 2. Salve magna Parens. Nos Bendo ducimus horas,
Geo. 3. Sed fugit interea, fugit irreparabile tempus;
Æn. 9. Nunc adeo melior quoniam pars acta diei est,
Æn. 8. Nox ruit, & fuscis tellurem amplectitur alis.
Æn. 12. Non lacrymis hoc tempus: (ait) satis una, superque 2. *Æn.*
Æn. 2. Vidimus excidia, & quod jam nunc instat, agamus. 9. *Ecl.*
Æn. 9. Sed periisse semel satis est. Gnatoque, Patrique 11. *Æn.*
Æn. 1. Sic placitum Gentes æterna in fœdera mitti 11. *Æn.*
Æn. 10. Sidercam in sedem. Rerum prudentia major 1. *Geo.*
Æn. 10. Et mentem subeat; sub divo carpere somnos? 3. *Geo.*
Æn. 7. Hic domus? hæc patria? & quorum confederis aruis? 4. *Æn.*
Æn. 5. Ex quo reliquias, divinique ossa Parentis
Æn. 5. Condamus, unum quod rebus vestat egenis, 10. *Æn.*
Æn. 12. Pro se quisque prius, quam tela inimica sequantur; 11. *Æn.*
Æn. 7. Quod neque fas festis cuiquam exercere diebus. 1. *Geo.*
Æn. 4. Non illum nobis Genitrix sanctissima, Vates 6. *Æn.*
Æn. 6. Præscia venturi, te reddere posse negabis, 5. *Ecl.*
Ecl. 3. Quem Pater ipse suo superum jam signat honore. 6. *Æn.*
Æn. 8. Tum quoque fas nobis telluris operta subire 6. *Æn.*
Ecl. 5. Extinctum, metasque dati qui venit ad ævi. 10. *Æn.*
Æn. 7. Solus iam lethum horrificum, morbosque dædum Rex 11. *Æn.*
Æn. 11. Impulit, effuditque solo, sua sub juga misit; 8. *Æn.*
Æn. 9. Confixique suis telis, urgente ruina, 11. *Æn.*
Æn. 12. Et frenum accipere, & victi parere fatentur.
Æn. 6. Concretam exemit labem, purumque relinquit
Æn. 6. Ætherium sensum, atque aurat simplicis ignem:
Geo. 1. Votaque fervati solvent altaria juxta 6. *Æn.*
Æn. 8. Omnibus in templis; sunt & sua dona Parenti; 3. *Æn.*
Æn. 10. Namque aliud quid sit, quod jam implorare queamus?
Geo. 4. Et caligantem nigra formidine Mundum 4. *Ecl.*
Geo. 4. Ingressus, manesque adiit. In faucibus Orçi 6. *Æn.*
Æn. 2. Acritas portas, & duos objice postes 12. *Æn.*

Belli.

- ÆN.** 7. Belliferratos rupit, Regemque tremendum,
ÆN. 3. Monstrum horrendum, informe, ingens, insigne superbum,
ÆN. 6. Horrendum fridens, flammantia lumina torquens,
ÆN. 6. Os rapidum, torvam faciem, & furialia membra,
ÆN. 1. Imperio piemir, ac vinculis, & carcere fienat:
Geo. 1. Et conjuratos cœlum rescindere fratres
Geo. 2. Subjecit pedibus, debellavitque superbos.
Geo. 4. Magnanimum heroum ac animas ille evocat Orco,
ÆN. 6. Rursus ut incipiant in corpora velle reverti.
ÆN. 3. Jamque dies, alterque dies procedet, & inde
ÆN. 6. Victor ager curram; patriis & redditus oris
ÆN. 10. Tolleat raptam manu diverso ex hoste trophœa:
ÆN. 11. IMMORTALIS enim cum multo gloria venit
ÆN. 11. Sanguine: Victorem sublimem gloria tollit.
*Assentiunt, sed non sine maximo dolore lacrymosa Mater Joann-
 nis, & aliorum postulationi.*
ÆN. 7. At juveni oranti, quæ virginitatis-amorem
ÆN. 11. Intemerata colit, oranti, & multa precanti
Eclo. 8. Pignora chara sui, quæ nunc mirabile donum,
ÆN. 10. Concessit mœsta, & duris dolor ossibus hæret.
*Acciperunt corpus Jesu, quod ablutum, & mistura myrrha
 aloes, aliorumque aromatum conditum, ut moris erat
 Judæis, linteiisque involutum sepeliunt, apposito
 saxo magno ad ostium monumenti.*
Geo. 2. Balsama odorato referunt sudantia ligno,
ÆN. 1. Crateras magnos statuunt, myrrhæque madentes:
ÆN. 5. Hoc Juvenem egregium præstanti munere donant:
Eclo. 3. Et cum virginibus socijs, sacraque caterva
ÆN. 6. Expediunt, corpusque lavant frigentis, & ungunt
Geo. 3. More Patrum: noto nates contingit odore
Eclo. 3. Et succus primo, mox sese attollit in auras.
ÆN. 11. O fortunatæ gentes, hæc munera vobis
Eclo. 1. Non equidem invideo, minor magis, undique adoro.
ÆN. 9. His amor unus erat Passi componere membra;
ÆN. 6. Coniiciuntque super vestes, velamina nota.
ÆN. 7. Illorum pars ingenti subiere pheretrio:
ÆN. 11. Funereas rapere faces atque ordine longo
ÆN. 11. Haud segnes alii, tristia funera ducunt:
ÆN. 4. Marmoreo referunt corpusque exsangue sepulcro.
ÆN. 6. Offia jamque domus (summa nituntur opum vi)
ÆN. 7. Insignis referant ingenti fragimine montis.
*Mare Matre austrice venerantur, & osculantur omnes
 sanctum Christi sepulcrum.*
ÆN. 3. Numina magna loci iussi venerantur, & inde,
ÆN. 2. Amplexique tenent postes, atque oscula figunt:
ÆN. 11. Spargitur, & tellus lacrymis, plangoribus, æther:
 Omnes

4. *Geo.*
 6. *ÆN.*
 3. *Geo.*
 7. *ÆN.*
 6. *ÆN.*
 4. *ÆN.*
Ibid.
 11. *ÆN.*
 3. *Geo.*
 11. *ÆN.*
 10. *ÆN.*
 11. *ÆN.*
 11. *ÆN.*
Ibid.
 11. *ÆN.*
 11. *ÆN.*
 11. *ÆN.*
 7. *ÆN.*
 4. *ÆN.*
 5. *ÆN.*
 10. *ÆN.*
 4. *Geo.*
Ibid.
 6. *ÆN.*
 1. *ÆN.*
 4. *Geo.*
 6. *ÆN.*
 11. *ÆN.*
 9. *ÆN.*
 4. *ÆN.*

64 De Passione Domini N.

<i>Æn.</i> 6. Omnes cęniculę, manibus date lilia plenis; <i>Ecl.</i> 2. Pallentes violas, ferrugineos hyacinthos, <i>Ecl.</i> 2. Narcissum, & florem, sint, & vaccinia nigra: <i>Ecl.</i> 9. Hic Ver purpureum, varios hic plurima circum <i>Ecl.</i> 9. Fundat humus flores, meritosque indicat honores. <i>Eadem iubente, sanguis effusus, & quotquot haberi potuerunt</i> <i>Dominicę Passionis instrumenta cum sacris aliis reliquiis,</i> <i>collecta sunt, & decenter servata.</i> <i>Æn.</i> 8. Exin se cuncti divinis rebus ad urbem <i>Æn.</i> 8. Perfectis referunt: rotantia sanguine portant <i>Æn.</i> 4. Cuncta Viri monumenta, (jubet Lędissima matrum) <i>Æn.</i> 9. Armaque, craterasque simul, pulcrosque cruores, <i>Æn.</i> 7. Munera, reliquias: rerum pulcherrima Roma <i>Ecl.</i> 6. Omnia quę plena supplex veneratur acerba <i>Æn.</i> 7. Nunc, Italę gentes, Morini, Rhęnusque bicornis; <i>Ecl.</i> 1. Et quę tanta alias inter caput extulit urbes, <i>Æn.</i> 5. Jonjoque mari multos dominata per annos: <i>Æn.</i> 1. Europę, atque Asia, & locus, est ubi maximus Atlas, <i>Redeuntibus à sepulero ad urbem salutifera jam Crucis prospectus</i> <i>effertur, quam ipsa Virgo sanctissima primum, alii deinde om-</i> <i>nes adorant, & tandem in urbe lussuossissimi confidunt.</i> <i>Æn.</i> 5. Hic oculis subito obicitur venerabile Lignum; <i>Æn.</i> 1. Cum subito manibus supplex orasse supinis <i>Æn.</i> 9. Ipsa Deum fertur Genitrix. Amor omnibus idem <i>Ecl.</i> 1. Formosam resonare hanc tanti Numinis aram, <i>Æn.</i> 8. Communemque vocare Deum: veniamque rogantes <i>Æn.</i> 4. Ite iterum in lacrymas, męstas expromere voces. <i>Gr.</i> 4. DULCIS Amor, quid non mortalia pęora cogis? <i>Æn.</i> 9. Illam incendentes luctus, & plura querentem <i>Æn.</i> 2. Deducunt, interque manus sub tecta reponunt: <i>Æn.</i> 9. Stant męsti simul ora, & cassum lumine lugent. <i>Æn.</i> 5. Hac celebrata tenus exhausta pericula terę <i>Æn.</i> 5. Cęlicolum Regi, summoque in vertice montis <i>Æn.</i> 2. Tum magnum exitium nostrę via prima salutis, <i>Ecl.</i> 3. Jam nos immensum spatii consecimus æquor; <i>Gr.</i> 4. Et tandem portas delati intra mus amicos. <i>Ecl.</i> 5. Ecce, tibi ad tua templa feram solennia dona <i>Æn.</i> 5. Gravior, & sacra redimitus tempora lauro, <i>Æn.</i> 8. Paciferaque manum foliis ornatus olive. <i>Æn.</i> 11. Summe deum. Si quis pietas antiqua labores <i>Æn.</i> 5. Respicit humanos; da flammam evadere Vati <i>Æn.</i> 7. Tartarę, colar vestros, si semper honores, <i>Gr.</i> 1. Munere sublimemque deses ad sidera cęli.	<i>Ibid.</i> <i>4. Gr.</i> <i>10. Ecl.</i> <i>5. Æn.</i> <i>3. Æn.</i> <i>12. Æn.</i> <i>9. Æn.</i> <i>4. Æn.</i> <i>2. Gr.</i> <i>5. Æn.</i> <i>8. Æn.</i> <i>Ibid.</i> <i>2. Æn.</i> <i>4. Æn.</i> <i>12. Æn.</i> <i>4. Æn.</i> <i>5. Gr.</i> <i>8. Æn.</i> <i>11. Æn.</i> <i>2. Æn.</i> <i>4. Æn.</i> <i>1. Æn.</i> <i>9. Æn.</i> <i>2. Æn.</i> <i>10. Æn.</i> <i>12. Æn.</i> <i>6. Æn.</i> <i>2. Gr.</i> <i>5. Æn.</i> <i>9. Æn.</i> <i>5. Æn.</i> <i>5. Gr.</i> <i>5. Æn.</i> <i>11. Æn.</i> <i>12. Æn.</i> <i>1. Æn.</i>	<i>Ibid.</i> <i>4. Gr.</i> <i>10. Ecl.</i> <i>5. Æn.</i> <i>3. Æn.</i> <i>12. Æn.</i> <i>9. Æn.</i> <i>4. Æn.</i> <i>2. Gr.</i> <i>5. Æn.</i> <i>8. Æn.</i> <i>Ibid.</i> <i>2. Æn.</i> <i>4. Æn.</i> <i>12. Æn.</i> <i>4. Æn.</i> <i>5. Gr.</i> <i>8. Æn.</i> <i>11. Æn.</i> <i>2. Æn.</i> <i>4. Æn.</i> <i>1. Æn.</i> <i>9. Æn.</i> <i>2. Æn.</i> <i>10. Æn.</i> <i>12. Æn.</i> <i>6. Æn.</i> <i>2. Gr.</i> <i>5. Æn.</i> <i>9. Æn.</i> <i>5. Æn.</i> <i>5. Gr.</i> <i>5. Æn.</i> <i>11. Æn.</i> <i>12. Æn.</i> <i>1. Æn.</i>

F I N I S.

